

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
Fakulta humanitních studií

Bakalářská práce

Hostitelské rodiny v České republice

(aneb co nám zahraniční student dal a vzal)

Kvalitativní analýza hostitelského programu pořádaného organizací

AFS Mezikulturní programy, o.s.

Milada Korbelová

Praha, květen 2009

Vedoucí bakalářské práce: Mgr. Ladislav Hrdý

Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci vypracovala samostatně a s použitím literatury uvedené v seznamu literatury.

Souhlasím s tím, že tato bakalářská práce může být zveřejněna v elektronické knihovně FHS UK a může být využita i jako studijní text.

V Praze dne 22. května 2009

Podpis

Na tomto místě bych ráda poděkovala Mgr. Ladislavu Hrdému za jeho rady a připomínky při vedení mé práce. Také bych ráda poděkovala všem respondentům z řad hostitelských rodin za jejich čas a ochotu poskytnout rozhovory. Děkuji rovněž pracovníkům organizace AFS Mezikulturní programy, o.s. za vřelé poskytnutí materiálů a rad.

Abstrakt

Práce představuje mezinárodní nevládní neziskovou dobrovolnickou organizaci AFS Mezikulturní programy, o.s. a její činnost na poli multikulturního vzdělávání. Důraz je poté kladen na hostitelský program, který tato organizace u nás nabízí. Prostřednictvím tohoto programu mají české hostitelské rodiny možnost hostit ve své domácnosti po dobu jednoho školního roku, semestru nebo trimestru středoškoláka ze zahraničí. O tom, jaká je motivace českých hostitelských rodin a co považují za přínos z této zkušenosti, pojednává druhá část práce. Tyto informace byly zjišťovány pomocí krátkých polostrukturovaných rozhovorů s respondenty z řad hostitelských rodin.

Klíčová slova:

AFS (American Field Service)

multikulturní výchova

hostitelské rodiny

Obsah:

Úvod a motivace.....	1
1 Úkoly bakalářské práce	2
1.1 Zdroje informací o tématu. Dostupná literatura a její zhodnocení	2
1.2 Metody a techniky výzkumu	3
2 Představení organizace AFS Mezikulturní programy, o.s.	4
2.1 Cíle sdružení AFS Mp., o.s.....	4
2.2 Základní hodnoty a charakteristika organizace AFS Mp., o.s.....	6
2.3 Stručná historie AFS	7
2.4 Počátky AFS v Čechách	8
2.5 Struktura organizace AFS Mezikulturní programy, o.s.	9
2.6 Vzdělávání dobrovolníků	11
2.7 Vysílací programy AFS Mp., o.s.	13
2.8 Hostitelské programy AFS Mp., o.s.....	16
2.9 Další organizace na českém trhu nabízející hostitelský program	21
3 Multikulturní výchova a multikulturalismus	22
3.1 Problematičnost pojmu multikulturní výchova	25
3.2 Metody multikulturní výchovy	26
4 Výzkumná část.....	28
4.1 Kvalitativní výzkum – důvody pro jeho volbu	28
4.2 Základní přístup	29
4.3 Výběr respondentů	30
4.4 Klíčová témata a otázky rozhovorů	31
5 Analýza rozhovorů s rodinami	33
5.1 Motivace a očekávání rodin.....	34
5.2 Faktory ovlivňující průběh hostitelské zkušenosti.....	35
5.3 Vliv na rodinný život a přínos ze zkušenosti.....	40
5.4 Vnímání kulturních odlišností	42
6 Dotazníky organizace AFS	48
6.1 Očekávání rodin	49
6.2 Celková spokojenost a přínos	49
7 Závěr. Zhodnocení přínosu hostitelské zkušenosti pro rodiny	50
8 Seznam použité literatury a dalších zdrojů	52
9 Seznam příloh	54

Úvod a motivace

Když jsem se rozhodovala, o čem bych mohla psát bakalářskou práci, stanula mi na mysli moje dlouholetá dobrovolná činnost (od r. 2001) pro neziskovou organizaci AFS Mezikulturní programy, o.s. Začala jsem přemýšlet o tom, jak tematiku zúžit, protože činnost organizace je rozsáhlá a dalo by se jistě psát o mnoha aspektech rozmanité dobrovolnické práce. Ze dvou hlavních polí působnosti této organizace – vysílacího studijního programu pro české středoškoláky do zahraničí a hostitelského programu pro studenty ze zahraničí v České republice – jsem se rozhodla pro druhou možnost, a to hned z několika důvodů: vysílacím programům je věnována větší pozornost, je to přímo marketingový produkt organizace, a tak se snaží jej „prodat“ především. Byla provedena rozsáhlá studie přínosu programu do zahraničí pro mladé lidi, dopodrobna zkoumala např. aspekty jako: zlepšení jazykových schopností v jazyce hostitelské země, citlivost studenta vůči cizí kultuře a průběh změn kulturního vnímání během školního roku i po návratu zpět domů.¹ Hostitelský program naproti tomu nebyl takto analyzován a já si myslím, že je to škoda, protože hostitelská rodina významným způsobem ovlivňuje zkušenost, kterou zahraniční student načerpá o kultuře dané země. Určitě stojí za to zjistit, jak se rodiny k hoštění dostávají, a zda jim také pobyt cizince přinese jiné ovoce, než procvičení v cizím jazyce.

Sama jsem se programu do zahraničí s AFS zúčastnila, strávila jsem 3 měsíce v sousedním Rakousku v malé vesnici poblíž města Linz (v roce 2001). Bylo mi tehdy necelých 18 let a dobře si vzpomínám na tuto zkušenost. Zpětně si člověk uvědomí více o sobě, o svém chování vůči ostatním lidem, o potřebě komunikace a je schopen se poučit z chyb. Žít v jiné rodině, jiné zemi a jiné kultuře poskytuje člověku jedinečnou příležitost stát se vnímavým pozorovatelem. Není možné se vyvarovat nedorozumění, ale je možné z nich načerpat obohacující osobní poznatky. Věřím tomu, že každý, kdo si prošel touto zkušeností, už si navždy bude klást otázky a hledat více možných odpovědí na ně z více úhlů pohledu. Samozřejmě, ne všechno se mi v mojí hostitelské rodině líbilo, s mnoha postoji jsem nemohla souhlasit, ale smyslem pro mne bylo pochopit, proč ti lidé žijí tak, jak žijí, a akceptovat jejich pohled na svět jako jejich svobodou volbu. Všechny tyto poznatky hrály důležitou roli v mém životě a domnívám se, že díky tomu, že jsem si tuto zkušenost prošla, mi bylo umožněno lépe pochopit obecně známá fakta o důležitosti

¹ HAMMER, Mitchel R., Ph.D., *Assessment of the Impact of the AFS Study Abroad Experience* (conducted in 2002- 2003) by Hammerconsulting, LLC © 2005 AFS Intercultural Programs, Inc.

komunikace², která podle mne skutečně hraje klíčovou roli ve všem, co člověk dělá, a má podstatný vliv na kvalitu našich vztahů.

Podtitul této práce „aneb co nám zahraniční student dal a vzal“ odkazuje k sebereflexi hostitelských rodin. Díky pobytu studenta ve své domácnosti přišly o mnoho předsudků, musely obětovat část svého pohodlí, dostaly se ba i do konfliktních situací; ale zároveň ze zkušenosti mnohé získaly (nové přátelství, uvědomělejší postoj ke společnosti kolem sebe) a nelitují, že se rozhodly ji podstoupit.

1 Úkoly bakalářské práce

Prvním úkolem této práce je představit mezinárodní nestátní neziskovou dobrovolnickou organizaci AFS Mezikulturní programy, o.s. (dále jen AFS Mp.,o.s.), která je v České republice stále málo známá. Mým cílem bude seznámit čtenáře s hlavní činností organizace, strukturou a stručnou historií.

Druhým úkolem práce je představit hostitelský program pořádaný organizací AFS Mp., o.s. v České republice a provést kvalitativní analýzu výpovědí českých hostitelských rodin, které dobrovolně hostí středoškolské studenty po dobu jednoho školního roku (tj. 10 měsíců) ve svých domácnostech. Smyslem je postihnout význam a přínos hostitelské zkušenosti pro českou rodinu (tak, jak jej sama vnímá).

Hlavní hypotézy:

- Hlavním důvodem pro hoštění je touha rodiny poznat život jiné kultury.
- Hostitelské rodiny s mnohočetnou hostitelskou zkušeností si uvědomují hlubší rozdíly mezi různými kulturami.

1.1 Zdroje informací o tématu. Dostupná literatura a její zhodnocení

Pro zpracování první části práce (představení organizace AFS) jsem použila interní materiály organizace AFS Mp., o.s. (příručky, dohody, propagační materiály), informace uveřejněné na webových stránkách organizace a jejích poboček, rozhovory se zaměstnanci

² Komunikace – zde ve smyslu: interpersonální komunikace, zahrnující verbální i neverbální aspekty.

kanceláře a v neposlední řadě zkušenosti získané během vlastní dlouholeté dobrovolnické činnosti.

Při zpracovávání teoretických východisek jsem využila četnou literaturu pojednávající tematiku multikulturní výchovy, teoretické monografie i praktické příručky. Využila jsem tuzemských i zahraničních publikací. Velmi významným zdrojem informací pro toto odvětví současné vzdělávací politiky je také Internet, odkud jsem rovněž hojně čerpala.

Literatura pojednávající o výzkumech etnických menšin a cizinců žijících na území České republiky zahrnuje zejména práce PhDr. Mirjam Moravcové, DrSc. a PhDr. Dany Bittnerové, CSc. (tituly *Kdo jsem a kam patřím? Identita národnostních menšin a etnických komunit na území České republiky*. Praha: Sofis, 2005 a *Etnické komunity v české společnosti*. Praha: Ermat Praha, s.r.o., 2006). Autorky se dlouhodobě zabývají tematikou hodnot etnických menšin žijících na našem území, mírou jejich integrace do české společnosti, reakcemi české společnosti na tyto menšiny apod.

Nezjistila jsem však žádnou českou odbornou práci, která by se zabývala hostitelskými rodinami jako skupinou, jež by byla přímým předmětem výzkumného zájmu. Nechtěla jsem tuto otázku podcenit, proto jsem si nechala zpracovat rešerši Státní vědeckou knihovnou města Plzně ohledně hostitelských rodin. Výsledkem byla rešerše čítající pouhých 17 titulů, ve většině případů se jednalo o články z českých periodik s propagačním charakterem, napsané osobou přímo zainteresovanou v organizaci AFS Mp.,o.s. Rešerši přikládám v příloze k práci (viz. seznam příloh).

1.2 Metody a techniky výzkumu

Praktická část sestávala z provedení terénního výzkumu – osmi kvalitativních rozhovorů s hostitelskými rodinami. Následně jsem provedla analýzu výpovědí respondentů a určila hlavní kategorie, které měly vliv na průběh hostitelské zkušenosti. Šlo mi především o zachycení autentické sebereflexe rodin. Jako kontrolní zdroj jsem poté využila „Dotazníky pro hostitelské rodiny“ z roku 2005/2006, které mi s laskavým svolením poskytli zaměstnanci kanceláře AFS Mp.,o.s. Provedla jsem srovnání hlavních okruhů mého zájmu s výpověďmi rodin získanými z rozhovorů.

2 Představení organizace AFS Mezikulturní programy, o.s.

„AFS je mezinárodní, nevládní, nezisková dobrovolnická organizace, která poskytuje mezikulturní vzdělávací příležitosti s cílem pomáhat lidem rozvíjet schopnosti, získávat znalosti a osvojovat si postoje, potřebné pro tvořivý a harmonický život v současném multikulturním a vzájemně stále propojenějším světě.“³ Podle výroční zprávy za rok 2007 evidovala organizace AFS po celém světě celkem 36 777 aktivních dobrovolníků (v 65 zemích světa, kde AFS působí)⁴. Organizace nabízí studijní pobytové programy především pro středoškoláky ve věku od 15 do 18 let v zahraničních hostitelských rodinách. Dále nabízí hostitelské programy, kdy zahraniční studenti přijedou strávit školní rok do České republiky a bydlí zde v českých hostitelských rodinách. Tento program bude hlavním předmětem mého zájmu – budu prostřednictvím rozhovorů s rodinami zjišťovat, jak se k hoštění dostali, jak hostitelskou zkušenost vnímali a jaký vliv měla na jejich rodinu.

Okrajově nabízí organizace AFS také jiné typy programů – například výměnný program pro hostitelské rodiče s názvem EVA exchange (délka tohoto programu je jeden týden a spočívá v tom, že hostitelští rodiče z jedné země stráví týden v hostitelské rodině z jiné evropské země; tento program má reciproční charakter), programy pro účastníky starší 18 let nazvané jednoduše 18+ (jedná se o dobrovolné programy s působením ve státním sektoru služeb nebo v neziskovém sektoru). AFS je také vysílací organizací v rámci projektu Evropské dobrovolné služby (EDS, nebo také EVS- European Voluntary Service).

2.1 Cíle sdružení AFS Mp., o.s.

„Cílem sdružení je poskytovat prostřednictvím svých programů příležitosti k mezikulturnímu vzdělávání a pomáhat tak lidem rozvíjet znalosti, dovednosti a porozumění, potřebné k vytváření spravedlivějšího a mírumilovnějšího světa.“⁵

Těchto cílů je dosahováno prostřednictvím programů AFS, které kromě autentického zážitku v podobě pobytu studentů v rodinách v hostitelské zemi zahrnují také několik

³ Zdroj: <<http://www.afs.cz>>, [cit. 30.4.2009]

⁴ Annual Report 2007, AFS International

⁵ zdroj: Stanovy sdružení AFS Mp., o.s., článek 2 (Cíle sdružení)

soustředění (tzv. orientací): před příjezdem na program do hostitelské země (tedy ještě v zemi studentova trvalého pobytu), bezprostředně po příjezdu do hostitelské země, následně uprostřed programu v hostitelské zemi a na jeho konci. Další orientace studenty čeká krátce po přiletu z programu domů. Organizace AFS klade na tato soustředění a kvalitu jejich obsahové náplně velký důraz. Všechna školení jsou organizována dobrovolníky, kterých je v současné době v České republice evidováno kolem 130. Číslo není přesné, protože počet dobrovolníků neustále kolísá (informaci poskytla ředitelka AFS Mp., o.s. Mgr. Karolína Puttová).

Programy jednotlivých soustředění se liší podle toho, jaký je jejich primární účel (viz. tabulka č. 1). Vždy se však jedná o neformální, často interaktivní způsob vzdělávání a výuky, dobrovolníci se studenty hrají hry s mezikulturní problematikou, jedna z nejčastějších forem tohoto typu vzdělávání se ustálila pod pojmem „workshop“⁶.

Tabulka č. 1 – Soustředění a jejich tematika⁷

Soustředění	Témata, která se v rámci soustředění probírají
Popříjezdové	hostitelská rodina a její pravidla, sžívání se navzájem, očekávání, potíže, které mohou nastat během programu, kontaktní osoby, cestování, multikulturní vzdělávání, škola a první dny ve škole, volný čas a zapojení se do volnočasových aktivit, pravidla AFS, dobrovolnické aktivity pořádané pro studenty a jejich hostitelské rodiny, AFS kancelář a dobrovolnické skupiny
Kulturní	témata, která se v jeho rámci probírají: první měsíc v hostitelské rodině a v hostitelské škole, volnočasové aktivity, kamarádi, sžívání se s českým prostředím, kulturní šok*
Pololetní	zhodnocení dosavadního pobytu studentů, osobní reflexe a zamyšlení se nad následujícím půlrokem, stanovení si cílů pro příštích 5 měsíců
Závěrečné	zhodnocení celého programu, osobní reflexe, příprava na rozloučení se s hostitelskou rodinou, s hostitelskou školou, kamarády, příprava na odlet domů, ponávratový šok**

* **kulturní šok** – „psychický i sociální otřes způsobený překvapivým, nečekaným nebo neuvěřitelným zjištěním, které bylo vyvoláno bezprostředním kontaktem jednotlivce, soc. skupiny nebo celé společnosti s cizí, neznámou kulturou. Takové zjištění může a nemusí vyvolat kulturní změnu nejrůznějšího druhu. Vytváří předpoklady pro kvalitativně nové hodnocení vlastní sociokulturní reality v kontrastu k cizí kultuře. Pod vlivem kulturního

⁶ workshop - je forma vzdělávací aktivity, při které lektor připraví program tak, aby prostřednictvím různých technik (brainstorming, prioritizace, mentální mapy, zpětná vazba, aj.) účastníci pomocí vlastních zkušeností a znalostí došli k výstupu, který je pro ně užitečný a využitelný v jejich další práci, praxi. Lektor je při tom většinou v roli moderátora, facilitátora. Výstup workshopu se formuluje díky předem danému tématu a cíli workshopu. < <http://cs.wikipedia.org/wiki/Workshop>>

⁷ Převzato z „Příručky pro hostitelské rodiny“ (interní materiál organizace AFS Mp., o.s.), str. 8

šoku může dojít i k prohloubení identifikace jednotlivců či skupin s kulturními hodnotami vlastní společnosti, častější je jejich postupná modifikace či nahrazení hodnotami, normami, idejemi a vzory chování cizí kultury. Kulturní šok může nastat jak v rovině individuálního konfliktu (v psychice jednotlivce) s cizí kulturou, tak na úrovni soc. skupin.“ (Velký sociologický slovník. Praha: Karolinum, 1996, str. 1274, 1.díl A-O)

** **ponávratový šok** – jedná se o kulturní šok po návratu studenta domů.

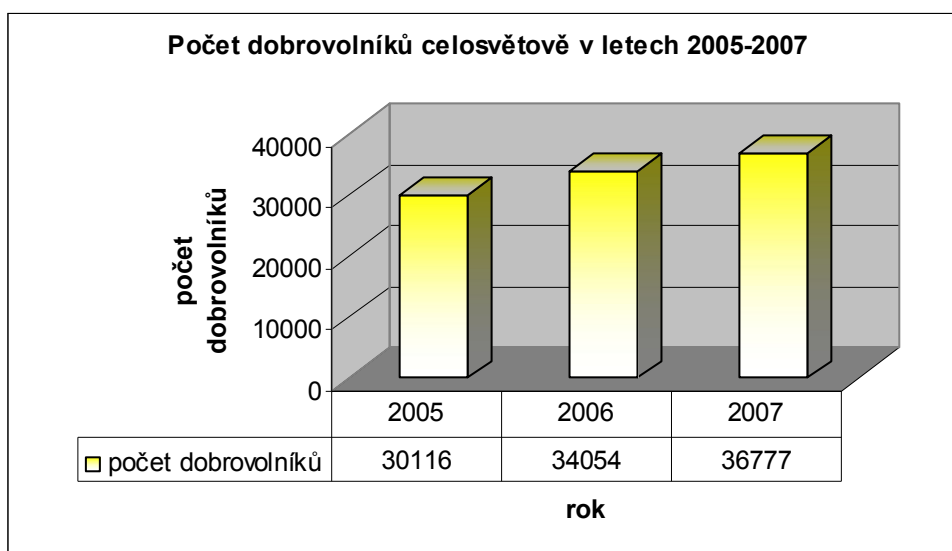
2.2 Základní hodnoty a charakteristika organizace AFS Mp., o.s.

- „AFS umožňuje lidem jednat a chovat se jako odpovědní světoobčané, usilující o mír a vzájemné porozumění v dnešním mnohotvárném světě. Je si vědoma toho, že mír je dynamický proces, ohrožovaný bezprávím, nespravedlností a netolerancí.“
- „AFS usiluje o potvrzení oprávněnosti víry v důstojnost a neopakovatelnou hodnotu každého člověka stejně jako všech národů a kultur. Vyzývá k respektování základních lidských práv a svobod bez rozdílu rasy, pohlaví, jazyka, vyznání či společenského postavení.“
- „AFS zakládá veškerou svou činnost na hodnotách, které jsou pro ni nejdůležitější – lidské důstojnosti, respektování odlišností, harmonii, vzájemné citlivosti a toleranci.“⁸

Celkový počet dobrovolníků AFS po celém světě je možno vidět na následujícím grafu⁹. Právě dobrovolníci jsou hybnou silou celé organizace a představují výše zmíněné hodnoty organizace.

⁸ základní hodnoty organizace; zde převzato ze zadní strany *Výroční zprávy organizace AFS Mp., o.s. za rok 2008*

⁹ Zdroj dat pro graf: Annual Report 2007, AFS International

2.3 Stručná historie AFS¹⁰

AFS je zkratka pro American Field Service (Americká polní služba). Ta se zformovala již během 1. světové války v r. 1914 ve Francii, kde se skupina 15 amerických dobrovolníků rozhodla svými službami coby dobrovolní řidiči sanitek při polní nemocnici v Neuilly-sur-Seine pomáhat při převozu zraněných. Zakládajícím členem Americké polní služby byl A. Piatt Andrew a jeho pobočníkem Stephen Galatti, pozdější ředitel AFS (od r. 1936 do r. 1964).

Jak se z řidičů polních sanitek stala organizace zaměřená na kulturní výměnné pobyty?

První výměnný program byl zorganizován hned po první světové válce v r. 1919 z iniciativy Stephena Galattiho. Jednalo se o stipendijní program založený na spolupráci francouzských a amerických univerzit, účastnilo se ho celkem 222 studentů v letech 1919-1952. Bohužel byl tento příznivý vývoj přerušena příchodem 2. světové války, kdy byla činnost polních sanitek opět obnovena. Během 2. světové války působili dobrovolní řidiči (AFS v tu dobu čítalo kolem 2500 členů) již s rozšířeným polem působnosti v dalších zemích Evropy, v severní Africe, na středním Východě, a dokonce v Barmě a Indii. Dobrovolníci AFS pomáhali rovněž při osvobození koncentračního tábora Bergen-

¹⁰ podkapitola o historii byla zpracována za použití těchto zdrojů: <http://www.afs.cz/cze_cz/view/90_year> ; <http://www.afs.cz/downloads/files/CZE/brozura-nahled_na_www.pdf>, str. 11,; <http://www.afs.org/afs_or/history> Pasáže v anglickém jazyce byly přeloženy do češtiny, vlastní překlad.

Belsen v Německu, který je známý tím, že v něm pobývala a nakonec i zesnula Anna Franková, autorka známého deníku. Po válečném neštěstí si dobrovolní řidiči sanitek uvědomili, že by bylo lépe, kdyby se příslušníci různých národů, mající různá kulturní zázemí, spíše poznali, než aby spolu bojovali na válečných polích, a navázali na první meziválečný výměnný program. Tentokrát byli poprvé do programu zapojeni také studenti středních škol, na které je dodnes zaměřen především. Psal se rok 1947. **Myšlenka poznávání se navzájem se zalíbila, a AFS se tak transformovalo v mezinárodní organizaci, působící na poli mezikulturních výměn a vzdělávacích programů** dnes již více než devadesát let. Posléze se výměnné programy počaly realizovat i do dalších destinací, ačkoli převaha programů do USA je patrná i dnes.

2.4 Počátky AFS v Čechách¹¹

Po druhé světové válce vypadal vývoj více než příznivě. První stipendijní výměnný program se uskutečnil r. 1947 a jeho účastníky za tehdejší Československo byli: profesor Arnošt Kotyk, Šárka Harrerová a pozdější poslankyně Doc. MUDr. Jaroslava Moserová, DrSc. Celkem se tohoto stipendijního programu do USA v roce 1947 účastnilo 52 studentů z 10 zemí světa. Posléze byla činnost organizace v Československu z politických důvodů na dlouhou dobu pozastavena.

Obnovené AFS v České republice nejprve působilo jako pobočka AFS Intercultural Programs (1990-1996). **V červnu roku 1996 se AFS v ČR registrovalo jako samostatné občanské sdružení¹²**. Činnost nevládní neziskové organizace AFS je založena převážně na dobrovolnické základně, která je v České republice regionálně strukturována. V sídle neziskové organizace AFS (Jana Masaryka 44, 120 00 Praha 2) je zaměstnáno 6 lidí na plný úvazek (ředitelka organizace, programová vedoucí, vedoucí organizačního rozvoje, vedoucí hostitelských programů, vedoucí vysílacích programů, finanční účetní).

Činnost organizace je řízena představenstvem, které má v současné době 7 členů a jeho zástupci jsou voleni na dobu tří let, předseda a místopředseda pak na jeden rok. Představenstvo dohlíží na chod kanceláře a sestavuje strategický plán činností organizace,

¹¹ podkapitola Počátky AFS v Čechách byla sestavena na základě stejných zdrojů jako podkapitola o historii, viz. výše

¹² Registrováno u Ministerstva vnitra ČR, úsek sdružování, nám. Hrdinů 3, 140 21 Praha 4 pod jednacím číslem II/s-OS/1-30 255/96-R

a také odpovídá za finance sdružení. Dále je chod sdružení zajišťován množstvím dobrovolníků (v současné době kolem 130 aktivních dobrovolníků), kteří působí v jednotlivých regionech České republiky. Někteří z nich jsou členy AFS Mezikulturní programy, o.s., členství však není podmínkou pro dobrovolnou činnost v rámci organizace AFS. Členský příspěvek organizaci činí v současné době 100 Kč ročně.

2.5 Struktura organizace AFS Mezikulturní programy, o.s.

Jak už jsem zmínila, hlavním sídlem organizace je tzv. **národní kancelář**, která nyní sídlí v Praze, Jana Masaryka 44, a je v ní zaměstnáno šest lidí na plný pracovní úvazek. Národní kancelář AFS je členem **mezinárodní sítě partnerů AFS International** – to zastřešuje veškeré národní kanceláře AFS z celého světa a sídlí ve městě New Yorku, USA. (Po celém světě je více než 50 partnerských kanceláří AFS). Dále existuje **sít evropských partnerů AFS, kteří jsou zastřešeni organizací EFIL** (European Federation for Intercultural Learning, <<http://www.efil.org>>) se sídlem v Bruselu. Ta pořádá vzdělávací semináře výhradně pro své evropské partnery a členy.

Na národní úrovni je činnost organizace zajišťována tzv. DOSy, neboli **dobrovolnickými skupinami**. Ty jsou rozmístěny po celém území ČR a v současné době je jich pět (Praha – působí v hlavním městě, Středočeském kraji a části Vysočiny; Plzeň – Plzeňský kraj, Jihočeský kraj a Karlovarský kraj; Morava – část Vysočiny, Jihomoravský kraj, Moravskoslezský kraj, Olomoucký kraj a Zlínský kraj; Sever – působí v Ústeckém a Libereckém kraji; Východ – Pardubický kraj a Královéhradecký kraj). Podmínkou pro vznik DOSu jsou dva dobrovolníci, kteří stojí v jejím čele a mají zároveň titul funkcionáře – jedná se o předsedu a pokladníka v jedné osobě (tyto funkce mohou být i rozdělené), a místopředsedu DOS. Ti musí být zároveň členy AFS Mp, o.s. Tyto dvě osoby především zodpovídají za činnost své pověřené dobrovolnické skupiny, v níž dále koordinují činnost dalších dobrovolníků. Počet dobrovolníků v jednotlivých dobrovolnických skupinách značně kolísá, průměrně jich má každá DOS mezi deseti až dvaceti. Činnost dobrovolníků zahrnuje například tyto „pozice“:

- kontaktní osoba – člověk, který je pravidelně v kontaktu se zahraničním studentem právě trávícím školní rok v České republice a s jeho hostitelskou

rodinou. Pravidelně alespoň jednou měsíčně studenta i jeho hostitelskou rodinu kontaktuje buď osobně, nebo telefonicky a podá zprávu o tom, jak se jim na programu daří do kanceláře AFS Mezikulturní programy, o.s. Jeho povinností je vyplnit tzv. „kontaktáž“: on-line formulář obsahující zprávu o kontaktu se studentem a rodinou. Činnost kontaktní osoby je zodpovědná, neboť je to právě ona, kdo pomáhá při komunikačních nesnázích ve vztahu mezi rodinou a studentem. Nejednou pomohla kontaktní osoba předejít doslova komunikačním katastrofám, ke kterým by mohlo bez jejího kvalifikovaného zásahu dojít (změna rodiny, trvalá nedůvěra rodiny vůči studentovi a opačně ...). Každá kontaktní osoba musí absolvovat „Školení pro kontaktní osoby“.

- koordinátor orientací – člověk, který je zodpovědný za personální a programové zajištění tzv. orientací, což jsou několikadenní soustředění – povinná součást programů AFS, celkem 4 orientace za školní rok. Náplň těchto orientací se liší podle toho, v jaké fázi programu se student nachází. Přehlednou tabulku uvádím výše (viz. kap 2.1, Tabulka č.1). Tato soustředění jsou v úvodní fázi programu (září), v polovině (prosinec nebo leden) a na konci programu (červen). Soustředění jsou osvědčenou metodou psychické podpory účastníků programů AFS a také jim nabízejí krátké vzdělávací workshopy se zajímavou tematikou (např. lidská práva, evropské občanství). Hrají se při nich různé interaktivní hry, pořadající dobrovolníci využívají metod neformální výuky (hraní rolí, modelové situace, skupinové diskuse, kreativní činnost, ...).
- koordinátor interview – zodpovídá za provedení krátkého pohovoru s budoucí hostitelskou rodinou nebo se studentem, který má zájem vycestovat na vysílací program AFS do zahraničí v rámci každého DOS.
- koordinátor workshopů a prezentací – pořádá workshopy o mezikulturním vzdělávání na středních školách v daném regionu, uspořádává jejich náplň, časový harmonogram, apod.

Většina zde uvedených „pozic“ má svoje pravidla daná zkušeností organizace. Zajišťují také určitý standard služeb pro klienty AFS a je součástí tzv. záruky kvality programu. K většině těchto činností existují tištěné příručky, které mají dobrovolníci

k dispozici („Jak dělat interview v hostitelské rodině“, „Desatero pro kontaktní osoby“, ...) . Stále více je v tomto smyslu užíváno Internetu jako komunikačního nástroje. Dobrovolníci mají svůj portál – tzv. Joomla¹³ – kde jsou jim k dispozici novinky z kanceláře, kalendář aktivit na aktuální a následující měsíc, příručky ke stažení v elektronické podobě a mnoho dalšího (seznam dobrovolníků s kontakty, možnost vkládat důležité zprávy, nabídka aktuálních školení, ...).

Dobrovolníci z jednotlivých DOSů vzájemně spolupracují, např. DOS Praha a Plzeň pořádají některé aktivity společně (orientace). Kromě toho mají zkušení dobrovolníci možnost vstoupit do tzv. KOŠe, což je volně interpretováno jako zkratka pro „Klub organizovaných školitelů“. Dobrovolník, který je členem KOŠe, má jisté povinnosti plynoucí z členství v této skupině – například by měl alespoň jednou ročně uspořádat krátké školení (workshop) pro ostatní dobrovolníky na téma, o kterém si myslí, že jej ovládá natolik, aby v něm byl schopen školit ostatní. To je jistě velmi lákavá možnost seberealizace pro dlouholeté dobrovolníky. KOŠ má své vlastní stanovy, které vypracoval jeden z dobrovolníků, a posléze o jejich platnosti hlasovali všichni členové KOŠe, popřípadě měli také možnost text stanov upravit.

2.6 *Vzdělávání dobrovolníků*

Organizace AFS Mp., o.s. velmi dbá na vzdělávání svých dobrovolníků. Nabízí jim možnost účasti na kvalitních seminářích s různorodou tematikou. Tato školení jsou jednak pořádána na národní úrovni kanceláří AFS Mp.,o.s. a nebo na evropské úrovni EFILem. Dobrovolníkům je rovněž pravidelně zasílána nabídka externích školení (pořadatelem není organizace AFS) s mezikulturní tematikou, avšak v takovém případě musí dobrovolník počítat s tím, že si bude část nákladů muset hradit z vlastních finančních zdrojů. V případě interních školení organizace AFS jsou ve většině případů náklady spojené s vysláním dobrovolníka na školení 100% hrazeny organizací. **Dobrovolníci účast na školení chápou jako odměnu za svoji práci, znamená pro ně motivaci k další činnosti. O semináře do zahraničí je mezi dobrovolníky velký zájem,** z toho důvodu probíhají výběrová řízení na základě vyplněných přihlášek a motivačního dopisu.

¹³ Joomla je redakční systém zapsaný v jazyce PHP a lze jej bezplatně používat k editaci webových prezentací. V AFS Mp., o.s. se však pojem Joomla [džumla] vžil pro dobrovolnický portál vytvořený pomocí redakč. systému Joomla.

Evropské semináře (pracovním jazykem zde v drtivé většině bývá angličtina, výjimečně němčina nebo francouzština) jsou velmi přínosné a dobrovolníky vyhledávané – je to dobrá příležitost poznat AFS kolegy z dalších evropských zemí a načerpat od nich inspiraci, ale nejen to. Témata jsou pečlivě vybírána a reflektují problémy v současném světě, zaměření bývá např. na lidská práva, mezikulturní dialog, evropské občanství, kreativní činnost mládeže, apod. Často po účasti na takovém semináři vznikne spontánní chuť uspořádat si vlastní seminář, projekt nebo partnerskou výměnu evropských dobrovolníků. Tu si pak dobrovolníci organizují zcela samostatně, vypisují žádosti například v rámci evropského programu Mládež v akci (vyřizování žádostí zajišťuje Česká národní agentura Mládež¹⁴, Na Poříčí 4, Praha 1) a organizace AFS Mp., o.s. zde plní jen funkci garanta.

Příklady některých školení a seminářů uskutečněných v r. 2008-2009

a) národního významu

- Jak dělat workshopy na školách (9.-11.1.2009, Praha) Cílem bylo seznámit účastníky s obsahem powerpointové prezentace zaměřené na interkulturní učení. Aktivní program zahrnoval kromě některých teorií také praxi v prezentačních dovednostech.
- Teambuilding pro nové dobrovolníky (3.-5.4.2009, Karlštejn) Seznámení nových dobrovolníků se širokým spektrem dobrovolnické práce, zdroji materiálů, kalendářem dalších školení, základními pravidly AFS. Doplňující program zahrnoval sportovní aktivity teambuildingového charakteru v přírodě.

b) mezinárodního/evropského významu

- Training for Trainers: “Let’s get Glocal – Bringing Global Education to our networks” (Mollina, Spain 14- 21 September 2008) Trainers from different countries assembled in Spain with the aim to broaden understanding of the role of trainings in Global education, as well as to enable participants to prepare, run and evaluate non-formal global education training activities.
- Training for Trainers: “Intercultural Competences – the key to Intercultural Dialogue” (Vigy, France, 26 July – 2 August 2008) Overlapping with the Volunteer Summer Summit a training for experienced volunteers and staff

¹⁴ agentura je součástí sítě 35 obdobných partnerských organizací v 33 evropských státech.
< <http://www.mladezvakci.cz/informace-o-programu/cna-mladez/>>

members was set up exploring the topic: Intercultural Competences – the key to Intercultural Dialogue. The long-term aim of the training course was to improve quality of AFS exchange programmes, leading to better development of young people's intercultural competences.

2.7 Vysílací programy AFS Mp., o.s.

V nabídce organizace je bohatý výběr programů do zahraničních destinací. Středoškoláci z České republiky ve věku 15 až 18 let tak mají možnost si vybrat, kde si přejí strávit svůj „školní rok jinak“. Programy jsou zpoplatněné, současná nabídka na školní rok 2009/2010 je dostupná na webových stránkách AFS¹⁵. Účastnický poplatek, který platí rodiče nezletilého studenta, zahrnuje pojištění, zpáteční letenku, orientace (soustředění) v místě pobytu (celkem tři během školního roku), umístění do hostitelské rodiny, docházku do školy, náklady spojené s dopravou do školy, náklady na učební pomůcky a materiály, služby kontaktní osoby. Průměrná výše účastnického poplatku pro programovou nabídku na školní rok 2009/2010 činí 161 064 Kč za roční program (tj. školní rok, 10 kalendářních měsíců). Celkem si mohou zájemci o vycestování na roční program vybírat z nabídky 31 destinací po celém světě. Mezi nejdražší patří program na Nový Zéland (224 000 Kč) a do Kanady (220 000 Kč), mezi nejlevnější pak program do Lotyšska (135 000 Kč) a Turecka (132 000 Kč). Zájemci o programy AFS do zahraničí mohou také využít nabídky stipendií do vybraných destinací (např. do Německa, Lotyšska) a zúčastnit se konkurzu.

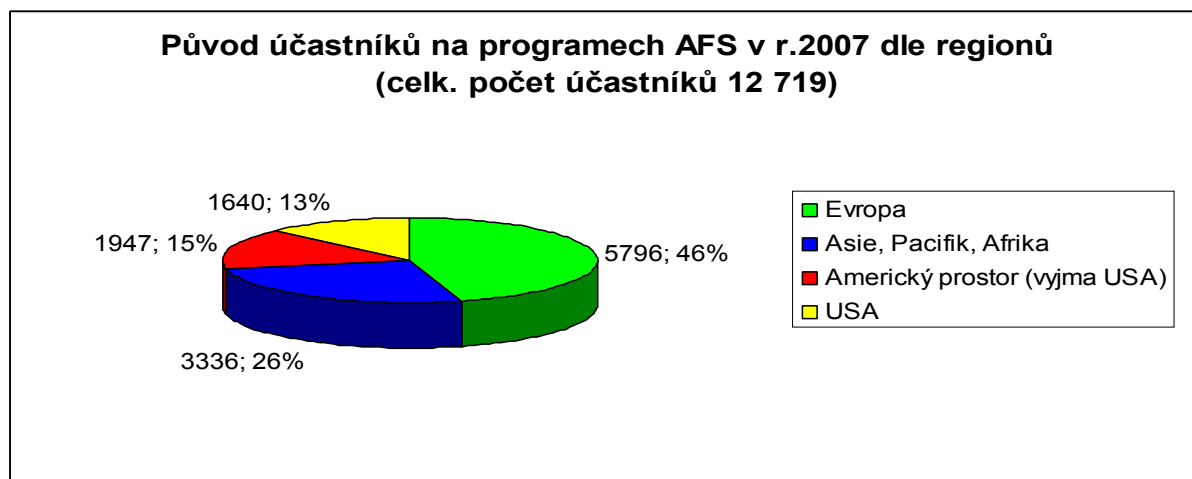
Další možností je volba zkráceného pobytu – semestrálního nebo trimestrálního, nelze ji však uplatnit na všechny destinace. Trimestrální programy jsou výhradně evropskou záležitostí s podtitulem „Tříměsíční program evropského občanství“ v rámci Evropské Unie.

Evropané představují v rámci organizace AFS celosvětově nejvýznamnější klienty se zájmem o vycestování na program do zahraničí, dobře tuto skutečnost ilustruje graf „Původ účastníků programů AFS v r. 2007 dle regionů“.

¹⁵ <http://www.afs.cz/downloads/files/CZE/prg_nabidka_NH.pdf>

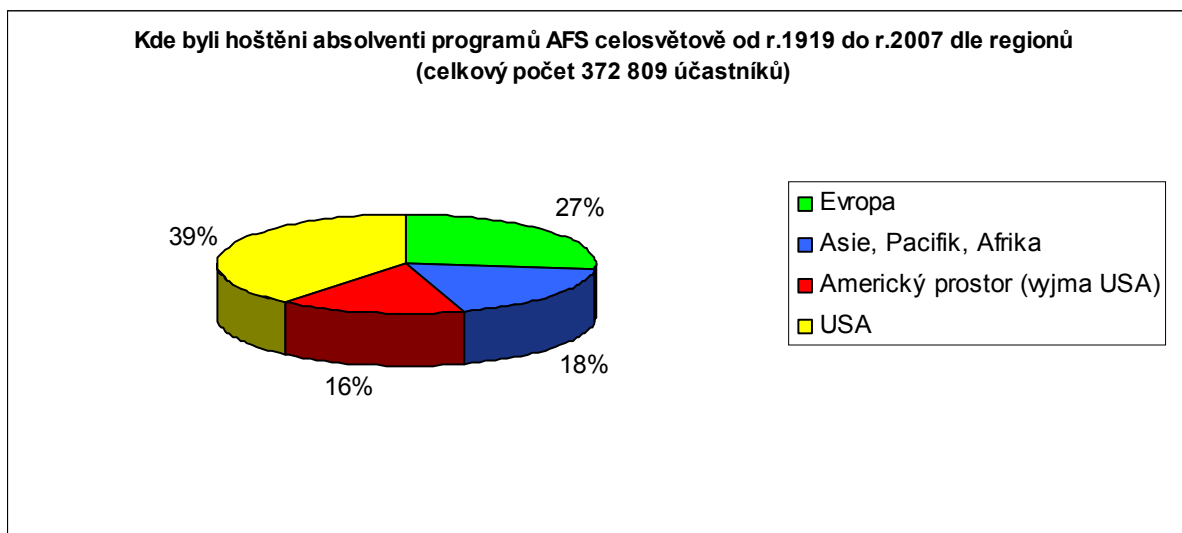
Co se týče zájmu o jednotlivé destinace, dlouhodobě se v popředí zájmu drží anglicky mluvící lokality: USA, Austrálie, Nový Zéland, početně druhou nejlákavější lokalitou po USA je Německo (zde hovořím o zájemcích z řad českých studentů)¹⁶, zejména díky výhodné nabídce stipendijního programu. Velmi oblíbenou lokalitou je též Norsko¹⁷. O tom, kolik studentů může být vysláno do určité destinace se jednotliví partneři (jednotlivé kanceláře AFS po celém světě) domlouvají pomocí webové databáze Global Link (<<http://www.afsglobal.org>>), ke které mají sdílený přístup chráněný heslem. Pochopitelně, pokud by tato omezení účasti na programu neexistovala, docházelo by k paradoxním situacím a některé lokality by byly přeplněné na úkor ostatních.

Kromě toho systém Global Link umožňuje sdílení všech kontaktů o osobách, které mají s organizací AFS co do činění, ať již se jedná o dobrovolníky, účastníky programů, hostitelské rodiny nebo školy. Například kontaktní osoby mají omezená přístupová práva do tohoto systému, za účelem vyplnění pravidelných měsíčních „kontaktáží“ – zpráv o kontaktu s hoštěným studentem. Organizace AFS Mp.,o.s. (stejně jako ostatní partnerské organizace v dalších zemích) je při nedodržování lhůt za vyplňování kontaktáží sankcionována. Sankce plynou i z nedodržování lhůt v jiných oblastech, např. není-li k určitému datu garantován odpovídající počet hostitelských rodin pro počet studentů, kteří přijedou ten rok na program, apod.

¹⁶ V grafu „Kde byli hoštěni absolventi programů AFS celosvětově od r. 1919 do r. 2007 ...“ lze jasně vidět převahu zájmu o programy do USA celosvětově (zdroj: Annual Report 2007, AFS Intercultural programs)

¹⁷ Zdroj: Vývoj a struktura programů AFS v ČR 1990-2008 – viz. příloha

(Zdrojem dat pro sestavení grafů byla výroční zpráva AFS International, Annual Report za rok 2007. Vlastní zpracování v programu Excel.)

Nezávislá studie dopadu vysílacích programů AFS na jeho účastníky¹⁸

Přínos vysílacích programů na jejich absolventy byl předmětem odborné studie sestavené Mitchellem R. Hammerem, Ph.D., respektive jeho nezávislou společností Hammer Consulting, LLC . V průběhu roku 2002-2003 zkoumal skupinu čítající celkem 1500 studentů, kteří právě v tu dobu byli na programu v zahraničí, poté provedl ještě 2 post testy, jeden hned po návratu účastníků do domácí země a druhý šest měsíců po návratu. Měl k dispozici také kontrolní skupinu složenou z přátel a známých účastníků programu (čítající celkem 600 studentů), kteří se však žádného podobného programu – dlouhodobějšího studijního pobytu v zahraničí v hostitelské rodině – neúčastnili. Výzkum pracoval s kulturním modelem profesora Milтона J. Bennetta, Ph.D.¹⁹, a také s modelem IDI vytvořeným Mitchellem R. Hammerem, Ph. D. Tyto modely zjišťují například míru kulturní senzitivity jedince, která byla zjišťována jednak sebehodnocením účastníků, jednak posouzením ze strany hostitelských rodičů i vlastních rodičů. Účastníci programu do zahraničí vykazovali signifikantně vyšší míru citlivosti vůči ostatním kulturám, projevující se např. větším množstvím zahraničních přátel oproti kontrolní skupině, změněným názorem na vlastní

¹⁸ HAMMER, Mitchel R., Ph.D., *Assessment of the Impact of the AFS Study Abroad Experience* (conducted in 2002- 2003) by Hammerconsulting, LLC © 2005 AFS Intercultural Programs, Inc.

¹⁹ jedná se o The Developmental Model of Intercultural Sensitivity (DMIS); více in Hammer, M.R., Bennett, M.J. & Wiseman, R. The Intercultural Development Inventory: A measure of intercultural sensitivity. In M. Paige (Guest Editor), *International Journal of Intercultural Relations*, 27, 421-443 and Bennett, M.J. (1993). Towards ethnorelativism: A developmental model of intercultural sensitivity. In R. M. Paige (Ed.), *Education for the intercultural experience* (str. 21-71). Yarmouth: ME: Intercultural Press.

kulturu, výrazným zlepšením jazykových schopností v jazyce hostitelské země a to i u účastníků, jejichž znalosti jazyka hostitelské země byly na počátku programu nulové či takřka nulové (dostali se zpravidla na úroveň mírně až středně pokročilých).

Považuji tedy vysílací programy a jejich dopad na vývoj mladého člověka za dostatečně prozkoumané. Byl to jeden z hlavních důvodů, proč jsem se rozhodla obrátit svoji pozornost na druhou stranu – na hostitelský program, hostitelské rodiny a jejich členy. Co pro ně znamená tato zkušenost? Jaké jsou jejich hlavní důvody pro dobrovolné hoštění studenta v jejich domácnosti? Co jim to přináší? Dalo by se i o nich říci, že po hostitelské zkušenosti se zvýšila míra jejich citlivosti vůči cizincům?

2.8 Hostitelské programy AFS Mp., o.s.

„Hostitelská zkušenost je nejen možností poznat zblízka odlišnou kulturu a nechat se inspirovat a obohatit, ale i cestou sebepoznání a nahlédnutí na fungování rodiny z jiného úhlu pohledu. Konflikt nemusí být vnímán negativně, ale jako cesta k prohloubení porozumění!“²⁰

Hostitelský program je příležitostí přijmout mladého cizince do české domácnosti. Nabídnout mu kus jiného života, umožnit mu strávit školní rok jinak. Počet středoškoláků přijíždějících v rámci programů organizace AFS do ČR každým rokem roste (viz.příloha „Vývoj a struktura AFS programů“), s tím pochopitelně roste i počet hostitelských rodin. Některým rodinám se hoštění zalíbilo a hostí již několik let po sobě. V některých případech je nutné přemístit studenta v průběhu programu do jiné hostitelské rodiny, ač je to řešení, které není považováno za standardní a je realizováno pouze v případě, kdy veškeré pokusy o sladění vzájemného vztahu student-rodina selhaly (diskuse, pomoc kontaktní osoby). V České republice za celkovou dobu existence organizace AFS Mp.,o.s. hostilo již přes 550 rodin (toto číslo zahrnuje všechny rodiny, včetně případů, kdy došlo ke změně rodiny. Informaci poskytla ředitelka organizace AFS Mp.,o.s., Mgr. Karolína Puttová).

²⁰ Příručka pro hostitelské rodiny, interní materiál organizace AFS Mp.,o.s.

Hostitelská rodina určitě představuje významný faktor při programu založeném na pobytu studentů v její domácnosti. Je to právě její rodinná kultura, kterou hoštěný student poznává, právě tato rodina pro něj představuje jistý prototyp obecné „české rodiny“.

Všechny hostitelské rodiny, které hostí studenty v rámci programů AFS, je hostí dobrovolně. Nedostávají na hoštění studenta žádné finanční příspěvky, ani jiné materiální dary.

Informace pro hostitelské rodiny před příjezdem studenta

Organizace AFS Mp., o.s. má velký zájem o to, aby se každé hostitelské rodině dostalo co nejvíce informací o průběhu programu. Ještě **před příjezdem studentů do rodiny proběhne krátký pohovor** (vedený dobrovolníkem z dané lokality) přímo v místě bydliště rodiny (průběh zajišťuje koordinátor interview, ačkoli sám nemusí být realizátorem interview). Rodina se tak seznámí se základními informacemi o organizaci AFS, o průběhu hostitelského programu; podrobně se dozví, co například mají studentovi poskytovat a co už je mimo rámec jejich podpory. Před přiletím studentů se všechny hostitelské rodiny účastní **informační schůzky** v sídle organizace, účast není povinná, ale je rodinám velmi doporučována. Mimo jiné se hostitelské rodiny vzájemně setkají, což pro ně může být velmi přínosné: vymění si názory, informace, nejdůležitější postřehy, obavy apod.

Rodina musí studentovi poskytnout především stravu a ubytování, obecně se doporučuje, aby měl zahraniční student stejné podmínky jako vlastní děti rodiny. Pokud se rodina účastní kulturní akce, návštěvy restaurace apod., předpokládá se, že také uhradí útratu za hoštěného studenta, není to však podmínkou. Organizace AFS Mp.,o.s. proplácí studentům dojezd do a ze školy, školní pomůcky a jakékoli náklady spojené se studentovou účastí na oficiální akci pořádané organizací AFS Mp.,o.s. a jejími dobrovolníky. Z vlastního kapesného si potom student hradí většinu osobních nákladů (na zábavu, ošacení, výlety, apod.).

Hostitelská rodina není právně zodpovědná za hoštěného studenta během programu, toto právo nadále zůstává v moci studentovy vlastní rodiny. Proto také, pokud hodlá student cestovat (mimo hostitelskou zemi, v tomto případě tedy mimo Českou republiku) nebo podnikat různé sportovní aktivity spadající do kategorie nebezpečných adrenalinových sportů, je nutný písemný souhlas studentových vlastních rodičů formou

tzv. waiveru, což je písemný dokument, kterým se organizace AFS zříká jakékoli odpovědnosti vůči studentům, kteří jsou momentálně na programu, a to i v těch oblastech, ve kterých za standardních okolností za studenty zodpovídá (těmito oblastmi je např. odpovědnost za ubytování studentů, za zajištění školní docházky, zajištění bezpečnosti studentů při hromadných povinných aktivitách pořádaných organizací AFS Mp.,o.s.).

Všichni studenti AFS jsou během svého pobytu v hostitelských rodinách pojištěni u zdravotní pojišťovny AIG (toto pojištění je platné celosvětově, nevztahuje se pouze na lokalitu studentova umístění v hostitelské zemi) do výše 1 005 000 amerických dolarů.

Rodinám je rovněž distribuována „Příručka pro hostitelské rodiny“ v níž naleznou praktické informace, rady a doporučení. Speciální příručku mají rodiny, které hostí studenty z asijských zemí; ta se v České republice nepoužívá dlouho (od r. 2007). Její překlad z němčiny do češtiny zajistil jeden z dobrovolníků.

Co se týče zajištění školní docházky pro hoštěného studenta (školní docházka a účast na výuce v hostitelské zemi je nezbytnou součástí programu a všichni studenti jsou povinni školní zařízení navštěvovat; vztahují se přitom na ně stejné podmínky jako na české studenty) rozhoduje o výběru vhodné školy zástupce organizace AFS Mp.,o.s. v součinnosti s hostitelskou rodinou. Ředitel školy poté podepíše s organizací AFS Mp.,o.s. „Dohodu o umístění zahraničního studenta na škole“.

Hostitelské rodiny nyní nově (od 1. 3. 2009) podepisují písemnou „Dohodu o hoštění AFS studenta“, která dále upravuje práva a povinnosti rodiny vůči studentovi a vůči organizaci AFS Mp.,o.s., která je zprostředkovatelem tohoto pobytu.

Jak si rodiny vybírají studenty?

Každý student, který se chystá na program do zahraničí, vyplňuje v zemi svého trvalého pobytu velmi podrobnou přihlášku. Obsahuje kontaktní údaje studenta i jeho rodiny, fotografie, údaje o zdravotním stavu, výsledky jeho dosavadní práce ve škole, jeho zájmy, student zde popisuje svoji motivaci účasti na programu AFS a další. Tyto informace jsou považovány za důvěrné. Složka s uvedenými informacemi se posílá do kanceláře do hostitelské země a zde ji dále zpracovává koordinátorka hostitelských programů. Ta vytvoří ze všech došlých přihlášek studentů – zájemců o program AFS do České republiky – stručný výtah základních údajů a tento zveřejní na internetových stránkách organizace. Zájemci z řad hostitelských rodin zde mají možnost výběru studenta, posléze kontaktují kancelář organizace a domlouvají podrobnosti související s pobytem studenta v hostitelské rodině.

Pokud je zájem ze strany rodiny závazný, vyplní přihlášku pro hostitelské rodiny, kde rodina uvádí obdobné informace o sobě. Poté dostane kopii podrobné složky studenta AFS a ten obdrží podrobnou složku rodiny. Od této chvíle se mohou student a jeho budoucí hostitelská rodina kontaktovat. Tato fáze nastává ještě před příjezdem studenta do České republiky, zpravidla v dubnu či květnu. Hostitelské rodiny se však neshánějí lehce, a proto výše popsany průběh můžeme nazvat ideálním. Od doby, kdy je umístění studenta v hostitelské rodině potvrzeno, je možné řešit vízové záležitosti a další administrativní povinnosti související s pobytem cizince v České republice.

Podrobná složka s informacemi o studentovi i jeho hostitelské rodině se dostane do rukou také přidělené kontaktní osobě studenta a rodiny. Jak už jsem vysvětlila výše, kontaktní osoba průběžně sleduje vývoj studenta na programu a pomáhá řešit případné nenadále či konfliktní situace (kontaktní osoba má funkci mediátora). Každá kontaktní osoba AFS Mp., o.s. je povinně vyškolená [absolvuje Školení pro kontaktní osoby, které se pořádá pravidelně každý rok několikrát. Zahrnuje základní informace o nejčastějších typech konfliktů a strategií při jejich zvládnutí (na školení se pedagogicky podílí také psycholog). Kontaktní osobou se může stát jakýkoli dobrovolník.

Tabulka č. 2 - Chronologie programu AFS²¹

2.polovina srpna	přílet studentů ročního, semestrálního i trimestrálního programu na Ruzyňské letiště Praha
Víkend po příletu	Popříjezdové soustředění, na konci vyzvednutí studentů v místě Popříjezdového soustředění – místo soustředění bývá upřesněno během měsíce června
Začátek října	Kulturně-orientační soustředění
Konec listopadu	odlet studentů trimestrálního programu
Prosinec/leden	Orientační soustředění v polovině pobytu
Konec ledna	odlet studentů semestrálního programu
Polovina června	Závěrečné soustředění

²¹ Zdroj: *Příručka pro hostitelské rodiny* (interní materiál organizace AFS Mp., o.s.), str. 7. Náplň jednotlivých soustředění viz. str. 8 (Tabulka č. 1)

Pravidla AFS pro studenty na programu

Všichni studenti se na programu musí řídit tzv. pravidly AFS²². Některá z pravidel mají universální charakter a jsou platná ve všech zemích (zákaz požívat alkoholické nápoje a jiné drogy, zákaz řízení a autostopu, povinnost školní docházky), jiná jsou specifická pro danou hostitelskou zemi. V České republice platí následující pravidla (uvedená v „Příručce pro hostitelské rodiny“):

1. *Jako každý cizí státní příslušník pobývajícím na území naší republiky, musí i student AFS dodržovat platné zákony České republiky.*
2. *Student AFS nesmí řídit žádná motorová vozidla, a to ani v případě, že vlastní řidičské oprávnění.*
3. *Jízda autostopem kdekoliv a s kýmkoliv je zakázána.*
4. *Je přísně zakázáno vlastnit, užívat či prodávat drogy.*
5. *Nadměrná konzumace alkoholu je hrubým porušením pravidel. Veškerá konzumace alkoholu by měla být v souladu se zvyky hostitelské rodiny.*
6. *Návštěvy příbuzných studenta se nedoporučují. Ve výjimečných případech je nutné si vyžádat svolení hostitelské rodiny a kanceláří AFS vysílající země a u nás.*
7. *Jakákoliv absence ze školní docházky musí být řádně omluvena.*
8. *Cestování studentů během programu:*
 - a) *Cestování v průběhu roku se obecně nedoporučuje, protože programy AFS jsou založeny na školní docházce a orientovány převážně na pobyt v hostitelské rodině.*
 - b) *Cestování nesmí narušit povinnou školní docházku a akce pořádané AFS.*
 - c) *Cestování ve společnosti dospělého člena hostitelské rodiny, školní výlety, akce pořádané AFS nebo skupinami AFS uznanými (sportovní klub, jazyková škola, ZUŠ, atd.) jsou považovány za regulérní součást programu.*
 - d) *Do poloviny programu, tj. do ledna následujícího roku (resp. do března u semestrálních programů) je zakázáno trávit noc mimo svoji hostitelskou rodinu nebo školu, tj. na výlet za kamarádem, spolužákem mohou studenti pouze na jeden den.*

²² Pravidla převzata z *Příručky pro hostitelské rodiny* (interní materiál organizace AFS Mp., o.s.)

e) *V případě samostatného cestování v druhé polovině programu na dobu kratší než 48 hodin stačí pak souhlas hostitelské rodiny.*

Cesty delší než 48 hodin

- f) *Kancelář AFS v Praze musí být vždy předem informována o cestě plánované na dobu delší než 48 hodin a je vždy oprávněna neudělit svůj souhlas.*
- g) *V případě opuštění hostitelské komunity na dobu delší než 48 hodin musí být kancelář AFS napřed seznámena s informacemi o zamýšlené cestě, které musí obsahovat kontaktní adresu a telefonní číslo, aby byl student kdykoli k zastižení.*
- h) *V případě cesty do zahraničí, která je součástí programu (viz bod c), musí student předem získat svolení své vlastní rodiny, které musí být zasláno pražské kanceláři AFS.*
- i) *V případě samostatného cestování, jak na území České republiky, tak do zahraničí, musí mít student svolení školy, vlastní i hostitelské rodiny. Pražská kancelář AFS vyžaduje v takových případech Dohodu o uvolnění z programu, podepsanou vlastními rodiči studenta.*
- j) *Během pobytu v České republice bude studentovi povolena jedna samostatná cesta do zahraničí v délce trvání do devíti dnů.*
- k) *Jakékoli samostatné cestování studenta je možné až v druhé polovině programu.*

Hrubé či opakované porušení těchto pravidel má za následek ukončení pobytu studenta na programu a jeho okamžitý návrat domů. Rovněž případné těhotenství studentek započaté během programu AFS vede k jeho okamžitému ukončení (respektive v době, kdy se tato skutečnost zjistí).

2.9 Další organizace na českém trhu nabízející hostitelský program

Mezi další významné organizace, které nabízejí podobný typ hostitelského programu v České republice, patří zejména organizace YFU (Youth for Understanding)²³ a Rotary International²⁴ (zde jsou podmínky poněkud odlišné od programu AFS; například v délce pobytu, v jeho reciprocitě, v pojistných podmínkách). Smyslem této práce však není

²³ <<http://www.yfu.cz/cz/hostitelskarodina.html>>

²⁴ <<http://www.rotary.cz/stranka/sluzba-mladezi/cz-kratkodobe-vymeny/roдинne-vymeny/50/>>

komparovat jednotlivé organizace a jejich nabídku, informaci zde uvádím pouze na okraj, aby si laskavý čtenář mohl vytvořit představu o tom, které další organizace nabízejí hostitelský program založený na autentickém pobytu v hostitelské rodině v České republice.

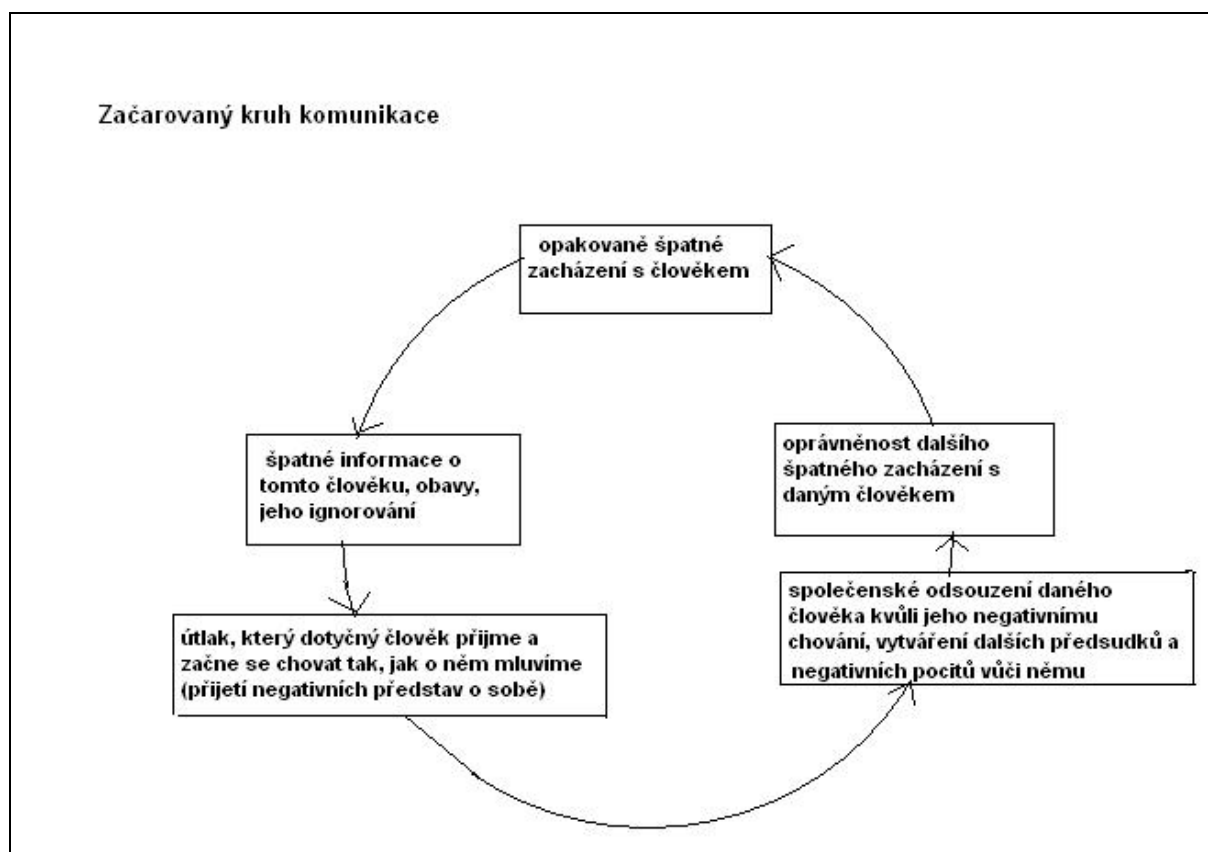
3 Multikulturní výchova a multikulturalismus

Protože organizace AFS Mp., o.s. působí na poli mezinárodních výměn a klade si za cíl vychovávat společensky uvědomělé, tolerantní občany (viz. kapitoly 2.1 a 2.2), považuji za nezbytné zmínit v této práci hlavní teorii a význam obecně užívaného pojmu „multikulturní výchova“ (zkratka MKV).

S multikulturní výchovou se začalo pracovat v českém školství poměrně nedávno, představuje jedno z tzv. průřezových témat *Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání*, který vstoupil v účinnost zákonem č. 561/2004 Sb. (nabyl právní účinnosti ke dni 1.1. 2005). Jedná se o nové, moderní výukové metody, které si kladou za cíl srozumět žáky skrze základní pojmy, jako např. kultura, etnikum, národ, xenofobie, tolerance, pluralismus a mnohé další s realitou, v níž se současná společnost nachází a která je dnes velmi aktuální, zejména díky vysoké mobilitě osob a globalizaci. Dnes již nikdo nemůže uniknout střetu s příslušníkem jiné kultury, přesto dochází dennodenně v prostředí kolem nás k mnohým nedorozuměním a někdy dokonce k trestným činům páchaným na příslušnících etnických menšin na základě nedostatečné znalosti a nepochopení jejich kulturního zázemí (příčinou takového jednání může být tzv. začarovaný kruh komunikace, viz. obr – převzato z ŠIŠKOVÁ, Tatjana. *Menšiny a migranti v České republice*. Praha: Portál, 2001, str. 180) Nutno ovšem podotknout, že průřezové téma multikulturní výchova je jen jedním z celkem šesti (další jsou např. environmentální výchova, výchova demokratického občana, atd.).

„Multikulturní výchova zprostředkovává poznání vlastního kulturního zakotvení a porozumění odlišným kulturám. Rozvíjí smysl pro spravedlnost, solidaritu a toleranci, vede k chápání a respektování neustále se zvyšující sociokulturní rozmanitosti.“²⁵

²⁵ *Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání*, VÚP Praha 2007, str. 97; dostupné z <http://www.vuppraha.cz/soubory/RVPZV_2007-07.pdf>

Multikulturalismus

Pojem multikulturalismus se objevuje v souvislosti s životem zástupců různých kultur žijících pohromadě. Má vždy politické zabarvení. V Evropě a v Americe má odlišné pojetí:

„Multikulturalismus se ve Spojených státech objevuje současně s bojem za občanská práva v 60. letech, a je následován migrační politikou charakterizovanou pomocí ideologie tzv. melting-potu²⁶ (což je pojem, který používáme pro začlenění přistěhovalců všech původů a ze všech společenských podmínek do jedné totožné kultury).“

„V Evropě se termínu „multikulturalismus“ používá především při vyjadřování o menšinách (etnických nebo migračních, dle formulace platné v dané zemi), jež se mají integrovat do státu s dlouhou národní tradicí (např. Švédsko, Nizozemí, Velká Británie).“²⁷

²⁶ Termín *melting-pot* byl vypůjčen z názvu divadelní hry od Izraela Zangwilla (1908).

²⁷ ABDALLAH-PRETCEILLE, Martine. *L'éducation interculturelle*. Paris: PUF, 1999 (Citováno ze skeletového překladu. Do češtiny přeložila M. Korbelová).

Pojem multikulturalismus ve Slovníku antropologie občanské společnosti je velmi výstižný a postihuje všechny roviny významu:

„Multikulturalismus (z latiny: multus, „mnohý, četný“, colere, cultus, „pěstovat“), termín, který se obecně užívá v kontextu sociokulturní problematiky, etnicity a rasy, jazyka, kultury sexuální preference či tělesné nebo duševní handicapovanosti; poprvé se patrně objevil v 60. letech 20. století ve Švýcarsku a poté v Kanadě, kde sloužil k popisu míšení frankofonního a anglofonního obyvatelstva. Dnes má multikulturalismus řadu významů:

1. Koexistence různých sociokulturních skupin se specifickými systémy institucí, tradic, významů, postojů a hodnot. Mezi těmito skupinami nemusí nutně docházet k interakci či spolupráci.

2. Dynamická výměna kulturních statků, vzájemné ovlivňování různorodých kulturních systémů, případně vznik systémů kvalitativně nových. V tomto smyslu se multikulturalismus v poslední době intenzivně uplatňuje například v Nizozemí, v Německu (lidově Multi-Kulti), kde jde o integraci přistěhovalců z Turecka a dalších zemí, v USA se využívá spíše výraz melting pot („tavicí kotel“, „tavicí tyglík“), což vyjadřuje vzájemnou asimilaci jednotlivých kultur v novou entitu; typickým příkladem lokalit, kde k takovému míšení dochází je americký New York nebo nizozemský Amsterdam.

3. Transdisciplinární vědecká teorie (kombinující antropologické, filozofické, sociologické, psychologické, politologické, ekonomické a další přístupy) obecné antropologie, která se zabývá různými aspekty sociokulturní diverzity. V centru zájmu stojí pluralita světů, sociokulturních vzorců, komunikačních kódů a zkoumání možností přechodů a směny mezi relativně uzavřenými kulturními systémy.

*4. Úsilí o vytvoření pluralitní společnosti zahrnující množství odlišných sociokulturních skupin. Soužití je založeno na principech tolerance, respektu, dialogu a konstruktivní spolupráce. **Důležitou složkou a nástrojem multikulturalismu je interkulturní výchova.**“²⁸*

²⁸ DOHNALOVÁ, M. & MALINA, J. *Slovník antropologie občanské společnosti*. Brno: Akademické nakladatelství Cerm, 2006, str. 431

3.1 *Problematičnost pojmu multikulturní výchova*

Pojem multikulturní výchova je značně terminologicky neukotvený. Mnoho autorů má proti jeho užívání námitky, nicméně, zdá se, že tento termín se dobře ujal a je často používán.

Podle **H. Hernándezové**²⁹ jsou rozlišovány dvě formální definice multikulturní výchovy.

„První (koncept) definuje základ multikulturní výchovy jako perspektivu, která rozeznává

a) politické, sociální a ekonomické skutečnosti, se kterými má jedinec zkušenost

v interkulturním kontaktu a za b) důležitost kultury, rasy, sexuality a genderu, etnicity,

náboženství, socioekonomického statusu aj. ve vzdělávacím procesu.“³⁰

[„The first defines the essence of multicultural education as a perspective that recognizes

a) the political, social and economic realities that individuals experience in culturally diverse

and complex human encounters; and b) the importance of culture, race, sexuality and gender,

ethnicity, religion, socioeconomic status, and exceptionalities in the educational process.“]

(National Council for Accreditation of Teacher Education, 1986 in Hernández, 1989, str.4)

„Druhý (koncept) definuje „multikulturní výchovu jako multidisciplinární vzdělávací program, který poskytuje rozmanité učební prostředí odpovídající akademickým, sociálním a

jazykovým potřebám studentů.“³¹ [„Multicultural education is a multidisciplinary educational

program that provides multiple learning environments matching the academic, social, and

linguistic need of students.“] (Suzuki, 1984 in Hernández, 1989, str.5)

Podle **M. Abdallah-Preteille** je *„multikulturní výchova po mnoha jiných vzdělávacích projektech pokusem státní kontroly vývoje kultury a snahou p přizpůsobení výukových programů potřebám různých kulturních skupin“.*³²

²⁹ HERNÁNDEZ, Hilda. *Multicultural Education: A teacher's guide to Content and Process*, Macmillan Publishing Company, New York, 1989, 224 p.

³⁰ vlastní překlad

³¹ vlastní překlad

³² ABDALLAH-PRETCEILLE, Martine. *L'éducation interculturelle*. Paris: PUF, 1999 (Citováno ze skeletového překladu. Do češtiny přeložila M. Korbelová).

PhDr. Mgr. Dana Švingalová, Ph.D popisuje problematiku na webových stránkách <<http://www.multikultura.cz>> vytvořených za účelem poskytnout školám a pedagogům kvalitní zdroj informací při zavádění multikulturní výchovy do škol v článku „Terminologická variabilita a složitost pojmu MKV“ takto:

„Vymezení pojmu MKV (pozn.: multikulturní výchova) je pojímáno v odborných zdrojích velmi variabilně. Setkáváme se v této souvislosti s mnoha alternativními pojmy či pojmy, které jsou chápány jako synonyma pojmu multikulturní výchova: interkulturní pedagogika, interkulturní výchova, interkulturní vzdělávání, multikulturní vzdělávání, globální výchova, výchova k světoobčanství apod.“

Dále rozvíjí rozdíl mezi multikulturní a interkulturní výchovou: *„Multikulturní znamená pouze koexistenci alespoň dvou kultur (resp. sociokulturních skupin, minorit a majorit) vedle sebe, ale neimplikuje jejich vzájemné vztahy. Z tohoto pohledu je již dnes každá společnost, každý stát, multikulturní. Oproti tomu termín interkulturní (lat. inter = mezi) zahrnuje mezikulturní vzájemnost, vzájemné interakce a vztahy odlišných sociokulturních skupin. „*

Také je zde velmi dobře vysvětleno, proč se ujal název multikulturní výchova a proč je v českém prostředí preferován: *„I když považujeme z výše uvedených důvodů za výhodnější pojem interkulturní vzdělávání, přesto se na těchto webových stránkách využívá pojmu multikulturní výchova, a to vzhledem k tomu, že jde o pojem, který je využíván v aktuální školské legislativě (Rámcové vzdělávací programy) a pro pedagogy se stal již běžným odborným termínem, kterým dokáží operovat. Přes vědomí toho, že oba pojmy vyjadřují svým názvem i obsahem poněkud jinou skutečnost, využíváme také pojmu multikulturní výchova a interkulturní vzdělávání jako synonyma.“*

3.2 Metody multikulturní výchovy

Metodika multikulturní výchovy se často inspiruje metodami běžně užívanými při neformálním vzdělávání³³. Vyjma informací o základních historických a demografických

³³ neformální vzdělávání – jedna z definic např. zde: *„Neformální učení je záměrné, ale dobrovolné učení, které probíhá v řadě rozmanitých prostředí a situací, v nichž vyučování, odborná příprava a učení nemusí být nutně jedinou či hlavní oblastí činnosti. Tato prostředí či situace mohou být dočasné nebo se mohou střídat a příslušné činnosti či kurzy mohou vést profesionální facilitátoři učení (např. mládežnickí instruktoři), ale také dobrovolníci (např. vedoucí skupin mládeže). Aktivita a kurzy jsou naplánované, ale zřídka strukturované jako tradiční*

faktech o zemi, z níž menšiny žijící na území České republiky pocházejí, zahrnuje různé hry, diskuse, hraní rolí apod. Snaží se studentům co nejvíce zábavným způsobem přiblížit realitu jiných lidí, učí je kriticky přemýšlet, pracovat s obrazem menšin v našich médiích, zhodnotit, které z informací se zakládají na faktech a které naopak na obvyklých stereotypech.

Tyto metody hojně využívá při své práci také organizace AFS Mp.,o.s. Během orientačních soustředění pro studenty je hrám, workshopům a diskusím s multikulturní tematikou věnován velký prostor a nemalý důraz je kladen na zhodnocení každé aktivity.

Velmi oblíbenou hrou na odlišnosti kultur jsou např. „Derdiáni“³⁴ – studenti jsou rozděleni do dvou skupin, z nich každá představuje jinou kulturu, pochopitelně navzájem neznají svá interní pravidla (která jsou určena v pravidlech hry) a smyslem je, aby se obě skupiny byly schopny domluvit při stavbě mostu přes řeku, spojujícího území kultury 1 a kultury 2. Hra tak simuluje situace, do kterých se běžně dostává každý účastník programu do zahraničí: nutnost seznámit se s jazykem hostitelské země, se zvyklostmi při pozdravech a v jiných běžných mezilidských kontaktech, dávat si zvýšený pozor na vlastní gestikulaci (některá gesta mohou mít naprosto odlišný význam a mohou být v jiném prostředí a kontextu považována za urážlivá).

O pojmu kultura

Pojem kultura provází celou tuto práci; je tedy z tohoto hlediska pojmem klíčovým. Pokud zde hovořím o multikulturní výchově, měla bych jistě zmínit alespoň některé možné výklady termínu kultura. Množství definic termínu kultura je nepřehledné.

Každý z nás si pod slovem kultura představí celou škálu dalších pojmů: hudbu, jídlo, architekturu, zvyky, literaturu, ... Jak tedy ke kultuře přistupovat? Kořen slova kultura pochází z latinského slova *colo* – vzdělávat, obdělávat, pěstovat (původně zemědělské plodiny; *cultura* – pěstování, vzdělávání. Později se slovo kultura začalo používat ve smyslu „kultura ducha“ (poprvé jej takto použil Marcus Tullius Cicero v *Tuskulských hovorech* roku 45 př.n.l.³⁵

vyučovací hodiny nebo předměty.“

(Lynne Chrisholm, *Bridges for Recognition* 2005)

[cit. 7.5.2009], dostupné z <http://www.neformalni.vzdelavani.cz/neformalni_vzdelavani.html>

³⁴ hra uvedena v T-Kit 4: Interkulturní učení, str. 62-65 (jedná se o oficiální materiály Rady Evropy a Evropské komise pro oblast vzdělávání pracovníků s mládeží, vydané v listopadu 2000. Do češtiny přeložila Ludmila Pocová, Česká národní agentura mládež, v prosinci 2007).

³⁵ zformulováno na základě hesla „kultura“ ve Velkém sociologickém slovníku, Praha: Karolinum, 1996, str. 547 a násl.

Rozlišujeme kulturu na *hmotnou* (předměty každodenní potřeby zhotovené člověkem) a *nehmotnou* (dovednosti, zvyky, životní myšlenky předávané z generace na generaci), na *vysokou* (literatura, hudba, umění – spojována s elitními vrstvami společnosti a vyžadující vzdělání) a *nízkou* (lidová kultura – spojována s nižšími společenskými vrstvami) ; definici kultury potom na *úzkou* (zahrnuje chápání kultury jako projevů lidské umělecké činnosti) a *širokou* (pojímá kulturu jako celek všeho, co se člověk během života učí: jak chodit, mluvit, číst, psát, ...).

V této práci se můj přístup k pojmu kultura shoduje s tím, který používají autoři webového portálu „CzechKid“ – praktické pomůcky pro pedagogy při výuce průřezového tématu multikulturní výchovy: *„Kultura je zde pojímána prizmatem tzv. transkulturního přístupu, který tvrdí, že v dnešním globalizovaném světě nejsou zdaleka jen státní hranice tím, co od sebe odlišuje jednotlivé kultury. Každý z nás se cítí být členem mnoha skupin – sociálních, profesních, náboženských, máme svou rodinu, město, region, klub.....atd. V každé z těchto skupin se učíme fungovat, každá má svá pravidla, hodnoty, zkrátka způsob, jak se věci dělají. Tyto sociální vazby a podmíněnosti chceme v Czechkid propojit zároveň na poznávání lidí z jiných sociálních a kulturních prostředí i jedinců z jiných zemí. Interkulturním kontaktem tedy rozumíme stejně tak kontakt českého a německého anarchisty jako českého anarchisty a českého úředníka. S velkou pravděpodobností totiž konkrétní lidé v obou případech narazí na to, že si v něčem rozumět budou a v něčem zkrátka ne. A právě o to jde. V multikulturní výchově jsme schopni řešit situace, kdy je na obou stranách dobrá vůle a kdy kulturní (nebo sociální) rozdíly neumožňují najít společnou cestu.“*³⁶

4 Výzkumná část

4.1 Kvalitativní výzkum – důvody pro jeho volbu

Při zpracovávání problematiky této bakalářské práce jsem se rozhodla pro kvalitativní metodiku. Dle mého názoru je pro dané téma vhodnější, protože postihuje interpretaci osobní

³⁶ [cit. 10.5.2009] z <<http://czechkid.cz/si1290.html>> , autorkou tohoto textu je Mgr. Dana Moree

zkušenosti, řečeno s Dismanem (Disman: 1993: 289)³⁷ „... o porozumění lidem v sociálních situacích.“

Kvalitativní výzkum je svojí povahou více zaměřen na tvorbu teorií na základě sebraných dat, zatímco kvantitativní se spíše hodí pro ověřování hypotéz. „Výhodou kvalitativního přístupu je získání hloubkového popisu případů.“³⁸

Kvalitativní výzkumník má většinou také zájem poznat procesy, které probíhají v menších sociálních jednotkách. *Cílem je získat popis zvláštností případů, generovat hypotézy a rozvíjet teorie o fenoménech světa. Kvalitativní výzkum je orientován na explorování a probíhá nejčastěji v přirozených podmínkách sociálního prostředí.*³⁹ Tomuto požadavku bylo ve většině případů vyhověno, rozhovory probíhaly přímo v místě bydliště rodiny, v jednom případě proběhl rozhovor na pracovišti hostitelské matky.

Důvodů pro zamítnutí kvantitativního výzkumu bylo hned několik, uvedu ty nejpodstatnější: nebyla bych schopna zajistit dostatečný počet respondentů pro kvalitu výzkumu a uzavřená povaha dotazů v kvantitativním výzkumu není vhodná pro vytváření teorie, ale pro testování hypotéz. Mně však šlo především o porozumění tomu, jak rodiny samy hostitelskou zkušenost vnímají (Disman: 1993: 285 a násl.): „*Cílem kvalitativního výzkumu je porozumění ... odkryt význam podkládaný sdělovaným informacím.*“

4.2 Základní přístup

Svojí povahou se mi pro tento projekt zdál nejpříhodnější tzv. fenomenologický výzkum, neboť „...klade důraz na porozumění, jak jedinci vnímají určitou zkušenost.“⁴⁰ Při tomto přístupu se data většinou shromažďují pomocí kvalitativního rozhovoru. Respondenti mají reflektovat svoji zkušenost, přiřadit jí význam, který pro ně měla. „*V rámci fenomenologické studie doporučuje Creswell rozhovory s 10 až 15 jedinci.*“⁴¹ Tohoto doporučení jsem se pokusila co nejvíce podržet a seznam otázek, které jsem respondentům pokládala, uvádím níže. Tento seznam jsem považovala spíše za kostru rozhovoru, nedržela

³⁷ DISMAN, Miroslav. *Jak se vyrábí sociologická znalost*. Praha: Karolinum, 1993, 374 str.

³⁸ HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum – základní metody a aplikace*. Praha: Portál, 2005, str. 53

³⁹ tamtéž, str. 63

⁴⁰ (Hendl: 2005: 103)

⁴¹ (Hendl: 2005: 129)

jsem se otázek striktně, ale trvala jsem na tom, aby byla při rozhovoru zmíněna všechna témata.

Při výzkumu samotném jsem se pak soustředila především na získání co největšího množství informací o zkušenostech hostitelských rodin z jejich výpovědí. Do budoucna bude možné s těmito informacemi dále pracovat, navázat na ně v dalších případných výzkumech. Hostitelské rodiny jsou jistě zajímavou skupinou v několika ohledech: jejich zkušenosti by se například mohly dobře využít i ve formální výuce; nabízí se například možnost zužitkovat jejich zkušenosti při konzultaci s pedagogy multikulturní výchovy apod.

4.3 Výběr respondentů

Výběr zástupců rodin, které se účastnily hostitelského programu pořádaného u nás organizací AFS jsem provedla dle následujících kritérií:

- počet rodin: 8, z toho 4 rodiny, které prošly hostitelskou zkušeností poprvé a 4 rodiny, které hostily opakovaně
- výběr respondentů z řad rodin jsem konzultovala s hostitelskou koordinátorkou AFS Mp.,o.s.
- respondenti pocházeli převážně z Plzeňského kraje a okolí z důvodu dostupnosti z místa mého bydliště (město Plzeň)
- na některé z respondentů jsem měla kontakt již z minulosti, přišla jsem s nimi do styku během méj dobrovolné činnosti pro organizaci AFS Mp.,o.s.

4.4 Klíčová témata a otázky rozhovorů

a) verze pro rodinu, která hostila poprvé

motivace

Co vás přivedlo k myšlence, že budete hostit?

- popište vaše prvotní rozhodnutí

očekávání

Co jste od této zkušenosti očekávali?

Měli jste předem nějaké požadavky na hoštěného studenta?

informovanost

Jak jste byli informováni o průběhu hostitelského programu?

- jsou tyto inf. z vašeho pohledu dostačující?
- co považujete z poskytnutých inf. za nejužitečnější?

průběh

Popište prosím studenta, kterého jste hostili (věk, pohlaví, jméno, stát. příslušnost)

Jak se student začlenil do vaší domácnosti?

- podílel se na chodu domácnosti tak, jak jste očekávali?

Co je z vašeho pohledu nejdůležitější faktor pro oboustranně nekonfliktní soužití mezi studentem a rodinou?

- pomohla vám v tomto ohledu kontaktní osoba?

Vyskytla se během pobytu studenta u vás nějaká neočekávaná situace?

- jak jste ji řešili?
- volili byste nyní, s odstupem času, stejný způsob řešení?

vnímání kulturních rozdílů

Co je podle vás, na základě vaší hostitel. zkušenosti, nejnápadnější rozdíl mezi českou akulturou?

vliv na rodinný život

Jakým způsobem ovlivnila přítomnost cizince vaši rodinu?

přínos a zhodnocení

Jaký je podle vašeho názoru největší přínos této hostitelské zkušenosti pro vaši rodinu?

b) verze pro rodinu, která hostila opakovaně

motivace

Co vás původně přivedlo k myšlence, že budete hostit?

- popište vaše prvotní rozhodnutí

četnost hoštění

Kolikrát jste celkem hostili? Kdy poprvé?

- jak jste vnímali první zkušenost?
- ovlivnil její průběh vaše rozhodnutí hostit do budoucna?

očekávání

Co jste od této zkušenosti očekávali?

Míváte předem nějaké požadavky na hoštěné studenty? Jaké?

informovanost

Jak jste byli informováni o průběhu hostitelského programu?

- jsou tyto inf. z vašeho pohledu dostačující?
- co považujete z poskytnutých inf. za nejužitečnější?

průběh

Popište prosím studenty, které jste hostili (věk, pohlaví, jméno, stát. příslušnost)

Co má podle vás a vašich zkušeností největší vliv na to, aby student „zapadl“ do vaší domácnosti?

- podílel se na chodu domácnosti tak, jak jste očekávali?

Co je z vašeho pohledu nejdůležitější faktor pro oboustranně nekonfliktní soužití mezi studentem a rodinou?

- pomohla vám v tomto ohledu kontaktní osoba?

Vzpomenete si, zda se u některého ze studentů, který u vás byl, vyskytla nějaká neočekávaná situace?

- jak jste ji řešili?
- volili byste nyní, s odstupem času, stejný způsob řešení?

vnímání kulturních rozdílů

Kterou z kultur, z nichž jste hostili studenty, považujete za nejvíce rozdílnou od české?

- můžete uvést situaci, při které jste si nápadný rozdíl uvědomili?

vliv na rodinný život

Jakým způsobem ovlivnila opakovaná přítomnost cizinců vaši rodinu?

přínos a zhodnocení

Jaký je podle vašeho názoru největší přínos hostitelských zkušeností pro vaši rodinu?

Všichni respondenti byli v samém úvodu rozhovoru ujištěni, že zůstane zachována jejich anonymita. Rozhovory byly nahrávány pomocí digitálního diktafonu se souhlasem respondentů. Respondenti byli dotazováni přímo (metoda *face-to-face*). Sběr rozhovorů probíhal celkem na jaře roku 2009, v průběhu dubna a května. Jedná se o výzkum krátkodobý a jednorázový. V některých případech se mnou rozhovor vedli oba hostitelští rodiče najednou,

častěji však jen jeden z nich, zpravidla hostitelská matka. Místo rozhovoru bylo nejčastěji v místě bydliště rodiny, výjimečně na pracovišti jednoho z rodičů. Výpovědi rodinného příslušníka odrážejí sebereflexi prožité zkušenosti. Následně jsem provedla selektivní přepis výpovědí, podružné informace a rušivé okolnosti během rozhovoru nebyly přepisovány (např. vyrušení rodiče dítětem, napomenutí psa, a podobné momenty). Přepisy všech rozhovorů jsou přílohami této práce.

Po zjištění všech výše uvedených skutečností (motivace rodiny k hoštění, očekávání spojených s tímto počinem, průběhu zkušenosti, vnímání kulturních rozdílů, vlivu na rodinný život a zhodnocení přínosu hostitelské zkušenosti pro rodinu) jsem pokládala doplňující otázky zjišťující základní demografické údaje: sociálně-ekonomickou úroveň rodiny, tj. čistý měsíční příjem rodiny, nejvyšší dosažené vzdělání rodinných příslušníků, počet osob žijících ve společné domácnosti, jejich věk, profesi rodičů, obec trvalého pobytu včetně počtu obyvatel (tento údaj jsem zaokrouhlovala; čerpala jsem z dat na <www.risy.cz>). Také jsem u každé rodiny popsala prostředí, ve kterém žije (rodinný dům nebo byt, ...) a uvádím také základní údaje o studentovi (křestní jméno, zemi původu a věk), kterého rodina hostila, popřípadě studentů, pokud se jedná o rodiny s mnohočetnou hostitelskou zkušeností. Tyto informace uvádím v prepisech rozhovorů vždy v úvodu.

5 Analýza rozhovorů s rodinami

Podrobně jsem analyzovala přepisy nahrávek rozhovorů s rodinami. Na základě informací, které rodiny uvádějí, jsem stanovila hlavní faktory, které motivovaly rodinu k hoštění, dále faktory, které dle názorů respondentů ovlivňují průběh zkušenosti tak, aby byla co nejpřínosnější pro obě strany, a také to, co rodiny pro sebe považují za hlavní přínos z hostitelské zkušenosti.

5.1 Motivace a očekávání rodin

Jako hlavní motivační prvek uvedla většina rodin **impuls ze strany vlastních dětí**. Tento motiv se objevil u pěti rodin z osmi.

„Přivedlo nás asi to, že K., moje dcera, byla od AFS ve Španělsku na 3 měsíce, vrátila se nadšená ...“ R1, str. 1

„ ...přišla s tím J. (starší dcera) ze školy, že tam měli Kanadanku, a ta byla velice úspěšná, naučila se perfektně česky...“ R3, str. 1

„Na prvním místě nás motivoval náš syn, on chtěl někoho domů, aby si procvičil cizí řeč.“ R6, str. 1

„Přišla s tím naše dcera A. ze školy z Hořovic. ...přišla s tím, jestli to nezkusíme taky.“ R7, str. 1

„Naše dcera chtěla původně vycestovat, ale to už jsme nestihli, tak chtěla nějakou kamarádku k sobě...“ R8, str. 1

Nejčastěji rodiny od zkušenosti očekávaly **(1.)možnost procvičit se v cizím jazyce** (4 rodiny), ale také je vedla pouhá **(2.)zvědavost a chuť to zkusit** (3 rodiny), považovaly tento počín za výzvu. Jako další motiv uváděly rodiny **(3.)zájem o poznání jiné kultury** (3 rodiny) nebo **(4.)přání mít doma dalšího člena rodiny** (3 rodiny).

3.+ 4.

„Naše dcera má vlastně 25letou sestru, ale ta už s námi nežije, tak jsme čekali, že to bude takový náhradní sourozenec pro naši dceru. Bude tady mít kamaráda, bude nový přátelství. A pak když jsme teda zjistili, že to je chlapec z Chile, tak jsme čekali, že to poznáme to Chile, jak se tam žije, ta kultura toho Chile, jak to tam chodí obecně.“ R1, str.2

4.+ 1.

„Že nás tady bude víc, a u té Australanky určitě, že se naučíme něco z angličtiny...“ R2, str.2

1.+3.

*„...chtěli jsme anglicky mluvícího člověka. ... No a taková jako zvědavost, na ten cizí svět, to bylo v roce 96-97, já si myslím, že v té době to hrálo roli. A taky určitě ta dávka altruismu.“
R3, str. 1*

1.+3.

„...zajímali jsme se o nějakého studenta nebo studentku, který by uměl angličtinu. Protože syn jako hlavní jazyk dělá angličtinu a chtěli jsme, aby se perfektně naučil anglicky.“ R4, str. 1
„Navíc on náš syn se zajímá o asijskou kulturu, tak jsme měli na výběr buď Thajku, nebo Japonku a nebo Hongkong.“ R4, str. 1-2
„Že poznáme tu asijskou kulturu.“ R4, str. 8

2.+4.

„Řekla jsem si, když se bojím ještě to svoje dítě pustit, tak tohle je taková alternativa. Že si to zkusíme z té druhý stránky. ... [Očekávala jsem]Že to poznám, tu novou věc. A že si opravdu udělám názor na to, jaký to je. Jak asi to bude vypadat, když pošlu děti ven. A dospěla jsem k názoru, že je pošlu. Nebolí to! Jo a taky jsem čekala, že když si vezmeme holku, že to bude takový můj spojenec, další ženský element do rodiny, taková spřízněná duše.“ R5, str. 1-2

2.+3.

„...tak jsme využili tuhle možnost a že to je taky zkušenost, jazyková a celkově. Motivace je určitě taky znát někoho z jiný země.“ R6, str. 1

2.

„...řekli jsme si, že to prostě zkusíme.“ R7, str. 1

5.2 Faktory ovlivňující průběh hostitelské zkušenosti

Podle vyjádření většiny rodin (5) má na průběh hostitelské zkušenosti mimořádný vliv **přípravenost a otevřenost studenta vůči jinému.**

*„Já si myslím, že je **hodně důležitý připravit ty studenty na to, že budou žít životem té rodiny.** To je podle mě zásadní informace. ...Student prostě musí vědět, že bude ten rok žít úplně jinak.“ R3, str. 3-4*

„...to je něco ve smyslu jak jsou [ti lidé] otevřený, nebo co všechno jsou schopný tolerovat. Jestli si jsou schopní představit, že ta druhá kultura je opravdu hodně jiná. Že to, co je u nich dobrý, může být jinde špatný, a naopak. Když dokážou přijmout leccos, tak je to dobrý, ale když se hodně drží toho svého, tak to není dobře.“ R2, str.5

„A pak další věc, opravdu nějaká otevřenost, přijet s tím, že to opravdu může být jiný, a přijet s tím, že to opravdu chce člověk poznat, a že v tom prostředí chce žít a že ho asi nechce měnit ...jakoby ho převrátit, ale opravdu ho poznat.“ R2, str.6

„Ten student by si měl asi uvědomit, že tady je, protože tady chtěl být, a je jedno jestli nechtěl, to není nikoho věc tady, že třeba chtěl být jinde. Aby se choval, že to není za trest a být víc ochotný v té zemi žít.“ R6, str.3-4

„Je to ale tou jeho povahou, je takový nenáročný, přizpůsobivý.“ R1, str.2-3 (Uváděno jako důvod toho, proč si tak dobře se studentem rozumějí.)

Z následujících slov je možno nepřímo odvodit, že uzavřenost a nepřipravenost druhé hoštěné studentky z Thajska paní považuje za faktor, který hraje významnou roli při hoštění. V tomto případě se jednalo o celkově negativní druhou hostitelskou zkušenost.

„...Chtěla sem jet.[Dívka z Thajska, první hoštěná studentka.] Dodneška jsme s ní a s její rodinou v kontaktu, teď tady byli její rodiče. A ona dokonce tady teď je na návštěvě, od Velikonoc a odlétat bude koncem května. ...Ale říkám, ta chtěla, ta přijela za českou kulturou, chtěla vidět hrady, zámky, chtěla vidět všechno. Když vezmeme tu druhou[děvče z Hongkongu], tak ona není nadšená našima památkama. Jezdily jsme s ní po hradech, ale ona projevovala absolutní nezájem. O Česku nic nevěděla, žádnou knížku neměla ...ta Thajka jo, ta měla sebou knížku, a tam měla přímo zaškrtnáno, co chce vidět. Kdežto ta studentka z Hongkongu nevěděla nic.“ R4, str.3

Ochota učit se český jazyk ze strany studentů je také považována za okolnost, která ulehčuje průběh soužití mezi studentem a rodinou (uvádějí 4 rodiny). Ač se zdá, že tento požadavek by měl být studenty brán jako samozřejmost, zřejmě tomu tak ve velkém množství případů nebylo. To se však mohou jen domnívat.

„Jednak teda ten jazyk, si myslím, že hraje velkou roli. Protože když člověk není schopen se domluvit o důležitějších věcech, tak to je hrozný.“ R2, str.5

*„...ten jazyk je důležitější, protože ono nestačí si sdělit pár základních faktů, ale na ten rok nebo půlrok, ty lidi spolu žijou každý den, a i takový jemný nepochopení, takový jemný nuance, můžou být problém. Pak je samozřejmě problém, **když oba, nebo když všichni mluví anglicky, tak potom je samozřejmě horší motivace naučit se tu češtinu.** Takže tak jako, myslím si opravdu, že ty studenti by měli přijet s tím, musí na začátku počítat s tím, že budou ty první měsíce držet na tom jazyku. A že pokud nebudou umět ten jazyk tak si z toho nikdy neodvezou to, co by mohli.“ R2, str.5-6*

Výše zmiňovaný problém: *„...**když oba, nebo když všichni mluví anglicky, tak potom je samozřejmě horší motivace naučit se tu češtinu**“* byl předmětem zájmu **Dagmar Sieglové** v její studii nazvané „Role jazykového postavení v adaptaci studentů z USA v české společnosti“ (in *Etnické komunity v české společnosti*, 2006, str. 84 -104). Mezi lety 1997 a 2004 provedla 297 kulturních analýz studentů z USA, kteří přijeli na studijní program do České republiky. Dochází k závěru, že ačkoli mateřským jazykem těchto studentů je angličtina a mohlo by se tedy zdát, že se budou lépe či snadněji integrovat do české společnosti, nemusí tomu tak být: *„Ačkoli mají tito studenti skutečně široké možnosti využití angličtiny v komunikaci i v české společnosti, výzkum ukazuje, že tyto možnosti jsou z určitého pohledu limitující. Jedno z hlavních omezení se týká šancí studentů na úspěšnou adaptaci na nové prostředí. ... Studenti jsou do jisté míry demotivováni si jazyk hostitelské společnosti osvojovat ...“* (str. 103). Je však nutno dodat, že výchozí situace a možnosti vysokoškoláků z USA, kteří byli předmětem výzkumného zájmu D. Sieglové, a středoškoláků, kteří tráví školní rok v české hostitelské rodině v rámci programu AFS, je odlišná.

„Já se s ním už domluvíme úplně o všem, ale asi je to tím, že já jsem hodně, z kraje, tak když jsem přišla z práce, jsme vzali slovníky, přes angličtinu, přes češtinu ... a na něj mluvila, pomalu vyslovovala ... A tak jako samo to šlo, nebylo to že by ho to nějak otravovalo. Chtěl sám a já jsem taky chtěla, protože ta komunikace pak je lepší, že jo. Myslím si, že ten jazyk

zvlád' opravdu hodně, hodně dobře. Tak naše dcera taky ho cepuje, říká mu: „Žádnou španělštinu, česky budeme mluvit!“ R1, str.4

Zde klade hostitelská maminka důraz na ochotu první hoštěné studentky učít se český jazyk v protikladu s druhou hoštěnou studentkou, která o to nejeví zájem:

„S ní [thajská dívka] to bylo dobré, protože ona se snažila mluvit česky. My jsme totiž rodina, která neumí jiný jazyk než trochu ruštinu, a ať teda počítá s tím, že budeme mluvit česky.“ R4, str. 2

„...pro nás, nebo pro mě aspoň určitě, že už uměla česky. Pro mě by byla velká bariéra v jazyku. Umím trošku se vyjadřovat anglicky, ale to by nestačilo.“ R8, str. 2

Mezi dalšími faktory majícími vliv na úspěšný vztah mezi studentem a rodinou uváděli respondenti **(1.) podobný životní styl a zájmy** (4 rodiny), **(2.) komunikaci** (3 rodiny), **(3.) rovnocenný přístup ke studentovi jako k vlastním dětem** (3 rodiny) a fakt, **(4.) že mají děti přibližně stejného věku se studentem** (3 rodiny).

2.+4.+3.

„Ale kdyby něco, tak já mu říkám, kdyby něco, tak si sedneme, promluvíme si, vyřešíme to spolu. Já nevím co, něco se mu nemusí líbit o čem já ani nevím, že jo. A on na to vždycky „ne ne ne, to je dobrý, v pohodě“. Tak já nevím, snad to tak opravdu je, protože jestli ne, tak já mu do duše nevidím, tak to je jeho problém, jestli něco neřekne.“ R1, str. 3

„...oni si to třeba říkají, že se mají rádi, taky se pohladí ...mají opravdu sourozeneckej vztah. Jsou vlastně vrstevníci, jí je 17[vlastní dceři] a jemu 18 [hoštěnému studentovi].“ R1, str.7

„Myslím si, že takovej ten kamarádskej vztah, určitě... A já jsem taková, řeším všechno domluvou, i s našima holkama. To si myslím, že je hodně důležitý.“ R1, str.3

2.+1.

„Mluvit, mluvit, mluvit. Vždycky jako jí to říct. Tam na začátku byly nějaký bloky, a já jí povídám „Hele, musíš mi to říct“, protože já tě neznám, ale pak opravdu mi to říkala, to hodně pomohlo.“ R5, str. 3

„...my jsme věděli, že potřebujeme člověka, kterej by měl podobný zájmy, taky jsem chtěla, aby byla z větší rodiny, měla nějaký sourozence a aspoň trochu byla zvyklá na kolektiv.“ R5, str. 6

2.+3.+1.

„Asi že by se mělo všechno říkat, aby to nepřerostlo do nějakých obřích rozměrů. Hned všechno říct.“ R7, str.3

„Asi aby se na něj nekoukalo jako na exota, a taky to jestli se hodí nebo nehodí do té rodiny podle toho, co o sobě píše. A asi aby byl z obdobného rodinného prostředí, to taky hraje roli.“ R7, str. 2

1.

„A další věc je taky, aby se k sobě ti lidé životním stylem a zájmama hodili.“ R3, str. 3

1.+4.

„...taky záleží na povaze toho dítěte, aby to trochu korespondovalo s námi. ...

Určitě je taky dobře, když ta rodina má svoje dítě přibližně stejného věku. Sami se spolu zabaví.“ R8, str. 2-3

4.

„Já chápu, že naše taková velká nevýhoda, pro studenty co jsou u nás, je, že nemáme stejně starý děti. To je samozřejmě nevýhoda, protože nemají vrstevníka blízko, se kterým by byli pořád, a vlastně ty jejich další studenti z AFS většinou mají. Takže je to takový ... je to pro ně horší, řeknu to takhle, je to pro ně těžší a pro naši japonskou studentku tohle bylo hodně těžký!“ R2, str.2

5.3 Vliv na rodinný život a přínos ze zkušenosti

Rodiny považují za přínos (1.) získání nového kamaráda a poznání jiné kultury. Co se týče vlivu na rodinný život, uváděly rodiny jako přínos (2.) větší aktivitu ve volném čase (organizaci výletů, návštěvu kulturních zařízení apod.), (3.) vliv na vlastní děti (širší pohled na skutečnosti, kontakt s jiným), ale také (4.) vliv na rodiče samotné (získání nadhledu, větší míry tolerance; přemýšlet o skutečnostech méně stereotypně a více kriticky).

1.+3.+2.

„Jednak jsme dokonale poznali Chile, to já sem věděla jenom, že to je nudle na mapě, a my jsme to tady všechno probrali, všechny ty jejich zvyky, i města a přírodu. I tu jejich mentalitu člověk pozná, i jak ho tady máme, ale i když vám to vypráví. No, a taky máme nového kamaráda, to je pro mě nejzásadnější asi.“ R1, str.8

„Taky to pro ní [pro dceru] byla škola života, že když něco chce, že se musí snažit. Ale jinak si myslím, ona má vlastně kamaráda na pořád, oni si všechno se Pablem říkají.“ R1, str.7

„Já si myslím, že asi, je tady větší fofr. Ale my jsme byli ...my jsme si žili celkem spokojeně, tady nebyl větší problém, takže on jenom přišel jako další člen. V tom chodu je to znát, snažíme se pořádat různý výlety, tak to je fofr ...“ R1, str. 7

1.+4.

„No a tak jako určitě to nějaký přínos je, protože ten člověk je dobej, milej, hodnej, slušnej a jsme rádi, že jsme ho poznali.“ R6, str. 5

„Takže se tím člověk stává tolerantnější, i vůči okolí tady a tak, prostě ho to někam posune.“ R6, str. 2

1.+2.

„Já ji beru jako druhý dítě, bydlí vlastně v pokoji po synovi, kterej se odstěhoval ... prostě další kamarádka.“ R8, str.4

„Hodně jezdíme o víkendech na výlety, to bychom asi bez ní nedělali tolik.“ R8, str.3

1.

„Obzvlášť u tý Thajky, když začala mluvit česky, tak jsem se dozvěděla, jaký je tam systém školství, jaký je tam roční období, jak tam ta rodina funguje, co vaří, a tak dále.“ R4, str.8

1.+3.+2.

„Že jsme poznali ty nové děti, i ty rodiny. A pro naše děti, že poznají něco jiného. Když jsme tady měli kluka z Brazílie, tak to hodně inspirovalo našeho syna...“ R7, str. 3

„Asi tím, že jsme se snažili pořádat trochu ty víkendové programy, výlety, kino ... kdyby tu ti studenti nebyli, tak bysme byli víc doma“. R7, str. 3

3.+4.

„Především si myslím, že to má pro děti význam, protože děti jsou takový tvárnější. ... Myslím, že to má význam v tom, že z nich nevyrostou lidi, který pohlížejí kriticky na ostatní národy a ostatní kultury, že jsou daleko tolerantnější k cizím kulturám. A vůbec, myslím si, že jednak je větší zájem, i z naší strany, že se víc dozvíme o těch zemích.“ R3, str. 4-5

„Ovlivní to podle mě jednak přístup, a jednak pohled na ten celý svět. A u těch dětí teda už úplně, to si myslím, že je úplně převratný v kladným slova smyslu. Že jsou zvyklí, tolerantnější k těm kulturám, že mají širší úhel pohledu. Já se hodně setkávám s tím, že třeba „muslim už je špatně, cikán je špatně“ ...ale já si myslím, že sprostej člověk je špatně, a myslím si, že tohle [hoštění] to hodně podporuje [kritické uvažování, toleranci].“ R3, str. 5

4.

„Jako asi tam je vždycky to, že člověk začne nad něčím přemejšlet. Že se něco objeví a člověk sám si začne přezkoumávat, proč to asi tak je, proč ten jinej to může vnímat jinak ... Tak tohle asi bude přínos. Může to bejt ovšem ale i velká nevýhoda, protože člověk se začíná chovat jinak, než je běžný v tý společnosti. Nebo se začne na spoustu věcí dívat jinak. Já už se třeba nedokážu přidat do rozhovoru, kde někdo bude říkat „Francouzi jsou strašný, protože...“ Tak to nemůžu. To já už můžu jedině mlčet...“ R2, str.9-10

O tom, že podstoupení multikulturní zkušenosti vede k významnému rozvoji kreativity a podpoře schopnosti náhledu na skutečnost z více úhlů pojednává blíže například studie

vedená **Adamem D. Galinským** a kolektivem⁴²: „Zkušenosti, které si žádají vystavení se cizím kulturám mohou často otevřít naše oči něčemu neobvyklému a umožnit nám povšimnout si něčeho zvláštního. Tyto neobvyklé prvky se podílejí na zvýšení tvůrčích schopností. Skrze multikulturní zkušenosti jsou lidé zároveň vystaveni škále možných kognitivních a behaviorálních scénářů pro různé situace a problémy. Tudiž, multikulturní zkušenosti vystavují lidi většímu množství myšlenek a možností.“⁴³ [Experiences involving exposure to foreign cultures can often open your eyes to something unfamiliar and to notice something different, and these unfamiliar elements are good candidates to be submitted to the creative expansion processes. Through multicultural experiences, people are also exposed to a range of behavioral and cognitive scripts for situations and problems. Thus, multicultural experiences expose people to a greater set of ideas and possibilities.]

5.4 Vnímání kulturních odlišností

Co se týče vnímání kulturních rozdílů během pobytu studenta v domácnosti hostitelské rodiny, lze zobecňovat jen s nejvyšší opatrností. Hlavním problémem spočívá v tom, zda to, co rodina vnímá jako odlišnost kulturní a případně ji zobecňuje či vztahuje na všechny příslušníky cizího státu, ze kterého její hoštěný student pochází, je skutečně kulturní odlišností a nebo povahovým rysem konkrétního studenta. **Důležitý je však fakt, že rodina odlišnost vnímá a pracuje s ní** (např. rozvíjí vlastní schopnost tolerance), ať už je jejím původcem kulturní zázemí nebo povahový osobnostní rys konkrétního člověka.

Obecně měly rodiny s první hostitelskou zkušeností tendenci více uvádět kulturní odlišnost studenta v protikladu s českou kulturou, zatímco rodiny s mnohočetnou hostitelskou zkušeností se takovému srovnávání spíše vyhýbaly nebo udávaly jako příčinu rozdílnosti povahové a nikoli kulturní odlišnosti (v tomto ohledu se tedy projevil náhled způsobený větším množstvím zkušeností). Jistá shoda ve výpovědích rodin panovala ohledně významné odlišnosti studentů z asijského prostoru. Zde se rodiny shodly, že jde skutečně o významný

⁴² GALINSKY, A.D. – MADDUX, W.W. – LEUNG, A. K-Y.- CHIU, CH.-Y. *Multicultural Experience and Creativity – Does Multicultural Experience Enhance Creativity? If so, When, and How?* France: INSEAD, 2007, str. 10

⁴³ vlastní překlad

kulturní rozdíl a ve všech případech respondentů, kteří to tvrdili, se jednalo o zástupce rodiny s mnohočetnou hostitelskou zkušeností.

Dalším rysem, který rodiny uváděly, je problematika kterou jsem nazvala „globalizace kultury“ – zvláště ve výpovědích dvou rodin s opakovanou hostitelskou zkušeností se objevovaly časté kritické připomínky k uniformovanému jednání studentů (potřeba mobilu, počítače: „stejnost teenagerů“) a následně úvaha nad tím, zda vůbec hostitelský program v takové podobě, v jaké je dnes, bude mít do budoucna význam a smysl.

Rodina, které hostila studenta z Chile (první hostitelská zkušenost):

„...česká chladnost, a ta chilská srdečnost. Tam jako, tohle, to je vidět na první pohled. Tady bylo plno těch lidí, ty jeho kamarádi z Chile, a to je opravdu něco jinýho. A nedivím se, že oni o nás říkají, že jsme chladný, i když já si myslím, že jako nejsme chladný. Já sem mu říkala, když tě mam ráda, tak já to nepotřebuju tě neustále objímat. Já to mam tady (ukazuje si na místo, kde je srdce), já to řeknu, ale nepotřebuju z toho dělat nějaký divadla. Ale tohle on nechápe. On prostě potřebuje to objetí, ten dotek. Jinak nic zásadního. Ale tohle mi přijde markantní, během toho pobytu, celýho, že to člověk zjišťuje.“ R1, str.6

Následně uvádí ještě rozdíl mezi českou a chilskou školou:

„Jo a velkej rozdíl je třeba ve škole, oni tam u nich musí nosit uniformy, zapnutý, ostříhaný vlasy, když holky mají culíky, tak jenom svázaný obyčejnýma gumičkami, nesmí mít prstýnky, ani náušnice, nesmí bejt namalovaný. Pakliže má třikrát nedostatek, během školního roku, tak ho vyloučí ze školy. Jestli třeba promluví ve třídě, Pablo třeba jednou vykřikl „ty vole“, jednou neměl zapnutou tu uniformu, za takovýhle malý věci je tam vyhazujou z tý školy. Je tam docela dril. Když má celej školní rok třeba dva prohřešky, a třetí neprovede, tak mu je na konci roku odpustí a do dalšího už jde zase s čistým štítem.“ R1, str. 8

Rodina, která hostila studentku z USA (první hostitelská zkušenost):

„Jo jsou jiný, v každým případě. Jsou přímější a v takových těch obyčejných situacích, prostě jít a zeptat se, oni se nebojí. Jsou vychovaní v tý diskusi, je tam vidět to, že ty rodiče asi ... u

nás se řeší všechno direktivně. Naše děti se třeba stydí, ale to oni ne.“ ...„Jsou prostě takový „no problem“, mají pak jednodušší život.“ R5, str. 4

Rodina, která hostila studenta z Brazílie (první hostitelská zkušenost):

*„My **jsme akční hodně proti nim. A oni nic neřeší. Prostě, nějak to dopadne. Jako nemají s ničím problém, protože ho klidně nechají za sebe někoho jiného. A tady to za ně opravdu někdo vyřeší, protože už to nemůže vydržet. Určitě je to zajímavý v tom, že člověk zjistí, že spoustu věcí řeší u svých dětí, a stejně taky nejdou předělat, tak to samý je tady. Takže se tím člověk stává tolerantnějším, i vůči okolí tady a tak, prostě ho to někam posune.“ R6, str.2***

V tomto konkrétním případě hostitelská maminka usuzuje, že laxní přístup pravděpodobně budou mít v Brazílii všichni, protože i vlastní rodiče hostěného studenta se chovají obdobně:

*„A je pravda, že na tom asi něco bude, i jeho vlastní rodiče mu poslali dárek k Vánocům a ten přišel v březnu. Jenže oni to neřeší... **Prostě se jim nechce, a až to přijde, tak to bude (úsměv).**“ R6, str. 5*

Opět si ale musíme položit otázku, jestli je takové zobecnění na místě a jestli se nemůže jednat pouze o jistou „rodinnou kulturu“, která nebude většinou platná pro Brazilce. Ke zjištění odpovědi by bylo pochopitelně zapotřebí provést důkladný výzkum.

Rodina, která hostila studentku z Německa (první hostitelská zkušenost):

„...její rodiče jsou Poláci, ten střed Evropy ona v sobě určitě má. Není to jiná kultura nebo mentalita z tohoto pohledu. R8, str. 2

*... **Tím, že je odsud z Evropy, tak my žádnéj velkej rozdíl nepozorujeme. Prostě si myslím, že je nám hodně blízka.**“ R8, str. 4*

Kulturní blízkost dívky z Evropy deklarovala také hostitelská maminka s opakovanou zkušeností, jež jednou hostila dívku z Lotyšska:

*„Ta vlastně byla vůbec nejlepší, s naší mladší dcerou byly výborný kamarádky, **kulturně k nám byla dost blízko** ...vlastně to byla Ruska, ale žila v Lotyšsku.“ R3, str.3*

Rodina, která hostila studentky z Hongkongu a Thajska uvádí příklad, kdy Thajská dívka reagovala na mírnou výtku tím, že se rozbrečela.

„Jednou, s tou Thajkou, když už to bylo asi po třetí, po čtvrtý [studentka neoznámila včas svoje plány], tak jsme jí to už řekli, aby nám to říkala předem. Ona se ale rozbrečela, byla hrozně citlivá na takový věci, myslela si, že jí nemáme rádi, tak jsme jí museli vysvětlovat, že tak to není, ale že prostě jenom chceme, aby nám o tom řekla s předstihem, a že my jsme zvyklí si věci říkat.“ R4, str.8

Tu samou reakci (brečení) od thajské dívky na lehkou kritiku uvádí ve své výpovědi také jiná hostitelská maminka, které hostila studenta z Austrálie, studentky z Thajska a Lotyšska, a studenta z Chile:

„Horší to bylo s tou Thajkou, protože oni jsou takoví uzavřenější, a člověk se bojí, aby je úplně nevyvedl z míry. Člověk s nima musí bejt hodně opatrněj. ...Člověk z ní špatně vymámil city, ona nedávala nic najevo. Třeba si vzpomínám, že tady byl problém s povinnostmi, co která holka má dělat. Moje dcera dělala svý povinnosti, a thajská studentka taky. Pak jsem jednou jí prosila, aby vyluxovala chodbu, ale ona začala brečet, že ona musí dělat všechno a moje dcera nic.“ R3, str. 4

Rodina, která má za sebou zkušenost s hoštěním studentky z Hongkongu, studenta z Brazílie a studentky z Rakouska, uvádí odlišnou reakci studentky z Hongkongu na stres:

„...ta slečna z Hongkongu odstřelila počítač, a strašně moc se smála. To jsme ale byli ale poučený, že oni takhle reagujou na stres, že se hodně smějou. A taky, že neumí říkat ne. Že prostě když něco nechtějí, tak řeknou „nevím“ nebo „později“. To jsme se jí jednou ptali, jestli s námi půjde na procházku se psem. A ona evidentně nechtěla, ale neřekla že ne, řekla „later“. Tohle oni ale mají zažitý a to se nezměnilo.Prostě neumí říkat ne.“ R7, str. 2-3

O zkušenosti s japonskou dívkou (zda si dívka vezme na lyžařský výcvik lyže nebo snowboard; takové rozhodnutí je pro ni nesmírně těžké, protože v Japonsku mohou na

snowboardu jezdit pouze chlapci). Hostitelský tatínek charakterizuje její těžkosti při rozhodování takto:

„Prostě: takhle se to dělá, já bych to sice chtěla úplně jinak, teď můžu, teď tady ta moje kultura kolem mě není, ale já pořád teď omezuju sama sebe a vlastně si komplikuju život tím, že já bych chtěla něco udělat, doma bych nemohla, kvůli ostatním, tady můžu, protože vim, že ty ostatní tady nejsou, ale vim, že to není normální.“ R2, str. 3

Postřeh ze zkušenosti s dívkami z Thajska a Hongkongu:

„Já si taky jinak myslím, že ona [dívka z Hongkongu] je hodně zvyklá na povely. Tam oni u nich, pořád musí někoho poslouchat. Ve škole učitele, doma rodiče. Ale já nejsem zvyklá udávat povely. Jednou, to bylo s tou Thajkou, jsme něco řešili a syn nesouhlasil a postavil se proti mně i manželovi. A ona koukala, jak si to mohl dovolit, odporovat rodičům. Museli jsme jí vysvětlovat, že u nás je to normální. No a tady ta dívka z Hongkongu taky, není zvyklá nic říct a já zase jí nedávám povely. Ona na to ale asi čeká.“ R4, str.7

Ke kulturním odlišnostem ze dvou navzájem vzdálených kultur například Bittnerová (in *Kdo jsem a kam patřím? Identita národnostních menšin a etnických komunit na území České republiky*, 2006, str. 407) : **„Míra odlišnosti výchozí kultury může naopak působit na setrvávání ve výchozí etnické identitě. Tedy čím odlišnější jsou kultury, které se setkají, tím déle samy ze sebe dokáží čerpat jinakosti – symboly, které je udržují v pocitu jinakosti. (Velice výrazně je tento trend patrný u Vietnamců, kteří pociťují ztrátu kontinuity s vlastní výchozí společností na straně jedné a neakceptovatelnost českosti na straně druhé. Vzniká tak identita budovaná na vietnamských etnických kořenech a vztahovaná k evropskému prostoru.)“**

Dvě z oslovených rodin uvádějí jako problematický prvek ovlivňující hostitelskou zkušenost jistou „globalizaci kultury“ nebo unifikaci v chování teenagerů. Zde výpovědi první rodiny:

„...člověk si řekne, aby něco poznal z té jiný kultury, nebo z toho jinýho myšlení. Ale mně přijde, že ty teenageři po tom světě, že už se přestávají lišit. Že už prostě je třeba víc rozdílů,

kulturních, mezi generacema, v rámci tý země, než mezi teenagerama z různých koutů světa.“
R2, str. 3

*„... ale jinak prostě navenek, první co potřebovala vzít do ruky, byl mobil, takže jsme řešili mobil ...“*R2, str. 3

„Řekl bych, že ta zkušenost co zažíváme teď, je takovej ten běžnej zážitek, co zažívají i jinde, prostě bejt hlavně někde s vrstevníkama, dělat si věci, který ho baví.“ R2, str. 9

„Mě napadla jedna věc. A to sice, jestli tyhle programy budou stejně důležitý i do budoucna, protože ty studenti se opravdu začínají chovat poměrně hodně stejně. Když se třeba člověk zeptá, co jí v Chile za snídani, tak se dozví, že to samý, co nabízejí nadnárodní koncerny. Není pro ně problém si přes Skype telefonovat s kýmkoli ...“ R2, str. 10

„Jo, a ještě další věc, která je jiná. Deepa (Austrálie) neměla notebook. Manami (Japonsko) ho sice měla, ale jenom proto, že měla za úkol psát každej měsíc článek do nějakého školního časopisu. No a teď s Davidem (Chile) je to tak, že ještě první večer, když přijel, tak najednou za náma přišel a povídá „Našel jsem nějakou síť, ale nemůžu se do ní napojit, potřebuju na Internet.“ R2, str. 10

„... i ve věcech, který ty mladý lidi mají rádi, móda, jídla, zábava, prostě všechno to je podobný. (Manžel souhlasně přitakává.) Začíná to bejt na jedno brdo. ...Takže si myslím, že pokud lidi budou v budoucnu cestovat, třeba v rámci AFS, tak že to spíš už bude jenom kvůli těm jazykům, než že by se dostali do jinýho prostředí. Tam pak může bejt, že se dostanou ještě k jiný generaci ...“ R2, str. 11

Druhá rodina, která mluví o „globalizaci“ v chování teenagerů, ale zde převažuje negativní hodnocení této činnosti, které souvisí s celkovou negativní zkušeností. Rodina byla v tomto případě ze studentky zklamaná, ovšem chyba se stala i na straně rodiny a to především v tom, že studentce o svých pocitech nic neřekli. Konflikt přerostl ve zklamání.

*„Její první starost, když se odstěhovala k dceři, tak bylo jestli je tam Internet, jestli je tam Skype. Tři dny byla bez toho a doslova šilela, jako by jí něco chybělo. Pak jsme tam teda zprovoznili připojení. Ona je schopná Skypovat do 1 do 2 do rána.“*R4, str. 4

„...každý den jsou spolu v kontaktu přes Skype, a ta máma jí mluví do všeho, do oblečení, do toho, kolik si má vzít sebou peněz na výlet ... přitom to tady u nás nezná. Jenny je úplně nemocná a Skypuje asi 5 nebo 6 hodin denně. My jsme z toho úplně nešťastný, jí nic nebaví. Ten kontakt chybí, nechce s námi moc být.“ R4, str. 4

K problematice globálnosti kultury se blíže vyjadřuje např. **T. H. Eriksen**⁴⁴: „Nyní se zaměříme na to, zda je rozumné považovat naši epochu za „globální věk“. Tento výraz totiž neznamená, že my všichni jsme stejní, ale že se od sebe odlišujeme jinak než v minulosti. ...V několika posledních desetiletích zesílily v celosvětovém měřítku toky lidí, zboží, myšlenek a představ. Od vynálezu tryskového letadla, od doby, kdy je v mnoha státech světa samozřejmostí satelitní televize, a hlavně od fenomenálního rozšíření internetu významně ztratila na významu veškerá prostorová i časová omezení, jež stála v cestě kulturních toků. ... **Měli bychom však poznamenat, že z toho nevyplývá, že všichni vnímají kulturní formy stejně: globální symboly a globalizované informace jsou interpretovány z místního hlediska (a přispívají k jeho utváření). ...kulturní jevy jsou globální v tom smyslu, že jsou vnímány a interpretovány lokálně.** ... Každý společenský a kulturní jev lze interpretovat mnoha různými způsoby podle toho, z jakého úhlu na něj pohlížíme. Pro interakce v rámci globálního systému je typická dvojznačnost. Připomíná nám, že lidé se nestávají „stejní“ jen proto, že spolu přicházejí do častějšího kontaktu. Život lidí není ani zcela globální, ani výhradně lokální – je **glokální.**“

6 Dotazníky organizace AFS

Organizace AFS monitoruje zkušenost hostitelských rodin pomocí vlastních dotazníků (viz. příloha). Tyto dotazníky jsou rozděleny do 5 oblastí: očekávání, příprava na hostitelskou zkušenost, podpora, Váš student a Vy, celková spokojenost.

V této práci používám dotazníky jako doplňující a kontrolní zdroj k informacím, které jsem získala během rozhovorů s rodinami. Měla jsem k dispozici celkem 17 vyplněných

⁴⁴ ERIKSEN, Thomas Hylland. *Sociální a kulturní antropologie. Příbuzenství, národnostní příslušnost, rituál.* Praha: Portál, 2008, str. 356 a násl.

dotazníků od hostitelských rodin, které hostily studenta ve školním roce 2005/2006. Tehdy přijelo do České republiky celkem 44 studentů (viz. příloha „Vývoj a struktura AFS programů“). Návratnost dotazníků tedy nečinila ani 50%.

Při zpracování informací z dotazníků jsem se zaměřila hlavně na oblast „očekávání“ a „celková spokojenost“. Ukázalo se, že pouze 15 dotazníků ze 17 dostupných lze použít, neboť zbylé 2 nebyly řádně vyplněny. Při zpracovávání jsem použila jednoduchou čárkovací metodu.

6.1 Očekávání rodin

Očekávání, které rodiny deklarují v dotaznících, se do jisté míry shodují s očekáváními, která byla uváděna rodinami při rozhovorech. Jedná se o tato:

- **chut' to zkusit/zvědavost**: zaznamenáno ve 4 dotaznících
- **poznat jinou kulturu, získat nového kamaráda**: uvedeno celkem 4-krát
- **zdokonalit/procvičit se v cizím jazyce**: rovněž 4-krát

Dále byl jedenkrát zmíněn vliv na vlastní děti a také touha pomoci organizaci AFS.

6.2 Celková spokojenost a přínos

V této rovině dotazníků se rovněž objevily faktory, které rodina považovala za podstatné při průběhu hostitelské zkušenosti. Potvrdilo se, že faktorem, který většina rodin považuje za mimořádně důležitý pro celkově úspěšnou zkušenost je **míra studentovy vyspělosti a připravenosti** na takový typ programu, kdy bude po dobu jednoho školního roku žít v jiném prostředí (objevilo se 6-krát v hodnoceních zkušenosti). Jako další pozitivní činitel, který ovlivňuje celkovou zkušenost, byl uváděn **soulad studentových a rodinných zájmů** (také 6-krát). **Sedm rodin přímo vyjádřilo, že zkušenost považuje za celkově přínosnou a obohacující, rozvíjející schopnost tolerance a nadhledu**, a to i přes to, že docházelo ke konfliktům, které je však nutno předem předpokládat.

Několik citátů z okruhu „celkové hodnocení“ z dotazníků:

„Je to těžká zkušenost, ale zároveň velmi zajímavá. Nejkrásnější bylo, když člověk cítil, že je studentka šťastná.“

„Kromě starostí, které je nutné předpokládat, jde i o obohacení rodiny. Přítomnost zahraničního studenta přináší nové zážitky, nové zkušenosti a informace o zvycích a tradicích v jiných zemích a v neposlední řadě napomáhá i odbourávání jazykových bariér.“

„Přínos z návštěvy studenta rozhodně překonal výdaje.“

„Přínos – teprve „napotřetí“ jsem si uvědomila, že chyby musím řešit ihned, být asertivní. Určitý psychický tlak zažívá každá rodina – čili výuka tolerance, pochopení jiné kultury. Výdaje neřeším, ani je nepočítám.“

7 Závěr. Zhodnocení přínosu hostitelské zkušenosti pro rodiny

V práci jsem se snažila o postihnouti co nejširšího množství informací s hostitelskou zkušeností skrze přímé rozhovory s hostitelskými rodinami. Mám za to, že se mi povedlo shromáždit dostatečné množství informací jak o přínosech, které rodiny vnímají, tak také o těžkostech, kterými si musely projít.

Z výpovědí rodin je více než zřejmé, že hostitelská zkušenost je obohacujícím zážitkem a že má kladný přínos pro členy rodin. První hypotéza, že hlavní motivací rodiny k hoštění studenta je poznání jiné kultury, se tedy potvrdila. Z výpovědí vyplývá, že touha poznat něco jiného a prvotní zvědavost přechází v hlubší pochopení, a přináší tedy rodinám kromě nových mezinárodních přátelství a procvičení konverzace v cizím jazyce také zvýšenou míru tolerance, schopnost kritického uvažování nad různými problémy, zlepšení schopnosti empatie a obecný širší rozhled.

Druhá hypotéza, že hostitelské rodiny s mnohočetnou hostitelskou zkušeností si uvědomují hlubší rozdíly mezi různými kulturami, byla potvrzena pouze částečně. Rodiny, které hostily vícekrát, si zejména uvědomují propastné kulturní rozdíly mezi Evropany a kulturami geograficky vzdálenými (z Asie, Latinské Ameriky), avšak tato podstatná odlišnost vede spíše k setrvávání v zažitém kulturním rámci a nevede k hlubšímu pochopení kulturních rozdílů. Nejlépe problém vystihla jedna z hostitelských maminek, jejíž citací bych tuto práci ráda ukončila: „*Kdežto ty východní kultury, my jsme pořád a pořád jí vysvětlovali, že cokoli se jí nelíbí, že to může říct. A že cokoli, s čím přijde, tak že my se nad tím zamyslíme, a buďto jí vysvětlíme, že to tak nejde a vysvětlíme jí i proč. Ale že chceme, aby věděla, co se děje, aby všemu rozuměla, že se něco děje jinak, než je zvyklá, nebo když jí to připadá nesnesitelný nebo nezvyklý. Tak to si myslím, že je velká odlišnost, a sice obtížná odlišnost. A že to chce tohle vědět, pochopitelně ze strany toho Evropana, protože s evropskou a i americkou kulturou se člověk relativně dobře domluví, lidi si něco sdělej, když hoděj řeč, kdežto tady ne, že to dá opravdu děsnou práci. S Charinee (Thajsko) to vyžadovalo opravdu spoustu trpělivého vysvětlování. A i když se o tom ví, že to takhle funguje, tak to stejně v praxi není snadný.*“
R3, str. 6

8 Seznam použité literatury a dalších zdrojů

Seznam použité literatury:

- ABDALLAH-PRETCEILLE, Martine. *L'éducation interculturelle*. Paris: PUF, 1999 (Éd. Que-sais je?) - do češtiny přeložila M. Korbelová, 2008 pod názvem „Interkulturní vzdělávání“
- BITTNEROVÁ, Dana - MORAVCOVÁ, Mirjam (Ed.) *Etnické komunity v české společnosti*. Praha: Ermat Praha, s.r.o., 2006
- BITTNEROVÁ, Dana - MORAVCOVÁ, Mirjam (Ed.) *Kdo jsem a kam patřím? Identita národnostních menšin a etnických komunit na území České republiky*. Praha: Sofis, 2005
- DISMAN, Miroslav. *Jak se vyrábí sociologická znalost*. Praha: Karolinum, 1993
- DOHNALOVÁ, Marie - MALINA, Jaroslav. *Slovník antropologie občanské společnosti*. Brno: Akademické nakladatelství Cerm, 2006
- ERIKSEN, Thomas Hylland. *Sociální a kulturní antropologie. Příbuzenství, národnostní příslušnost, rituál*. Praha: Portál, 2008
- GALINSKY, A.D. – MADDUX, W.W. – LEUNG, A. K-Y.- CHIU, CH.-Y. *Multicultural Experience and Creativity – Does Multicultural Experience Enhance Creativity? If so, When, and How?* France: INSEAD, 2007
- HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum – základní metody a aplikace*. Praha: Portál, 2005
- HERNÁNDEZ, Hilda. *Multicultural Education: A teacher's guide to Content and Process*, Macmillan Publishing Company, New York, 1989, 224 p.
- CHENAIL, R.J. Jak srovnat kvalitativní výzkum do latě? *Biograf*, č. 15-16, 1998. str. 29-37
- *Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání*, VÚP Praha, 2007
- ŠIŠKOVÁ, Tatjana (Ed.) *Menšiny a migranti v České republice*. Praha: Portál, 2001
- *T-Kit 4: Interkulturní učení* (jedná se o oficiální materiál Rady Evropy a Evropské komise pro oblast vzdělávání pracovníků s mládeží, vydaný v listopadu 2000. Do češtiny přeložila Ludmila Pocová, Česká národní agentura mládež, v prosinci 2007).
- *Velký sociologický slovník*. Praha: Karolinum, 1996

Zákony:

Školský zákon č. 561/2004 Sb. (Platný od 1.1. 2005)

Interní a propagační materiály organizace AFS Mezikulturní programy, o.s.

„Dohoda o umístění zahraničního studenta AFS na škole“

„Dohoda s hostitelskou rodinou“

„Programová nabídka na školní rok 2009-2010“

„Příručka pro hostitelské rodiny“

Annual Report 2007 (AFS International)

HAMMER, Mitchel R., Ph.D., *Assessment of the Impact of the AFS Study Abroad*

Experience (conducted in 2002- 2003) by Hammerconsulting, LLC © 2005 AFS Intercultural Programs, Inc.

Katalog „Poznejte svět, poznejte sami sebe“

Stanovy občanského sdružení AFS Mezikulturní programy, o.s. (č. II/s-OS/1-30 255/96-R)

Výroční zpráva za rok 2007

Výroční zpráva za rok 2008

Internetové stránky:

www.afs.cz

www.afs.org

www.ourstory.info

<http://efil.afs.org>

www.mkc.cz

www.multikultura.cz

www.czechkid.cz

www.vuppraha.cz

www.yfu.cz

www.rotary.cz

www.mladezvakci.cz

www.neformalnivzdelavani.cz

www.varianty.cz

www.rvp.cz

www.risy.cz

9 Seznam příloh

Instrukce k vyhledávání citací v prepisech rozhovorů

Přepisy rozhovorů

Rozhovor 1

Rozhovor 2

Rozhovor 3

Rozhovor 4

Rozhovor 5

Rozhovor 6

Rozhovor 7

Rozhovor 8

Vývoj a struktura programů AFS v letech 1996-2008

Bibliografická rešerše „Hostitelské rodiny“

Vzor „Dotazník pro hostitelské rodiny“

Instrukce k vyhledávání citací v prepisech rozhovorů:

Pro zjednodušení jsem se rozhodla zavést systém 4 barev.

Každý rozhovor je očíslován (R1-R8) a ostránkován zvlášť. Odkaz z hlavního textu práce (např. R2, str.3) tedy odkazuje na konkrétní stranu v daném rozhovoru. Podle oblasti, do které byla výpověď zařazena, bude mít odlišnou barvu:

červeně	„motivace a očekávání rodin“
modře	„faktory ovlivňující průběh soužití rodiny a studenta“
zeleně	„přínos a vliv na rodinný život“
růžově	„vnímání kulturních rozdílů“

Rozhovor první (R1)

tazatel: Milada Korbelová

respondent: paní A.J.

datum rozhovoru: 30.4.2009

délka: 24 minut

místo: u rodiny na zahradě, novostavba na kraji Plzně (cca 170 000 obyv.)

počet členů rodiny (a jejich věk): 4 – otec (54), matka (50), 2 dcery (17, 25). Z toho starší dcera již s rodinou nežije. Mají psa.

povolání otce: chemik

povolání matky: laborantka

mladší dcera navštěvuje plzeňské gymnázium

nejvyšší dosažené vzdělání rodičů: matka: středoškolské odborné s maturitou
otec: vysokoškolské

čistý měsíční příjem rodiny: 70 000 Kč

hoštěný student: Pablo z Chile - M(18 let), rok hostění: 2008-9
rodina hostila poprvé

T: Co vás vůbec přivedlo k nápadu hostit?

R: *Přivedlo nás asi to, že K., moje dcera, byla od AFS ve Španělsku na 3 měsíce, vrátila se nadšená, a protože jsem se chtěla nějak revanšovat a pomoci tý agentuře, tak jsme zvolili to že budeme hostit taky. Měli jsme z toho strach, tak jsme chtěli kluka, to říkám na rovinu, z toho důvodu, že holky mají složitější povahu, některý, a my jsme taková normální rodina ...jsou to takový barbíny, a představa, že se ta holka 20 krát denně sprchuje a lakuje si nehty, to bych nesnesla. Prostě kluci jsou takoví, no, prostě kluci (úsměv). Jinak jsme neměli požadavek žádný, nechtěla sem teda vegetariána. To mam zkušenost tu, že jsme tady měli jenom na tejdén výměnu z gymplu, chlapce, byl vegetarián, ale byl problém vymejšlet pro něj ty jídla, a to tady byl jenom tejdén, ještě já jsem hodně pracovně vytížená. Já vim, že to je třeba blbost, pro někoho to je blbost, ale pro mě ne, je to z praktickejch důvodů... Tak sem zavolala do*

AFS, že mi to je jedno, jakou národnost, že teda chceme chlapce, ideál kdyby mluvil španělsky, protože K.(dcera) umí, tak abysme se ze začátku domluvili. Nabídli nám tři chlapce, a Pablo se nám tak nějak líbill, ještě vlastně hraje na bubny, což je skvělý, protože K. vlastně taky hraje. Taky, že je veselej tam měl napsáno.

T: Co jste očekávali od té zkušenosti potom?

*R: **Jednak to, že K. má vlastně 25 letou sestru, ale ta už s náma nežije, tak jsme čekali, že to bude takovej náhradní sourozenec pro K. Bude tady mít kamaráda, bude nový přátelství. A pak když jsme teda zjistili, že to je chlapec z Chile, tak jsme čekali, že to poznáme to Chile, jak se tam žije, ta kultura toho Chile, jak to tam chodí obecně.** Taky že se to tady rozvíří ten náš stereotyp, že nás to tak jako zvedne ze židle.*

T: A splnilo se to, tahle očekávání?

R: Dokonale, no naprosto.

T: Byli jste dobře informováni o tom, jak program bude probíhat?

R: Byli, byli. Jednak teda já sem sháněla informace, když teda K. odjížděla, jednak vždycky když jsem volala do AFS, tak byli ochotní, všechno mi zodpověděli, i na maily, neměla jsem s tím starost, žádný problémy, nic zásadního jsem neměla, ani drobnosti. Pak už jsme si vlastně jeli pro Pabla a začali jsme bydlet, no.

T: Jak se Pablo začlenil do vaší domácnosti?

*R: My jsme měli kliku, zřejmě, protože co vim, tak ty ostatní třeba mění ty rodiny a nasednou si...ale náš Pablo, on je, já nevím čím to je, já mam pocit, že mu není ani 18, mam pocit že tady mám 10-12 letýho kluka...ale je to asi tím chováním, oni jak jsou takový přátelský a mazlivý, on se začlenil snad během tejdne, když jdu před ním jako to děláme normálně, ráno, neučesaná, neumytá, vzal to úplně v pohodě. **Je to ale tou jeho povahou, je takovej***

nenáročnej, prízpůsobivej. Prostě jemu to je jedno, on je takovej jako vařim-vařim, nevařim-nevařim, pudem, nepudem ...on to bere tak jak to je nebo si vymyslí svůj program. A myslim si, nevim, no snad je i on spokojenej.

T: Podílí se nějak na chodu domácnosti?

R: Jo jo jo jo, on je takovej ještě navíc všimavej na rozdíl od tý naší...no (míněno dcery), třeba vyklízim myčku, on přiskočí, aby mi pomoh. Nebo třeba mi věší prádlo. Když přijedu z nákupu, nosí tašky, chodí se mnou nakoupit, odnáší vody s pitímpokoj si taky uklízí sám, tam já vůbec nepříjdu. Převlíká si postel sám, všechno si tam dělá sám, akorát tam K. někdy mu vytře...jednou jsme okopávali zahrádku, a on mi vynášel tu trávu...nenutim ho ale k tomu, chci aby si to tady užil...jenom když on sám přijde, když chce. Nebo třeba když mi bolí záda, tak mi pomůže odtáhnout něco těžkýho, když ho požádám...

*I když doma mají teda, co sem zjistila, tu jejich nanu, tu služku, tak on tam nemusí vůbec nic, ale on je takovej, dobře vychovanej, má to v sobě a nečeká, že mu bude někdo něco dělat. **Ale kdyby něco, tak já mu říkam, Pablo kdyby něco, tak si sednem, promluvíme si, vyřešíme to spolu.**Já nevim co, něco se mu nemusí líbit o čem já ani nevim, že jo. A on na to vždycky „ne ne ne, to je dobrý, v pohodě“. Tak já nevim, snad to tak opravdu je, protože jestli ne, tak já mu do duše nevidim, tak to je jeho problém, jestli něco neřekne.*

T: Co si myslíte, že je nejdůležitější pro nekonfliktní soužití studenta a rodiny?

*R: **Myslim si, že takovej ten kamarádskej vztah, určitě...** myslim si, že takový ty maminky takle! takle! takle takle! (gestikuluje, mává prsty před obličejem) od rána do večera, tak to že je špatně. ... a oni sou ty Jižani zvlášť takový, nemají rádi takový to direktivní, nemají rádi to nalajnovaný ten čas. To si myslim, že je blbý takový to – musíš tohle v tolik a tamto v tolik, leháme takle a vstáváme tak...to si myslim, že by mu třeba nevyhovovalo. **A já jsem taková, řeším všechno domluvou, i s našima holkama. To si myslim, že je hodně důležitý.** Jednak,*

nevznikne takovej ten vztah (když někdo má direktivní způsoby)...nemůže se k takový mamině nějak přiblížit, nemůže prostě.takle to jetřeba, to trochu odbočím, ale často sem chodí za nim kamarádi, a třeba se jim to tady taky líbí, ale já je necham bejt! Dělej si tady různé párty.Lítaj nahoru dolů, dělají si co chtějí, pustěj si muziku... jenže já sem hroznej demokrat, navíc mam opravdu ráda mladý lidi. Mně to dělá dobře tady bejt mezi nima. Myslim si nějaký ty přísný rodiny, že tam to nemůže fungovat. Jeden chlapec tady byl, nevím už kterej, říkal, že musel jet s rodinou na hory, aniž by chtěl. A ještě si musel zaplatit hotel. Nabízeli jsme jim, že může zůstat tady, ale to zase oni nechtěli. ...Myslim si, že je třeba taky těm lidem dát trochu volnost, no. Nebo tak jako, na co oni sou zvyklý ... (To) neznamená, že když já, já nevím, lyžuju, tak nebudu chtít, aby on taky lyžoval...nebo kdybych jezdila na kole, aby se mnou tady jel já nevím 20 kilometrů...ale!zase neodpustim, když nechce jít do školy, tak prostě jde. Udělám ty,tyty! tak on ví, že je zle, a zase poslechne, tak jde.

T: Naučil se Pablo dobře jazyk?

R: *Naučil se hrozně dobře teda! Oproti těm klukům, co sem chodí, a nebo tady byla ještě jedna holčina, co bydlí u Brna, na návštěvě, taky, tak on z nich mluví nejlíp. Hodně, hodně dobře. **Já se s nim už domluvim úplně o všem, ale asi je to tím, že já jsem hodně, z kraje, tak když jsem přišla z práce, jsme vzali slovníky, přes angličtinu, přes češtinu ... a na něj mluvila, pomalu vyslovovala. Ted' když spolu mluvíme, tak já na něj mluvím, ale pomalu, a on říká, že mi dobře rozumí, že když třeba na něj mluví někdo jinej, rychle česky, tak to třeba ještě (rozumí) špatně, ale já se snažim na něj pomalu a docela bych řekla, že jsme to takhle vytrénovali, furt sem mu to opakovala. Dávali jsme rohlíky, chleba houska, druhej den zase: rohlíky, chleba houska. Takhle! **A tak jako samo to šlo, nebylo to že by ho to nějak otravovalo. Chtěl sám a já jsem taky chtěla, protože ta komunikace pak je lepší, že jo. Myslim si, že ten jazyk zvlád opravdu hodně, hodně dobře. Tak K. taky ho cepuje, říká mu „Žádnou španělštinu, česky budeme mluvit!“*****

T: Mají spolu mezi sebou dobrý vztah (K. a Pablo)?

R: *Objímají se, a nebo se zase hašteří. Honí se, třísknou, někdy si vynadají do debilů. Tak jako normálně mezi sourozencem to funguje. Jednou se tady stalo, to je taková příhoda, no to vám povím, mě to dojde vždycky...to už jsem ležela ve své posteli, v noční košili, a on odněkud přišel, no a najednou si ke mně hupne pod tu deku a vypráví mi co zažil ...! A nebo se jdou dívat na televizi, s K., a on jí povídá „pojď já už sem ti to zahřál, máš to teplý“ (místo na sezení u televize). (Pablo) je tady opravdu hrozně, hrozně domestikovanéj u nás. ... Já to obrečím, až půjde pryč. Říkala sem nedávno K., já si nedovedu představit, že ho už v životě neuvidim. Že to skončí a nula. Já si myslim, nevím, možná tak, jednou za pět let ho vidět třeba, že by to nebylo špatný. Bude se mi stejskat, no.*

T: Jste taky v kontaktu s jeho rodinou?

R: *No, tak trochu přes něj (Pabla), přes maily, ale tak povrchně, protože oni nemluví jinak než španělsky. Já sem mu říkala, kdyby vaši chtěli, tak klidně sem můžou přijet, ...ale nějak se k tomu zatím nemají.*

T: Vyskytlo se během pobytu něco pro vás úplně neočekávaného?

R: *Neočekávanýho, ...(přemýšlí) ...pak smích. No to vyskytlo, ale to je úplná blbost, vyloženě praktická věc, a radši to vypněte ...vypněte to. (Na žádost respondentky jsem vypnula nahrávací zařízení). Mluvila zde o praktickém případě ze života, týkalo se to toalety. V Chile jsou úzké kanalizační trubky a veškeré odpady se hází do odpadkového koše vedle toalety. Pablo to dělal tak i tady, než mu to bylo vysvětleno.*

T: Váš manžel je taky spokojen, že tady někoho máte?

R: *Jo, ten jo. On je introvertní člověk, takže toho moc nenamluví, vypadá i tak jako přísně. Ale já na něm vidim, že je spokojenej, znám ho už sto let. Když si tady hráli (Pablo a K.) tenis pod garáží, on tady stál a koukal na ně, usmíval se, to já už na něm poznám, že je spokojenej z toho. Je pravda, že z toho jsem měla trošku obavy, protože má takový to svý – no, chlap – ale tak, naštěstí, je spokojenej. Říkal, že vůbec toho nelituje.*

T: Hodně se baví, s Pablem (váš muž)?

R: *Baví, jo. Ne tolik jako já, protože já jsem užvaněná, ale baví. Když potřeboval Pablo spravit kolo, tak spolu spravovali kolo. Taky spolu byli na motorce, jo a taky si vysvětlovali politiku Chile. A nebo třeba Pablo když přijde, tak oni se tam spolu hodně libají a objímají, tak můj muž, jediný co, mu řekne „zdar“ ... no jako, nemůžu po něm chtít, aby dělal ty libačky, on takovej není, K. taky řekne zdar, taky se na ní nevrhá. Takový tuty libačky, to mi naučil Pablo, ale oni sou na to hrozně zvyklý ... a taky tím k sobě hodně získáte. Mně přijde, že když je mu někdy smutno, nebo já nevim, tak si takhle mi dá hlavu (ukazuje na rameno) a já ho drbu, pusinkuju do vlasů a on mi šimrá na zádech. Takhle to tady funguje, opravdu přísaham! Já vám říkam, já budu brečet, až bude odcházet...My jsme měli kliku asi na tu povahu, hroznou kliku. Já sem mu říkala, asi po měsíci, hele jestli chceš měnit rodinu, jestli se ti zdáme nějaký šílený, řekni to, neměj žádný nervy z toho. A on „ne ne ne ne ne“, všechno dobrý, v pohodě. Tak snad jo!*

T: Co si myslíte, že je nejnápadnější rozdíl mezi českou a chilskou kulturou?

R: *No, takový to, jak jsme se o tom bavily, takový to, ta česká chladnost, a ta chilská srdečnost. Tam jako, tohle, to je vidět na první pohled. Tady bylo plno těch lidí, ty jeho kamarádi z Chile, a to je opravdu něco jinýho. A nedivím se, že oni o nás říkají, že jsme chladný, i když já si myslím, že nejsme chladný. Já sem mu říkala, když tě mam ráda, tak já to nepotřebuju tě neustále objímat. Já to mam tady (ukazuje si na místo, kde je srdce), já to řeknu, ale nepotřebuju z toho dělat nějaký divadla. Ale tohle on nechápe. On prostě potřebuje to objetí, ten dotek. Jinak nějak jako, jinak nic zásadního. Ale tohle mi přijde markantní, během toho pobytu, celýho, že to člověk zjišťuje.*

Jednou jsme třeba byli za mojí maminkou na návštěvě v nemocnici, to tu byl ještě krátce, a já s K. jsme jí dávali pusy...Pablo se zeptal „A můžu taky?“ A já jsem mu říkala, „to víš že jo, to

musíš, vždyť je to tvoje babička, náhradní!“ Tak byl z toho hrozně rád. Naší babi tu to samozřejmě dojalo, to byla taková hezká a zároveň dojemná chvílka. To jsou takový postřehy, takový drobnosti, na kterých se to potom ale celý vyskládá.

T: Jak si myslíte, že přítomnost Pabla ovlivnila celou rodinu?

R: Já si myslím, že asi, je tady větší fojfr. Ale my jsme byli ...my jsme si žili celkem spokojeně, tady nebyl větší problém, takže on jenom přišel jako další člen. V tom chodu je to znát, snažíme se pořádat různé výlety, tak to je fojfr, zvlášť pro ženskou, protože do toho musím ještě vařit, prát, uklízet a chodit do práce, a práci nemam zrovna lehkou. Takže někdy ta hlava už večer mi to nebere. Já si myslím třeba, ale já sem taková povaha, že někdo třeba, někoho to ovlivní víc, že se musí snažit víc, musí se přetvařovat ...ale tady to není, já nemam s tím problém.

T: Na dceru to třeba mělo nějaký vliv?

*R: Tu to ovlivnilo určitě, to je dobrá otázka, protože se mu samozřejmě víc věnuje, takže kašle na školu. Nebo, takhle, ona na ní nekašle, ale ona to nestíhá. Se třeba učí od jedenácti do jedený, místo aby se učila večer, tak to dělá takhle po nocích, protože předtím spolu (s Pablem) někde jsou...a ještě ona, jak byla v tom Španělsku, tak musela dohnat látku, a to pro ní bylo těžký. Myslím si, že pro ní to vlastně bylo nejnáročnější, bylo období, kdy jsem jí říkala, „Ty už to nemůžeš vydržet. Musíš povolit“. **Taky to pro ní byla škola života, že když něco chce, že se musí snažit. Ale jinak si myslím, ona má vlastně kamaráda na pořád, oni si všechno s Pablem říkají.** Jako opravdickýho kamaráda, **oni si to třeba říkají, že se mají rádi, taky se pohladí ...opravdu sourozeneckej vztah. Jsou vlastně vrstevníci, jí je 17 a jemu 18.** K. je taky takovej člověk, není to žádná fifina, taková normální holka, do nepohody. Takže to si myslím, že i jemu sedí, ono některý ty holky jsou, řekněme, zvláštní.*

T: Jak byste zhodnotila celkově přínos z téhle zkušenosti ?

R: Jednak jsme dokonale poznali Chile, to já sem věděla jenom, že to je nudle na mapě, a my jsme to tady všechno probrali, všechny ty jejich zvyky, i města a přírodu. I tu jejich mentalitu člověk pozná, i jak ho tady máme, ale i když vám to vypráví. No, a taky máme nového kamaráda, to je pro mě nejzásadnější asi. Jestli je z Ruska nebo z Chile, to mně je celkem jedno. Takhle on se ale poved!

Jo a velkej rozdíl je třeba ve škole, oni tam u nich musí nosit uniformy, zapnutý, ostříhaný vlasy, když holky mají culíky, tak jenom svázaný obyčejnýma gumičkami, nesmí mít prstýnky, ani náušnice, nesmí bejt namalovaný. Pakliže má třikrát nedostatek, během školního roku, tak ho vyloučí ze školy. Jestli třeba promluví ve třídě, Pablo třeba jednou vykřikl „ty vole“, jednou neměl zapnutou tu uniformu, za takovýhle malý věci je tam vyhazujou z té školy. Je tam docela dril. Když má celej školní rok třeba dva prohřešky, a třetí neprovede, tak mu je na konci roku odpustí a do dalšího už jde zase s čistým štítem. Pablo mi říkal, že jednou už měl třikrát. Tak jsem se ho ptala „A co jste dělali?“ a on, že maminka šla do školy a tam to domluvila. Nakonec si ho tam ještě nechali. Ale koukala jsem na ty jeho známky, tam u nich on se dobře učí. On už má vlastně tu jejich školu hotovou.

T: Neříkal, kam bude chtít jít na univerzitu?

R: Jo, on neví. On říkal, že teď bude cestovat, rok, protože oni hostili u nich kluka z Thajska, tak za ním pojedou, protože on ho pozval. Pak, že se rozmyslí kam půjde na univerzitu. Říkal mi, že by ale chtěl na univerzitu sem, do Prahy. Jednak, že to tady je pro ně finančně levnější, a jednak, že už se mu tady jako zalíbilo, a jazyk tak nějak, že se už domluví. Nevím, jestli to je jen taková vize osmnáctiletýho kluka, nebo jestli to myslí vážně. Myslim si, že bysme se pak viděli častěji, tak to bych byla moc ráda.

T: Dobře, tak to je všechno a já vám moc děkuji za rozhovor! Nashledanou.

Rozhovor druhý (R2)

tazatel: Milada Korbelová

respondenti: J. a Š. T.

datum: 1.5. 2009

délka: 47 minut

místo: u rodiny na zahradě, novostavba v Tlučné u Plzně (cca 2700 obyv.) – 10 km od Plzně

počet členů rodiny (a jejich věk): 4 – otec (37), matka (35), dcera (7), syn (3)

povolání otce: manažer

povolání matky: lektorka Aj

nejvyšší dosažené vzdělání rodičů: matka: vysokoškolské

otec: vysokoškolské

čistý měsíční příjem rodiny: 60 000 Kč

hoštění studenti: Deepa - Ž (Austrálie, 17 let) rok hoštění: 2002-3

Manami - Ž (Japonsko, 17 let) r. 2003-4 (měnila rodinu v únoru 2004)

David - M (Chile, 18 let) r. 2008-9

T: Co vás úplně původně přivedlo k myšlence, že budete hostit?

Š: *Když to je to, co my nevíme. Já si myslím, že ty jsi přines nějaký noviny, a tam byly rozhovory se studentama ze zahraničí, právě z AFS, ale nejsem si jistá, jestli to bylo tohle, ale myslím si, že jo ...*

J: *No tak já si pamatuju, že když jsi byla s T. (dcera) na mateřský, tak jsi chtěla nějaký další lidi, aby byli doma*

Š: *No, to jo, no ... ale nevím, jak jsme se dozvěděli o AFS*

J: *No to já taky nevím, buď takhle, a nebo si se pak někam koukala, to já nevím už ... Manželka pak říkala vlastně, když nemůžeme teď cestovat, tak si přivezeme někoho k nám. Nebo necháme přivést (usmívá se)*

T: Měla podle vás ta první zkušenost s hoštěním vliv na to, že jste se rozhodli pokračovat?

Š + J: *To určitě, to jo.*

J: *Kdyby to pořadí těch prvních dvou bylo opačný, tak nevím teda, s tou Manami to bylo hodně těžký ... Já si myslím, že v některých případech by ty vlastní rodiče těch dětí měli být schopni posoudit, zda jsou ty jejich děti schopný si v tom cizím prostředí sami poradit na tak dlouhou dobu. **Já chápu, že naše taková velká nevýhoda, pro studenty co jsou u nás, je, že nemáme stejně starý děti. To je samozřejmě nevýhoda, protože nemají vrstevníka blízko, se kterým by byli pořád, a vlastně ty jejich další studenti z AFS většinou mají. Takže je to takový ... je to pro ně horší, řeknu takle, je to pro ně těžší a pro Manami(Japonsko) tohle bylo hodně těžký!***

Š: *Tam to bylo hodně těžký, protože ona byla z Tokia, a najednou se přesunula ze 14 miliónového města do Tlučné s dvěma tisíci obyvatel, a ještě my jsme s ní jezdili na Šumavu k Honzovo mamince, kde je padesát baráků, jo ...*

J: *Ne padesát baráků, padesát lidí tam žije ...!!!*

Š: *... tak to prostě, ona pak říkala, že je nervózní z toho, že nemá kolem sebe ty lidi, že jí chybí ty davy, v tom Tokiu ty lidi prostě chodí neustále, pořád kolem sebe, a tady prostě ona šla a nikdo tady vedle ní nešel! Brali jsme ji do přírody, což pro ní bylo taky něco úplně jinýho! Já bych šilela z Tokia, a ona šilela z Tlučný.*

J: *Takže tak no. Deepa podle mě byla dospělejší, vlastně dospělejší než hodně dospělejších vůbec kdy je, no a Manami zas byla takovej typickej teenager, úplně typickej.*

T: Co jste od té zkušenosti čekali, úplně původně?

Š: ***Že nás tady bude víc, a u Deepy(Austrálie) určitě, že se naučíme něco z angličtiny,** jenže ta nás brzo vypekla s tím, že se naučila velmi rychle česky. Pak už to nešlo, mluvit s ní anglicky (smích).*

J: *No a pak jako, my se občas při práci setkáváme s cizincema, tak je pro nás zajímavý poznávat ty jejich zvyky, ty jejich pohledy, čekáme, že se něco víc dozvíme ... zase, čím víc je to běžnej teenager, tím víc o takovejchle věcech chce mluvit, nebo se nad nima i vůbec zamejšlet (ironicky).*

Š: *No, to je to, člověk si řekne, aby něco poznal z té jiné kultury, nebo z toho jiného myšlení. Ale mně přijde, že ty teenageři po tom světě, že už se přestávají lišit. Že už prostě je třeba víc rozdílů, kulturních, mezi generacema, v rámci té země, než mezi teenagerama z různých koutů světa.*

J: *Na první pohled, teda. Nebo takle: v běžném chování, takhle bych to řek. Jako u Manami bylo poznat, že navenek se chová úplně stejně jako kdokoli jinej tady, ale prostě některý věci byly docela zvláštní, protože ona se nemohla (mluví na ženu) Jak dlouho to trvalo, než se rozhodla, na čem pojedete na ten lyžařskej kurz, co měli ve škole?*

Š: *No, to docela dlouho...*

J: *Na podzim jí to ve škole řekli, že se pojedete, a já jsem jí ještě tejdenn před odjezdem říkal, „Manami, jestli si budeš chtít půjčit snowboard, tak mi to ale musíš říct, protože ten se musí zamluvit předem“. A já vim, že ještě večer před tím dnem, ona říkala, že neví, a pak druhý den mi řekla, že ... jo tak to bylo, druhý den jí najednou rodiče kamarádky přivezli snowboard. A tak jsme se dozvěděli, že u nich jezdí na snowboardech jenom kluci, ale přitom, že ona strašně chtěla. A normálně, oni jeli v únoru, podle mě, a my jsme se o tom bavili od října, v podstatě od té chvíle, co ona sem přijela. A tohle jsme řešili v průběhu toho času, já jsem jí říkal „Tak co chceš?“ a ona „No já chci spíš ten snowboard.“ ... a já sem jí říkal, že u nás jezdí na snowboardu i kluci i holky, vždyť tady to máš úplně jedno. A tohle prostě trvalo několik měsíců a takhle to vypadalo i v jiných věcech, podobnej přístup. **Prostě: takhle se to dělá, já bych to sice chtěla úplně jinak, teď můžu, teď tady ta moje kultura kolem mě není, ale já pořád teď omezuju sama sebe a vlastně si komplikuju život tím, že já bych chtěla něco udělat, doma bych nemohla, kvůli ostatním, tady můžu, protože vim, že ty ostatní tady nejsou, ale vim, že to není normální. ... ale jinak prostě navenek, první co potřebovala vzít do ruky, byl mobil, takže jsme řešili mobil ...***

T: Myslíte si, že informace od AFS před příjezdem toho studenta jsou dostatečné?

Š: *Teda, já si myslím, že se to zhoršuje, protože když přijela Deepa, tak mohli jsme jet, bylo setkání pro všechny rodiny ... tehdy bylo víc akcí pro celý rodiny. Před tím příjezdem se všechny hostitelský rodiče viděli a pak byly nějaký akce tak jednou za dva měsíce, kde byl*

program jak pro rodiny, tak pro ty studenty. Asi bysme ocenili, kdyby bylo víc aktivit pro ty rodiče během programu.

T: Když vezmete ty tři studenty, co jste hostili, s kým myslíte, že byl nejsnazší průběh?

Š: No, to byla ta Deepa. U ní byla jedna věc, ona měla hrozně dobrý sociální dovednosti, ona dokázala mluvit s malejma dětma, přes všechny generace, až ke starejm lidem. Ona neměla problém si získat babičky, naší malou ... u ní bylo vidět, že ví, o čem asi se s těma lidma může bavit.

J: A ona taky o ty vztahy určitým způsobem pečovala.

Š: Což ulehčilo celej ten průběh naprosto každému ... a navíc uměla anglicky.

J: Ale zase spousta těch lidí, s kterýma se bavila, neuměla anglicky, takže ta angličtina tam nehrála vůbec žádnou roli.

T: Manami se chtěla učit česky?

J: My jsme jí chtěli učit česky, ona na to, že s náma se učit nebude, tak jsem jí hledali nějaký kurs v Plzni, to ona, že tam taky chodit nebude ... pak byly nějaký problémy v lednu ... kde ona nám leccos vyčetla, tak my jsme jí na to konto říkali, že nás mrzí, že se nesnaží učit česky. Pak jsme jí řekli, že od dalšího dne se u nás doma bude mluvit jenom česky, a že angličtinu budeme používat jenom v případě, když si budeme potřebovat být jistí, že tu informaci pochopila správně. A druhý den ráno Manami začala mluvit česky! ... No, takže ona to odposlouchala, ona to prostě nějakým způsobem uměla, pochopila, ale nemluvila. Což se často říká o těch východních kulturách, že oni se stydí že to nebudou umět, že to nebude perfektní, a tak se bojí mluvit. ... S Davidem je to teď takový zábavný trochu, protože ta jeho žádost, máme pocit, byla trochu přikrášlená. V různých směrech ...

Š: To nemohl psát sám, to je jasný.

J: Hlavně tam bylo napsáno, že se 10 let učil anglicky a že je víc pokročilej, ale ze začátku chtěl mluvit jenom španělsky. To tedy nebyla pravda, dokonce se tomu divili i v kanceláři

AFS. Druhá věc byla, psal že hodně se touží naučit česky, tak to se teda neděje! Na tom jsme úplně ztroskotali.

Š: No něco málo umí, co zaslechne ve škole ...třeba slovo „maso“

J: Je ale rozdíl znát pár slov a něco se naučit a rozumět. Nabízeli jsme mu, jestli se chce učit tady doma, s náma, to jako že ne, pak jsem mu nabízeli kurs češtiny, to taky nechtěl, a nakonec jsme mu z knihovny půjčili knížku česko-španělskou konverzaci, ale tu ani neotevřel.

Š: On tam totiž napsal, že se chce plyně naučit další jazyk, čímž myslel tu češtinu. Tak to není pravda. I když, možná, že to byla pravda, ale když zjistil, o co jde, tak to asi přehodnotil (úsměv)

T: Po celkovém zhodnocení, co si myslíte, že hraje největší roli pro bezkonfliktní vztah studenta a rodiny?

Š: Já mám dvě věci. **Jednak teda ten jazyk, si myslím, že hraje velkou roli. Protože když člověk není schopen se domluvit o důležitějších věcech, tak to je hrozný.** Kdyby neexistoval překladač na počítači, tak já nevím, jak bysme se s ním ze začátku domlouvali. My teda umíme anglicky, dali bysme dohromady ruštinu, němčinu, ale španělštinu ne. Takže překladače nás zachránily. ... A ta druhá věc, **to je něco ve smyslu jak jsou [ti lidé] otevřený, nebo co všechno jsou schopný tolerovat. Jestli si jsou schopní představit, že ta druhá kultura je opravdu hodně jiná. Že to, co je u nich dobrý, může být jinde špatný, a naopak. Když dokážou přijmout leccos, tak je to dobrý, ale když se hodně drží toho svého, tak to není dobře.** Když mají naučeno dobrý-špatný, tak si myslím, že to nedělá dobrotou ... ale to s tou otevřeností, to je všude, jo, i třeba v byznysu. Lidi třeba řeknou „ty Japonci, oni jsou hrozný, nebo třeba Francouzi jsou šílený úplně“ a zmíní něco, co je prvkem jejich kultury, a jako nedokážou si to představit, že by to někde mohlo být nějak jinak, protože se to vyvinulo v jiným prostředí.

J: Ono je to těžký, ten **jazyk je důležitý, protože ono nestačí si sdělit pár základních faktů, ale na ten rok nebo půlrok, ty lidi spolu žijou každé den, a i takový jemný nepochopení, takový jemný nuance, může být problém. Pak je samozřejmě problém, když oba, nebo když všichni mluví anglicky, tak potom je samozřejmě horší motivace naučit se tu češtinu.**

Takže tak jako, myslím si opravdu, že ty studenti by měli přijet s tím, musí na začátku počítat s tím, že budou ty první měsíce dříť na tom jazyku. A že pokud nebudou umět ten jazyk tak si z toho nikdy neodvezou to, co by mohli. A pak další věc, opravdu nějaká otevřenost, přijet s tím, že to opravdu může bejt jiný, a přijet s tím, že to opravdu chce člověk poznat, a že v tom prostředí chce žít a že ho asi nechce měnit ...jakoby ho převrátit, ale opravdu ho poznat.

Š: Ještě teď mně napadá jedna věc, pokud ty studenti a nebo i ty rodiny, začnou soudit, posuzovat stylem „to je dobrý, tohle děláte dobře, tohle špatně“ tak v tom okamžiku si myslím, že může bejt teda hodně zle. To byl trochu problém třeba s tou Manami. Ještě i u nás byl problém s tím, že u nás vlastně jsou obrácený role, u nás jsem přísná já, kdežto Manami přijela z prostředí, kde byla zvyklá na to, že maminka byla ta laskavá, všechno urovnávala, a tatínek byl ten ras. U nás když někdo něco chce povolit, tak je to tatínek, a ten to povolil, ututlával. Ona ale nebyla schopná ani využít týhle šance, že by přes Honzu se něco domluvilo.

J: Já mám pocit, že Manami měla ona sama už hodně problémů v tom Japonsku a že vyrazit někam na rok nebyl nešťastnější nápad. To je můj názor. Já si myslím, že další věc, která je důležitá, že aby ten, kdo přijede, ale i ta rodina, na obou stranách, tak aby to byly otevřený lidi, připravený na leccos.

T: Stalo se něco úplně neočekávaného, at' už z jakékoli té zkušenosti, něco co vás zaskočilo?

J: Mně teda, zaskočilo, to může bejt jak pozitivní tak negativní, tak mně teda zaskočilo, jak ta Deepa byla úžasná a všechno šlo úplně krásně. Opravdu mě překvapilo, jak se krásně naučila jazyk, jak byla schopná žít v tý jiný kultuře, jak si dokázala získat lidi. Ona potom i z toho těžila, třeba jednou jí na maturáku ukradli foťák, tak ona si šla do Plzně koupit novejš, a když v tom obchodě zjistili odkud je a jak dlouho tady je, jak dlouho se učí česky, tak jí dali ještě nějaký dárky k tomu. A tohle se jí občas stávalo, že jí někde něco dali, jenom proto, prostě že nejsou zvyklí, že se cizinci učí česky, a tak nám to udělá radost. Druhá věc, která mě překvapila bylo to, jak ... (přerušeno instrukcí pro děčka) ... další věc, která mě hodně zaskočila, jak Manami suverénně, po půl roce co tady byla, tak najednou nám bez problémů řekla, že jsme my ty špatní, že se neumíme chovat k teenagerům, že tomu nerozumíme, a že jsme k ničemu.

Š: Řekla nám, že nejsme rodina, že nefungujeme jako rodina.

J: Jo, to taky. Já se teda musím přiznat, že ...manželka se z toho oklepala rychle, ale já jsem to docela dlouho rozdejchával. Protože ona vlastně jednoho dne napsala do AFS „chci měnit rodinu, už jsem si našla novou“, ale my jsme to ani nevěděli, že to udělala. Jenže oni jí tam řekli, že to není jen tak, že musí taky počkat na souhlas rodiny. Hodně mě to mrzelo, chtěl jsem to vyřešit, ale pak nakonec jsem si řekl, že asi nejlepší bude, když se sebere a půjde pryč, když už se to dostalo tak daleko. Jinak teď s Davidem máme takovej pocit, že žádný překvapení není, kromě toho překvapení, že nesouhlasí to, co je napsáno v té žádosti, o tom, jak se chce naučit češtinu.

T: Jinak máte pocit, že to dobře klope s tím Davidem?

Š: Já nevím, já myslím, že jsem ho překvapila, protože děti minulý týden hodně vyváděly. Já už jsem se na ně hodně naštvála, křičela jsem na ně a malej to schytl. A David to slyšel.

J: A pak mi večer říkal, jak Š. křičí na K. (syn), a že pak slyšel plesnutí. Říkal, že tohle je pro něj něco naprosto nepřijatelného, že tohle se nedělá. A on neumí vyjádřit úplně všechno. Měl jsem dojem, že chtěl říct, že kdyby se to opakovalo, tak že by tady nemohl bejt. Ale druhý den se to bohužel opakovalo ...

Š: ...to zlobila pro změnu T. (dcera)...

J: Tak jako my to neděláme rádi, ale když už to jde do extrému někdy, tak my máme zapotřebí dát jim najevo nějaký limity. Když už neposlouchají, nereagují na mluvení, tak jako co s tím? Nejde o to, aby to ty děti bolelo.

Š: To je další věc jako, to je asi něco, co k naší kultuře opravdu patří, protože určitě se to dá řešit jinak, ale tady v tom prostředí, ve kterým člověk žije, já neznám lidi ... jo znám jich pár, který pořád dokola říkají „to nesmíš, to nesmíš“, ale pak jsou to lidi, který těm dětem slouží. Takže to co vlastně jsem předvedla Davidovi, tak to není tak, že bych to dělala jenom já, ale že v tomhle prostředí se to prostě stává ...tak třeba vláda řešila, jestli zakázou fyzický tresty

děti, a pak už čtyři poslankyně usoudily, že to asi nepůjde, že jsou rodiče prostě přetíženi. a prostě se to tam do těch zákonů nedalo.

J: Je to prostě věc upozornění, která je v některých případech sebeobrana, protože Kuba dokáže být velice důraznej, tak to už je pak prostě obrana. Nebo upozornění. Ale že bychom to dávali jako trest, jako já si pamatuju z dětství od spolužáků, když dostal pětku, tak ho doma seřezali hadicí, tak to ne.

Š: To ne.

T: Máte pocit, že se David dobře začlenil do chodu domácnosti, pomáhá nějak?

Š: Jo, on se snaží ...

J: On by asi rád pomáhal i trochu víc, to je v pořádku.

Š: Je tam vidět jedna věc, prostě ty malý děti, ono není zase tak jednoduchý s nima komunikovat, je vidět, že on nemá s dětma zkušenosti ... i když podle papírů ji měl.

J: Jo, to je další věc, on píše v těch papírech, že je členem nějaký křesťanský organizace, že rád dělá s dětma a tak... Tak my jsme si nemysleli, že budeme muset šťouchat T. (dceru) nebo K. (syna), aby se po několika týdnech začali s Davidem bavit. On v podstatě neví co s nima, s těma dětma.

Š: On na ten podnět od nich zareaguje, ale není to pro něj přirozený. Chvilku to vydrží, ale když druhý den přijde, tak sám od sebe nezačne. (Mluvit na děti).

J: On to asi tak bere jako „jsem tu, tak se sluší, aby“ ...

T: Dozvěděli jste se něco o tom, jak on žije?

Š+J: To je právě to, že ani ne.

J: *Když jsme chtěli, aby nám něco ukázal, jestli má sebou třeba nějaký fotky ... tak on nám řekl, „vždyť jsem vám přivezl ty knížky o Chile, tam se podívejte, tam je to všechno napsáno“ (smích).*

Š: *Ale zase je vidět, že i když mají doma pomocníci, že je zvyklej hodně věci dělat, spoustu domácích prací on zná. ..Ale s tím jazykem je to legrace. On v těch papírech má psáno, že má bratra, ale jsou tam napsaní tak, že jsou narozeni měsíc od sebe. Tak jsem se snažila zjistit, jak to je – jestli napsali špatně rok, nebo jestli je to nevlastní sourozenec ... Ale vůbec jsme se nedomluvili, vůbec ne. Jenom něco říkal, že jeho tatínek pracuje v jiným městě a že ho moc nevidí. A že s nima žije babička, nebo teta od tatínka, ale pořád to nechápu. Ten jazyk je veliká bariéra...Občas se něco dozvíme o škole, kreslíme si tady ... ale že by se člověk dozvěděl něco pořádnýho o Chile, to ne. Nemůžeme si bejt jistý jestli jsme to správně pochopili nebo ne.*

J: *A navíc když se k tomu tématu dostaneme druhej den, tak zjistim, že jsem něco předtím pochopil úplně špatně. Řekl bych, že ta zkušenost co zažíváme teď, je takovej ten běžnej zážitek, co zažívají i jinde, prostě bejt hlavně někde s vrstevníkama, dělat si věci, který ho baví. ...Bohužel měl teda tu smůlu, že tady chytil angínu, a celej měsíc musel bejt doma, což taky není ideální.*

Š: *Další výhoda je, že z tohoto pohledu můžeme bejt připravený na naše vlastní děti, až na ně přijde puberta (smích).*

T: Co považujete za hlavní přínos z hoštění?

Š: *Třeba u Deepy, tak ta nás dokázala naučit hodně věci. Manami ta taky ...*

J: *Díky ní (Manami) jsem získal určitou odolnost, vůči názorům jinejm ...*

Š: *Jako asi tam je vždycky to, že člověk začne nad něčím přemejšlet. Že se něco objeví a člověk sám si začne přezkoumávat, proč to asi tak je, proč ten jinej to může vnímat jinak ... Tak tohle asi bude přínos. Může to bejt ovšem ale i velká nevýhoda, protože člověk se začíná*

chovat jinak, než je běžný v té společnosti. Nebo se začne na spoustu věcí dívat jinak. Já už se třeba nedokážu přidat do rozhovoru, kde někdo bude říkat „Francouzi jsou strašný, protože...“ Tak to nemůžu. To já už můžu jedině mlčet (úsměv).

J: *Ať člověk řekne cokoli, tak si o něm ostatní myslí „ten je ale úplně hloupej“ ...většinou (úsměv). Jinak s tím Davidem, tak on se teprve teď dostává na slušnější úroveň s tou angličtinou, a dokonce jsou i dny, kdy už nepotřebujeme slovník. I když někdy teda zjistíme, že něco z toho, co jsme si říkali, bylo vlastně jinak...*

T: Chtěli byste k tomu ještě něco sami říct, co vás napadlo a považujete to za důležité?

Š: *Mě napadla jedna věc. A to sice, jestli tyhle programy budou stejně důležité i do budoucna, protože ty studenti se opravdu začínají chovat poměrně hodně stejně. Když se třeba člověk zeptá, co jí v Chile za snídani, tak se dozví, že to samý, co nabízejí nadnárodní koncerny. Není pro ně problém si přes Skype telefonovat s kýmkoli ...*

J: *...to je vlastně taky velkej rozdíl oproti Deepě a Manami. Deepa mluvila s někým z domova tak jednou za měsíc, za dva. Něco si napsali ...*

Š: *Vlastně byl jedině mail. Oni se opravdu přestávají lišit.*

T: David je často na Skype?

J+Š: *Jo, každý den, nebo každý druhý den.*

J: *On chodí strašně dlouho spát, to je teda asi kvůli tomu časovému posunu, takže je pak strašně unavenej. Jo, a ještě další věc, která je jiná. Deepa neměla notebook. Manami ho sice měla, ale jenom proto, že měla za úkol psát každý měsíc článek do nějakého školního časopisu. No a teď s Davidem je to tak, že ještě první večer, když přijel, tak najednou za náma přišel a povídá „Našel jsem nějakou síť, ale nemůžu se do ní napojit, potřebuju na Internet.“ Tak mu říkám, hele, tady je telefon, jestli chceš zavolat domů, že jsi přijel v pořádku ... a on na to „neee“ (smích)*

Š: *To on vlastně vůbec nepotřeboval ...*

J: *Jeho první starost byla, jak ten notebook zprovoznit, a jakmile zprovozní notebook, tak v podstatě je k němu pořád přilepenej.*

Š: *No jo, i ve věcech, který ty mladý lidi mají rádi, móda, jídla, zábava, prostě všechno to je podobný. (J souhlasně přitakává) Začíná to bejt na jedno brdo. ...Takže si myslím, že pokud lidi budou v budoucnu cestovat, třeba v rámci AFS, tak že to spíš už bude jenom kvůli těm jazykům, než že by se dostali do jinýho prostředí. Tam pak může bejt, že se dostanou ještě k jiný generaci ...*

J: *Já si teda myslim, že ty rozdíly v tý kultuře tam pořád jsou. Že třeba už nejsou tak velký ve spoustě věcí, ale jsou tam, a hodí se jim. Akorát že opravdu k tomu, aby je poznali, tak potřebujou mezi ty lidi normální a nejen mezi svoje vrstevníky, ale i jinak. A k tomu potřebujou ten jazyk. V tom mají velkou nevýhodu ti studenti, co přijedou jen na jeden semestr, protože to nestihnou. To je hodně krátký. A pokud do toho nejdou s tím, že třeba zezáčátku ty první 2-3 měsíce obětujou tomu, že budou dříít ten jazyk, ale chtějí si to užít, a ve chvíli, kdy si to chtějí užít, tak přece nebudou obětovat 3 měsíce tomu, aby se trochu naučili česky, protože až se vrátí domů, tak tam nejspíš nebudou mít příležitost se to učit nebo využít...Ale musím se přiznat, čekal jsem větší rozdíl mezi Latinskou Amerikou a námi.*

Š: *Možná že je, vid', ale ještě se to dozvědět.*

T: Která z kultur, co jste tady měli, vám připadala nejrozdílnější od české?

J: *No, ta japonská.*

Š: *Ale já bych řekla, že i ta Deepa, ale ne kvůli tomu, že byla Australanka, ale proto, že ona vlastně byla Indka, a oni udržovali takový vztahy ... jako širokou rodinu. Že prostě sama byla jiná kultura v té Austrálii. Byla zvyklá udržovat kontakty s lidma, psala si kdo kdy má narozeniny, a uměla potěšit lidi z okolí ve správný den ... Příklad třeba, tady jsme na malý*

vsi, a lidi, co jezdí ráno do práce se potkávají na zastávce. A Deepa je všechny zdravila, pak když už uměla česky, tak jim říkala, co tady dělá, odkud je, u koho bydlí. Takže ji lidi znali. Ale ta Manami měla jinej přístup, s nikým se nebavila. Lidi z okolí nám pak říkali, „My ji zdravíme, a ona nám vůbec neodpověděla“ .

J: Jo a Deepa, nevíme, jak to stíhá, ale ona všem píše ještě dneska. A česky! Skautům, babičkám, ...my vždycky někam jdeme a něco řekneme, že nám Deepa psala ... a oni „Jo, my víme, nám taky psala“ ...I když my už jsme tenkrát věděli, že to je výjimka, že není každěj takovej. Ted' zažíváme ty jiný pohledy.

Š: Já si jinak myslím, že to vyžaduje docela dost času, zasvětit toho člověka do té kultury. A když nemáme stejně starý děti, tak oni s tímhle nepomůžou. Nejprve jsme mysleli, že do toho zapojím naši neteř, která ale chodí na jinou školu, kam už Davida ředitel nemohl vzít, a navíc ona stejně naše neteř taky umí jenom anglicky, takže by si stejně nerozuměli...Třeba jak byl David nemocnej, já sem vůbec nevěděla, jak si to mám zařídit v práci.

J: Ale zase nás příjemně překvapilo, že doktoři uměli anglicky. I sestřičky. ... Jinak on David docela dost sportuje a těší se, až poběží Maratón. V tomhle ohledu mu do toho zasáhla ta nemoc. ... A myslím si, že aby si to ten student i ta rodina užili, tak by ten student měl bejt nad průměrem běžný generace, protože já když se třeba podívám na to, jak vypadají děti v tom věku, tak mi přijde nemožný, aby ta běžná populace, ...myslela si tak, když někam vyjedu... ale některý to můžou zvládnout bez problémů ...já bych se je bál někam pustit.

T: Děkuji, to už ode mě bude všechno. Nashledanou!

Rozhovor třetí (R3)

tazatel: Milada Korbelová
respondent: paní H.B.

datum: 1.5. 2009
délka: 38 minut

místo: u rodiny doma v obývacím pokoji, rodinný dům v Třemošné (4 825 obyv.) – 10 km od Plzně

počet členů rodiny (a jejich věk): 5 – otec (57), matka (54), 2 dcery (26, 19), syn (29).
Starší dcera a syn již s rodinou nežijí.

povolání otce: projektant
povolání matky: v domácnosti

nejvyšší dosažené vzdělání rodičů: matka: vysokoškolské
otec: vysokoškolské
syn: vysokoškolské
starší dcera: vysokoškolské

Mladší dcera navštěvuje plzeňské gymnázium, tč. v maturitním ročníku.
čistý měsíční příjem rodiny: 45 000 Kč

hoštění studenti: James – M (Austrálie, 17 let) rok hoštění: 1997-8
Charinee- Ž (Thajsko, 16 let) r. 2003-4
Alex - Ž (Lotyšsko, 16 let) r. 2006 (byla u nich poté, co změnila rodinu, od února do června)
Oscar – M (Chile, 18 let) r. 2008-9 (krátkodobě, změnil několikrát rodinu)

T: Co vás úplně původně přivedlo k myšlence, že budete hostit ?

R: *No, přišla s tím J. (starší dcera) ze školy, že tam měli Kanad'anku, a ta byla velice úspěšná, naučila se perfektně česky ... No a taková jako zvědavost, na ten cizí svět, to bylo v roce 96-97, já si myslím, že v tej době to hrálo roli. A taky určitě ta dávka altruismu. První impuls to bylo, že se to dozvěděla ze školy. Dali jsme si přihlášku, chtěli jsme anglicky mluvícího člověka. To byl vlastně ten James.*

T: Míváte předem požadavky na ty studenty?

R: Ano, vždycky to musí být nekuřák, tehdy jsme chtěli kluka, protože jsme chtěli aby bydlel v pokoji s naším synem, jinak jsme ani žádný požadavky neměli. Za samozřejmost jsme považovali, že nebude pít alkohol.

T: Považujete tuto první zkušenost za dobrou?

R: Z nadhledu určitě ano, James teda mluvil se mnou hodně, ale on měl takovou australskou angličtinu a hodně drmolil ... to se upravilo až časem. Trávil se mnou hodiny v kuchyni a vyprávěl mi všechno, co cítí, co zažil. Ze začátku jsem byla ráda, ale pak to vedlo k tomu, že jsem nádobí myla třeba 2 hodiny místo 20 minut. Ale co všechno mi vyprávěl, to jsem žasla, to mi vlastní děti nevyprávěly rakový věci jako on mi vyprávěl. Úplně se vším se mi svěřoval. Tak to bylo hezký. Ale potom, on zjistil, že neumí česky. Já jsem chtěla, aby se učil, nabízela jsem mu knížky, aby mi z nich četl... a já jsem to tenkrát neodhadla. S tím prvním studentem člověk nevěděl, aby se ho nedotkl, ale dneska už bych věděla, a trvala na tom víc. On si myslel, že se naučí česky jako malý děcko, že mu bude stačit jenom v tom prostředí být. Ale tak to nebylo. Udělala jsem chybu, že jsem na něj nebyla náročnější a neřekla mu třeba, že ho nepustím ven, dokud spolu neprobereme kousek látky z češtiny. To jsem tehdy nevěděla, ale dneska bych už věděla, při té jeho povaze. ... Pak jel někdy kolem jarních prázdnin na jednu z těch jarních orientací, a tam zjistil, že neumí nebo že umí málo česky. A tak se vrátil a řekl, že odted' už se u nás bude mluvit jenom česky. A to vedlo k docela zábavným situacím, já jsem se ho třeba zeptala „Není ti zima?“ a on se zamyslel a řekl „To je velmi pěkné.“ V takovém duchu se vedla naše konverzace. Od té doby jsme si přestali sdělovat. Já jsem tehdy byla taky dost unavená, měla jsem 4 děti, to mi zabralo hodně času, pekla jsem 8 pekáčů buchet týdně, mazala denně 10 krajíců chleba ... kolikrát jsem ani nemohla se přinutit jít uklízet nebo vařit, jak jsem byla unavená. Navíc to sklouzlo i k tomu, že občas on si těch piv dal víc ... Ten konec byl obtížnej z tohoto hlediska. Akorát poté, co odjel, tak se ozval asi jednou nebo dvakrát, a to ještě když k nám měla přijet jeho sestra na návštěvu. Dneska s ním v kontaktu nejsme, ale nelitujeme toho, já myslím, že to bylo docela dobrý. Když odjížděl, tak doted' nevím kde to sebral, ale on mě objal a řekl mi česky „Zlobil jsem.“ Od někoho se to asi rychle naučil. On byl takovej originální.

T: Kolikrát jste celkem hostili?

R: *Celý rok Australana, Thajku a půl roku vlastně tu Lotyšsku. Ta měnila rodinu (a zbytek strávila u nás). Ta vlastně byla vůbec nejlepší, s naší mladší dcerou byly výborný kamarádky, kulturně k nám byla dost blízko ...vlastně to byla Ruska, ale žila v Lotyšsku. Teď se sem k nám na léto chystá, chtěla by tu být celý srpen. Pořád spolu komunikují.*

T: Proč vlastně měnila rodinu?

R: *Myslím si, že tam v té rodině měla problém s partnerem té paní kde byla, on prostě nějak žárlil. Nakonec musela odejít, že prý nevyvenčila psa. Ta mladá paní hodně pracovala a nebyla pořád doma, její partner žárlil, pořád se hádali ...Takže na ty poslední 4 měsíce přišla k nám a vážila si toho, že tady bylo klidný prostředí. Já jsem s ní pak mluvila, a říkala jsem jí, že by možná to vypadalo jinak, kdyby byla rovnou u nás. Ona přiznala, že i když by šla znovu do té samý rodiny, tak i ona by některý věci změnila.*

T: Myslíte si, že AFS dobře připraví rodinu o programu?

R: *Dneska už to nemůžu dobře posoudit. Když přijel James tak mi nejvíc vlastně pomohla paní K., která tady u mě byla na to interview. Říkala mi, že si to musím dělat po svém. Že když bude ujídat ze společnýho hrnce, a mně se to nebude líbit, tak mu mám říct, že dostane jídlo na talíř. Prostě nějak si určit pravidla, jinak se to moc dobře nedá vydržet. Možná že někdo jo, že je super tolerantní. Ale myslím si, že každá rodina je navyklá na nějaký režim...*

T: Co myslíte, že má největší vliv na to, aby ten vztah mezi studentem a rodinou byl co nejúspěšnější, co nejméně konfliktní?

R: *Já si myslím, že je hodně důležitý připravit ty studenty na to, že budou žít životem té rodiny. To je podle mě zásadní informace. Pak si taky myslím, že je hodně důležitý, aby ta rodina brala to dítě jako svoje dítě a ne jako hosta, protože to taky nejde rok vydržet, a aby po něm chtěla přesně to, co chce po svém dítěti. Co se týká požadavků i toho, co se mu dovolí, úměrně teda k jeho věku. ...To si myslím, že jsou základy, že když se tohle dodrží, tak to ostatní je takový už automatický. A další věc je taky, aby se k sobě ti lidé životním stylem a*

zájmama hodili. Když třeba je ta rodina kulturní, ale toho studenta to nezajímá ... nebo mně by třeba vadil student, kterej by neudělal krok pěšky, to by mi jako vadilo. ***Student prostě musí vědět, že bude ten rok žít úplně jinak.***

T: Vyskytla se nějaká situace neočekávaná událost ze soužití se studentem?

R: Třeba u toho Jamese mi vadilo s tím alkoholem, když mi začal z balkonu čurat vedle hlavy (byla jsem na zahradě), tak to bylo tedy dost nečekané. Ale to jsem na něj vlítla a vynadala mu, a on si byl vědom toho, že jsem v právu. ***Horší to bylo s tou Thajkou, s tou Charinee, protože oni jsou takoví uzavřenější, a člověk se bojí, aby je úplně nevyvedl z míry. Člověk s nima musí bejt hodně opatrněj. Člověk z ní špatně vymámil city, ona nedávala nic najevo. Třeba si vzpomínám, že tady byl problém s povinnostmi, co která holka má dělat. Dcera dělala svý povinnosti, a Charinee taky. Pak jsem jednou jí prosila, aby vyluxovala chodbu, ale ona začala brečet, že ona musí dělat všechno a moje dcera nic.*** Přitom to nebyla pravda, protože V. (mladší dcera) mezitím udělala spoustu dalších věcí, o kterých ale Charinee ani nevěděla, trávila dost času u sebe v pokoji, kde si třeba malovala...No a já jsem tehdy to vyřešila tak, ona Charinee poměrně špatně rozuměla anglicky, takže jsem jí to napsala...Že V. to dělá sice taky, že jí to trvá dýl, ale zase toho udělá víc. Já jsem pak zavedla takovej papír, na kterej si holky v kuchyni psaly, co která udělala, a tím se to srovnalo. Tím se to vyřešilo. Holky si tam i psaly počet minut, kolik to zabere. Na tohle řešení jsem pyšná! Myslím, že ta Charinee nás pak měla opravdu hodně ráda, a s V. jsou pořád v kontaktu. ...Celkově bych řekla, že s tou Charinee se to zlepšovalo ten vztah, pak nám i sama začla vyprávět, my jsme jí kolikrát říkali, aby nám řekla, když je tady něco jinýho ... a ona pak někdy přišla a říkala nám třeba „Taky se u vás holky ve škole perou?“ a vyprávěla nám, jak se u nich holky rvou...to bylo zajímavý. Bylo to úplně jiný než u toho Jamese, kdy se to naopak formálně zhoršovalo. Ten si prostě chtěl užívat.

T: Jaký si myslíte, že mělo hoštění vliv na rodinu, na váš rodinný život?

R: ***Především si myslím, že to má pro děti význam, protože děti jsou takový tvárnější.*** Hlavně na H. (syn) a V. (mladší dcera), protože ta J. (starší dcera), ta už tady vlastně nebyla, zažila jenom Jamese. V. žije od první třídy s vědomím, že pojedje studovat na rok do zahraničí. A vůbec to neřeší. ***Myslím, že to má význam v tom, že z nich nevyrostou lidi, který pohlížejí***

kriticky na ostatní národy a ostatní kultury, že jsou daleko tolerantnější k cizím kulturám. A vůbec, myslím si, že jednak je větší zájem, i z naší strany, že se víc dozvíme o těch zemích. Třeba pak, když jsem slyšela někoho v rádiu povídat o Thajsku, že tam byl třeba měsíc, tak jsem si říkala, že toho vím víc. Prostě to, co slyším, pak беру tak, že to nemusí být úplně pravda. Ovlivní to podle mě jednak přístup, a jednak pohled na ten celý svět. A u těch dětí teda už úplně, to si myslím, že je úplně převratný v kladným slova smyslu. Že jsou zvyklí, tolerantnější k těm kulturám, že mají širší úhel pohledu. Já se hodně setkávám s tím, že třeba „muslim už je špatně, cikán je špatně“ ...ale já si myslím, že sprostěj člověk je špatně, a myslím si, že tohle (hoštění) to hodně podporuje (kritické uvažování, toleranci).

T: Co vlastně ten poslední, Oscar?

R: No, to jsem si říkala, že kdyby se mi to co s ním stalo napoprvé, tak to nevim, to už bych si to hodně rozmyslela. To bylo prostě něco strašnýho! On si po záchodě nemyl ruce, třeba šel po chodbě a v noci dělal rámus, když můj muž už spal, já jsem za ním vyšla a povídám mu (šeptá): potichu, manžel spí! a on na mě nahlas: cóó? no, prostě to je nepříjemný, takovej člověk, to pak prostě nejde. Tahle zkušenost byla hrozná, on Oscar naprosto všechno odmítal, a od začátku jsem měla pocit, že u nás vlastně bejt nechtěl. Samozřejmě, že rozumově bych věděla, že ne pokaždé to musí bejt takový, ale je to marný, ono to člověka ovlivní! To si může člověk stokrát říkat, že ho to neovlivní, ale ovlivní. A taky, tím jsem si jistá, kdyby tady byl Oscar jako náš první student, tak by tady nebyl šest týdnů, ale šest měsíců. Protože bychom pořád zkoumali, co děláme špatně, i když bychom třeba měli pocit, že nic, tak na druhou stranu bychom se snažili to dát do pořádku, styděla bych se, že jsme zklamali, že jsme špatná rodina ... takže by tady byl dlouho.... Jinak si myslím, že je docela dobrý komunikovat s tou vlastní rodinou studenta, ale já jsem si tak říkala, co já jim budu psát, oni tady stejně nejsou, tak co bych je trápila. To se mi stalo u toho Jamese. Jeho tatínek mi vlastně psal, že kdyby něco, tak že mi můžou pomoci. Evidentně věděli, že James potřebuje pevnou ruku při vedení.

T: Která kultura vám přišla nejvíc rozdílná?

R: Určitě ta thajská. Tam je totiž podstatnej rozdíl v tom přístupu ke sdílení pocitů, sdílení zkušeností. Prostě u těch východních kultur je největší problém v tom si vůbec porozumět. ...Zatímco ten James, ten mi opravdu všechno říkal, a dokonce dodnes tady máme od něj

vzkaz na záchodě, a tam je napsáno „Všechno co mi řekla maminka, je pravda“...tak to mi řekl, puberták, to bych do něj nikdy neřekla. Přiznat to, že byl blbej....**Kdežto ty východní kultury, my jsme pořád a pořád jí vysvětlovali, že cokoli se jí nelíbí, že to může říct. Slušně, teda. A že cokoli, s čím přijde, tak že my se nad tím zamyslíme, a buďto jí vysvětlíme, že to tak nejde a vysvětlíme jí i proč. Ale že chceme, aby věděla, co se děje, aby všemu rozuměla, že se něco děje jinak, než je zvyklá, nebo když jí to připadá nesnesitelný nebo nezvyklý. Tak to si jako myslím, že je velká odlišnost, a sice obtížná odlišnost. A že to chce tohle vědět, pochopitelně ze strany toho Evropana, protože s evropskou a i americkou kulturou se člověk relativně dobře domluví, lidi si něco sdělej, když hoděj řeč, kdežto tady ne, že to dá opravdu děsnou práci. S Charinee to vyžadovalo opravdu spoustu trpělivého vysvětlování. A i když se o tom ví, že to takhle funguje, tak to stejně v praxi není snadný. Člověk prostě má nějaký bloky, ví, že by je nemusel mít ... ale některý prostě má i v padesáti, že jo (smích).**

T: Chtěla byste něco dodat, co jsem se neptala?

R: No, ...nejvíc plná zážitků, tak to bylo asi s Oscarem, když to tady vrcholilo, tak jsem si říkala, že bych měla napsat příručku pro studenty a hostitelský rodiny, fakt jsem si to říkala, a kdybych měla čas, tak bych asi i něco napsala. Protože s tou Charinee, jak jsem vymyslela ten systém s tím psaním úkolů na cedulky, a to dobře fungovalo. Tohle podle mě když někdo ví, tak se může vyvarovat těm konfliktům..... Tak po tý zkušenosti s Oscarem jsem si říkala, že něco napíšu a poskytnu to AFS jako materiál, kterej můžou dát do příruček...ale jak jsem to neudělala hned, tak člověk dost věcí zapomene, nepamatuje si pak přesně, jak to bylo, takže jsem nakonec nic nenapsala. Jak Oscar odešel, přestalo mě to pálit. On prostě nic nechtěl, všechno odmítal, se vším byl nespokojenej! ... Jo a taky mě napadlo, to mi jednou říkala ještě jiná hostitelská maminka, „Já bych potřebovala ty studenty častěji měnit, protože mě po určitý době začnou všichni něčím lézt na nervy.“ Tak to si myslím, že je v podstatě pravda. Vždycky bude něco, co vám na tom člověku nebude úplně vyhovovat, ale to je normální (úsměv).

T: Děkuji moc za rozhovor!

Rozhovor čtvrtý (R4)

tazatel: Milada Korbelová

respondent: paní J.P.

datum: 6.5. 2009

délka: 42 minut

místo: pracoviště hostitelské matky po prac. době

místo bydliště rodiny: činžovní dům v centru Plzně (cca 170 000 obyv.), 3 patra

- v přízemí domu žije babička, u ní zpravidla hoštěný student

- v prvním patře žijí rodiče se synem

- ve třetím patře žije dcera

počet členů rodiny (a jejich věk): 5 – otec (62), matka (57), dcera (29), syn (18), babička (81)

povolání otce: technik

povolání matky: zástupce vedoucí prodejny

nejvyšší dosažené vzdělání rodičů: matka: středoškolské s maturitou

otec: středoškolské s maturitou

dcera: vysokoškolské

Syn navštěvuje plzeňské gymnázium, tč. v maturitním ročníku.

čistý měsíční příjem rodiny: 60 000 Kč

hoštění studentů: Noud – Ž (Thajsko, 16 let) rok hoštění: 2006-7

Jenny – Ž (Hongkong, 16 let) r. 2008-9

T: Co vás původně přimělo k hoštění?

R: *Babička to slyšela v rádiu, že AFS hledá rodinu, a slyšela, že jsou tady ubytovaný studenti.*

*Tak mi to řekla, a já jsem tam druhý den volala, **zajímali jsme se o nějakého studenta nebo studentku, který by uměl angličtinu. Protože syn jako hlavní jazyk dělá angličtinu a chtěli jsme, aby se perfektně naučil anglicky. Měli jsme studentku na konverzaci, která docházela k nám domů, byla to Čecho-Američanka, ale chtěli jsme aby měl lepší slovní zásobu. To byl hlavní důvod toho, proč jsme hledali toho studenta. No a zjistili jsme, že Thajci se nejlépe učí anglicky. Navíc on náš syn se zajímá o asijskou kulturu, tak jsme měli na výběr buď***

Thajku, nebo Japonku a nebo Hongkong. Hongkong Honza nechtěl, Japonci se učí anglicky pouze tři roky, takže volba padla na Thajku. No a protože on je kluk, tak nám říkal „Tu nejhezčí“. Tak jsme pak vybrali podle fotky. A hostili jsme Noud, to je teda její přezdívka, normálně se jmenovala Patricia. ... No a teď podruhý, co jsme vzali vlastně tu holku z Hongkongu, tak tam byl důvod ten, že syn byl mezitím s AFS v Hongkongu, a chtěl si pořádně procvičit kantonštinu. No, takže jsme si vzali tu studentku. Bohužel, to dopadlo velice špatně, je s tou dívkou velmi špatný kontakt, ona nechce komunikovat. A druhá věc je, že náš syn taky teď nemá čas, protože je v maturitním ročníku. Měl hodně zařizování.

T: S tou Thajkou to bylo jaké?

R: S ní to bylo dobré, protože ona se snažila mluvit česky. My jsme totiž rodina, která neumí jiný jazyk než trochu ruštinu, a at' teda počítá s tím, že budeme mluvit česky. Jenom naše babička umí anglicky, francouzsky ...je jí 80 let, tak se učila ještě ve škole před válkou. Jinak ta Noud se hodně snažila s češtinou...vždycky teda záleží na tom člověku, jak k tomu přistupuje. Vlastně obě ty holky bydlely u nás v domě u babičky v přízemí (pozn.: rodina má velký třípatrový činžovní dům). U Noud byla „výhoda“ (jak se to vezme), že jí škola nevařila obědy, takže ona chodila se najíst domů a babička jí vařila. Tím pádem ještě mluvila s babičkou nejen u snídaně, ale i u oběda. Pak večerela u nás (v 1. patře), to jsme vlastně večereli všichni společně. Další věc byla, že ona uměla vařit. Chodily jsme společně nakupovat, zase jsme komunikovaly, co ona potřebuje koupit. To byla legrace, já na ní česko-anglicky, a vždycky jsem jí česky říkala, co to je ...třeba „to je cibule“ a ona si to pak sama trénovala. Je taky fakt, že ona už jela sem s tím, že se jí Česko líbí. U nich běžela nějaká

reklama v televizi, spot ve kterým byly Hradčany, Karlštejn ... a jí se to moc líbilo. **Chtěla sem jet. Dodneška jsme s ní a s její rodinou v kontaktu, teď tady byli její rodiče. A ona dokonce tady teď je na návštěvě, od Velikonoc a odlétat bude koncem května. ..Ale říkám, ta chtěla, ta přijela za českou kulturou, chtěla vidět hrady, zámky, chtěla vidět všechno. Když vezmeme Jenny, tak ona není nadšená našima památkama. Jezdily jsme s ní po hradech, ale ona projevovala absolutní nezájem. O Česku nic nevěděla, žádnou knížku neměla ...ta Noud jo, ta měla sebou knížku, a tam měla přímo zaškrtnáno, co chce vidět. Kdežto ta Jenny nevěděla nic.** Nejvíce se jí líbilo v Mariánských Lázních, kde byly folklórní soubory, tak to se jí strašně líbilo a dokonce jsme ji pak přihlásili ve škole do pěveckého souboru. Chtěli jsme jí sehnat ještě další, ale to pak už nechtěla. Ona zpívala i v Hongkongu, u nich v nějakém sboru. Je teda v tom jejím případě nepříjemný to, že ona je pasivní, nemá o nic zájem. Ona umí perfektně anglicky, oni totiž se učí anglicky, proto vlastně Honza zvolil Hongkong, chtěl se naučit perfektně anglicky. Kantonštinu chtěl k tomu, ale kurzy byly na opačné straně než bydlel, a bylo to na dojíždění náročné, tak to nakonec vzdal. ... Jinak v tom Hongkongu, Honza zjistil, že oni tam mají systém pro ty lidi, kteří chtějí jet do ciziny, ten funguje na základě známek ve škole. První stupeň je Amerika, druhý stupeň jsou západní evropské země, a třetí jsou ty východní, bývalé socialistické země. Takže Jenny, ona se učila špatně, dokonce i propadla, takže neměla šanci se dostat do Německa, kam původně chtěla. Nakonec tedy „dostala“ Česko. Ale pro ně je to prestižní záležitost, jet na rok do ciziny, je to podstatě taková vstupenka na vysokou školu. Takže ona Jenny, i když tam propadá, tak tím, že strávila rok v zahraničí, dostane body navíc při přijímacích na univerzitu; dostane třetinu těch bodů. Takže proto ti lidé z Hongkongu sem jezdí.

T: Aha. Pro ni to teda bylo vlastně za trest, jet k nám ...(udiveně)

R: *Jo. Nemá žádnou motivaci. Má jenom motivaci v tom, že se dostane na tu vysokou. Je to zvláštní systém ... Její maminka je hodně ctižádostivá a má na ní velkej vliv. To ona chtěla, aby Jenny jela, **každý den jsou spolu v kontaktu přes Skype, a ta máma jí mluví do všeho, do oblečení, do toho, kolik si má vzít sebou peněz na výlet ... přitom to tady u nás nezná. Jenny je úplně nemocná a Skypuje asi 5 nebo 6 hodin denně. My jsme z toho úplně nešťastný, jí nic nebaví. Ten kontakt chybí, nechce s námi moc být.** Doslova to tady přežívá.*

T: A myslíte si, že ona je tak spokojená?

R: *Jo. Jí nikdo neotravuje, ona je tak spokojená.*

T: Dali jste jí najevo, že vy s takovým přístupem spokojeni nejste?

R: *Ne, my jsme se právě chytli. Ona právě se odstěhovala od babičky, teď je ve 3. patře u dcery, tam má klid. Babička totiž špatně spí, a Jenny jak do noci Skypovala, tak pak šla na záchod, bouchla dveřma, babičku to vzbudilo ... byla bezohledná v tomhle smyslu. Před týdnem se tedy odstěhovala nahoru k dceři. Tam je úplně sama v podkrovním pokoji a má i vlastní koupelnu, dole s babičkou se musela dělit. Dcera říkala, že jí skoro nevidí, tak 5 minut vždycky, a ona si pak zaleze k sobě do toho pokojíčku ... Jinak Jenny u nás dole snídá, ale to já ji nevidím, už bývám v práci. ... **Její první starost, když se odstěhovala k dceři, tak bylo jestli je tam Internet, jestli je tam Skype. Tři dny byla bez toho a doslova šlela, jako by jí něco chybělo. Pak jsme tam teda zprovoznili připojení. Ona je schopná Skypovat do 1 do 2 do rána.***

T: Probírali jste tyhle problémy s AFS?

R: No, trochu, ale my jim to taky nechceme komplikovat, víme, jak je to složitý, kdyby změnila rodinu, hlásit se zase jinde na cizineckou policii, a měnit školu, tak ... si jí necháme. Ale celá rodina jsme se kvůli ní pohádali, už několikrát, ale naposled to teda bylo šílený.

T: Ona o tom ví?

R: Ne, ona o tom neví. Protože manžel se jí zastává, já svým způsobem vlastně taky, ale syn a babička prostě ne. No, tak vlastně bydlela u babičky, syn některý ty věci překládalAle ona ho nerespektuje. Ona chlapy vůbec nerespektuje. Což já si myslím, že to je z toho, jak u nich doma je dominantní ta maminka. Mně třeba respektuje, ale já zase neumím anglicky, abych jí to řekla. Takže když jsem něco na ní měla, tak syn to musel překládat, a ona tak divně na něj koukala, a pak si to podstatě stejně udělala podle svého. Takže asi to moc dobrý nebylo. Ona si asi myslela, že syn si vymýšlí, nebo já nevím Je to teda dost vidět, že tam ten otec u ní asi není. Že je dominantní ta máma, kterou ona jakž takž respektuje. ...Jinak ještě její kontaktní osoba, tak přes tu jsme se dozvěděli, proč oni se nechtějí učit česky. Prý proč by se to měli učit, když jsou tady jenom 10 měsíců? Oni to mají za ten trest, všichni z Hongkongu chtěli někam jinam. Já jsem se ptala i těch dalších rodin, co hostí Hongkong, a ti mají s nima taky problémy. Jednoho dokonce museli poslat zpět domů. Je vidět, že opravdu platí, že to mají jako vstup na vysokou. Nechtěli do Český republiky, chtěli jinam, chtěli třeba Francii, Německo, Ameriku a mají pocit, že tam by to bylo lepší.

T: Ten co se musel vrátit, víte co se stalo?

R: *On nechodil vůbec do školy, ani když ho opakovaně upozorňovali...*

T: Jenny má tady ve škole nějaký kamarády?

R: *Ne, ona je tam úplně izolovaná. Vlastně komunikuje jen se svými kamarádama z Hongkongu, se svojí maminkou, a tady nemá žádný kamarády. Ani právě moc přes tu kontaktní osobu, ona prostě řekne „Nejsou žádné problémy.“*

T: Ted' jak je u vás na návštěvě ta Noud, ani ta se s ní nepokoušela bavit?

R: *Jo, to jo, to já jsem i chtěla. Mluví spolu anglicky, ta Noud se opravdu snažila, ale ani to nemělo úspěch. Ona totiž Jenny nemluví. Vy na ní řeknete souvětí a ona vám odvěti „ano – ne – děkuju“ a tím to hasne. No a je opravdu zvláštní ... i v jinejch ohledech. Třeba já se jí přes Honzu zeptám, jestli má další den čas, že pojedeme někam, tak aby jela s náma. No a ona řekne že jo. Načež 15 minut na to řekne, že zase ne. ... V zimě jsme koupili zájezd, lyžařskej, říkala jsem jí o tom měsíc předem. Ona nejdřív byla nadšená, to chtěla, že chce zkusit lyžovat a všechno. V životě nebyla na lyžích. Tak jsme to objednali a zaplatili i pro ní. ...No a dopadlo to tak, že nakonec nejela. Že nechce, že prej má něco s AFS. Přitom to nebyla pravda. Takže my jsme to objednali a platili zbytečně (lítostivě).*

T: Tak to je nepříjemné ...

R: *No, on syn nám to hodně vyčítá. My jsme jí koupili než přijela župan, ručník, svetr ... on v tom Hongkongu nedostal nic, i ručník si musel koupit sám. ... Asi jsme ji prostě moc rozmazlili. Ted' se chystáme do zoologický, tak jsem na to zvědavá, jestli pojede, nebo jestli to*

odřekne... My vždycky sháníme i anglický překlady všude, prohlídky, vstupy platíme ...prostě se takhle snažíme. ...Dokonce manžel jí vaří teplý večeře, to teda dělal už s Noud. Já jsem mu říkala „Vykašli se na to“, ale to on ne, kdepak, vždyť oni jsou tak zvyklý! ...A rodiče jí posílají strašnou spoustu jídla z Hongkongu, máme toho plnou špajz. Asi teda jí český jídlo moc nechutná. ...Další taková záležitost se odehrála s banánama, to bylo nedávno. Už jsme byli úplně zoufalí a řekli jsme jí, ať si teda řekne, co chce jíst, že jí to koupíme. Tak si řekla, že chce k snídani čokoládový kuličky s mlíkem a taky banány. Babička jí je kupovala, i když byly dost drahý. Ona si ty banány pak vzala k sobě do pokoje, a tam je normálně nechala shnit! To nás dost mrzelo, protože sami jsme si je nekoupili, ale jí jsme je dopřáli ... **Já si taky jinak myslím, že ona je hodně zvyklá na povely. Tam oni u nich, pořád musí někoho poslouchat. Ve škole učitele, doma rodiče. Ale já nejsme zvyklá udávat povely. Jednou, to bylo s tou Noud, jsme něco řešili a syn nesouhlasil a postavil se proti mně i manželovi. A Noud koukala, jak si to mohl dovolit, odporovat rodičům. Museli jsme jí vysvětlovat, že u nás je to normální. No a tady ta Jenny taky, není zvyklá nic říct a já zase jí nedávám povely. Ona na to ale asi čeká.**

T: Stalo se něco neočekávaného, co vás hodně překvapilo?

R: No, to bylo s téma banánama. To jsme byli hodně v šoku. Mermomocí je chtěla, a nakonec je nechala shnit. Taky neuklízí. Jednou jsem tam za ní přišla a řekla jí, uklid' si tady, máš tu nepořádek a zůstala jsem tam, dokud si to neuklidila. Takhle to fungovalo! ... Jinak ta Noud nás překvapila příjemně s jídlem, že nám vařila thajský speciality. To bylo milý. ...Jo a ještě jedna věc, to nevím, ale asi je to pro Asiaty typický, to dělá Noud i Jenny, když měli mít

návštěvu, tak jsem jí prosila „Řekni nám to týden předem“, protože jsem měla třeba už naplánovaný výlety na sobotu a neděli. Ale ne, oni to říkali zásadně den předem. Že jim přijede návštěva, a že by potřebovali, aby tu mohla přespat. Tak na to jsem nebyla tak narychlo připravená. Já jim to dovolím, ale musí nám to říct včas. My totiž kvůli tomu musíme jet na chalupu, aby se tam oni vešli. To nám ale nevadí, chalupu máme 20 km od Plzně, akorát o tom musíme vědět včas. **Jednou, s tou Noud, když už to bylo asi po třetí, po čtvrtý, tak jsme jí to už řekli, aby nám to říkala předem. Ona se ale rozbrečela, byla hrozně citlivá na takový věci, myslela si, že jí nemáme rádi, tak jsme jí museli vysvětlovat, že tak to není, ale že prostě jenom chceme, aby nám o tom řekla s předstihem, a že my jsme zvyklí se věci říkat.** Pak s tou Jenny, ta nám hodinu předem řekla, že někdo přijede, ale to jsme jí řekli, že ne. Od té doby si nikoho nepozvala.

T: Pochopila podle vás, o co šlo? Že jste chtěli, aby vám to řekla včas?

R: No, snad jo. Ale už jsme o tom pak nemluvily. Je tu velkej problém s tou komunikací, no.

T: Co je pro vás, pro vaši rodinu přínos z toho hoštění?

R: **Že poznáme tu asijskou kulturu. Obzvlášť u té Noud, když začala mluvit česky, tak jsem se dozvěděla, jaký je tam systém školství, jaký je tam roční období, jak tam ta rodina funguje, co vaří, a tak dále.** Tohle mi bohužel chybí u Jenny, protože bych to ráda taky slyšela, jak je to v tom Hongkongu, takže tam jsem se dozvěděla přes Honzu, jak třeba ona bydlí, jak ta rodina funguje. U ní bydlí babička, tetička, mají čtyři plus jedna byt, ona teda

(Jenny) bydlí v místnosti s babičkou. A ještě jsem se dozvěděla, že mají pomocníci v domácnosti. Ale víc o tom nevím, jak ona funguje ve škole, nebo jak ona zpívá, to nevím. Tím, že nechce mluvit, tak prostě nevím. Její mamka dělá v bance na vysoké pozici, a tatínek její něco s počítačema taky v tý bance, tak se asi mají dobře, protože čtyři plus jedna je na jejich poměry nadstandard.

Jinak si myslím teďko, já jsem se letos strašně zklamala, a řekla jsem si, že už žádného studenta nevezmu. Protože ta Jenny mě strašně zklamala. Původně jsme ještě uvažovali o Japonce, abysme právě poznali tu asijskou kulturu, která se tolik liší, ale teď jsme nepoznali nic, protože Jenny je tak pasivní, takže jako už nemáme zájem. Je to sice škoda, protože tu thajskou kulturu jsme poznali.

T: Chystáte se někdy do Thajska?

R: Ne, oni nás sice ta rodina od Noud pozvali, ale my tam nechceme, kvůli tomu, že už jsme starší lidi a těch 14 hodin v letadle, to by nám nedělalo dobře. Jinak náš syn tam byl, loni, dokonce se s Noud dali dohromady, že spolu začali chodit. A pak se i zasnoubili. Pořád tam ten kontakt je, no a teď je vlastně ona tady u nás a ještě si sebou přivezla na pár dní kamarádku, tak tu tady teď máme taky. ... Právě mě mrzí, že s tou Jenny to takový není. Ale myslím si, že ty Hongkongčani by sem neměli jezdit, kvůli tomu systému, co tam funguje. Protože nejsou správně motivovaný. V tom Thajsku to takhle nefunguje, takže tam ti lidé jedou kam chtějí opravdu jet.

T: Děkuji za rozhovor!

Rozhovor pátý (R5)

tazatel: Milada Korbelová

respondent: paní M.B.

datum rozhovoru: 12.5. 2009

délka: 24 minut

místo: u rodiny na doma, činžovní dům v Karlových Varech (cca 51 000 obyv.)

počet členů rodiny (a jejich věk): 6 – otec (43), matka (39), 4 synové (7, 10, 12, 15).

povolání otce: podnikatel

povolání matky: sociální pracovníce

Synové navštěvují ZŠ nebo gymnázium v Karlových Varech.

nejvyšší dosažené vzdělání rodičů: matka: středoškolské s maturitou
otec: vysokoškolské

čistý měsíční příjem rodiny: 100 000 Kč

hoštěný student: Holly – Ž (USA, 18 let), rok hoštění: 2008-9

rodina hostila poprvé

T: Co vás motivovalo k hoštění?

R: *Rozhodla jsem se já, na začátku, a pak jsem to přednesla celý rodině, až když bylo rozhodnuto. To je asi tak 4 roky nazpátek, co jsem se o to začala zajímat. Jednak jsem hledala šanci pro svoje děti, abych je mohla poslat někam do zahraničí. A tohle mě zaujalo, protože jsem na to úplně jednoduše narazila na tom Internetu. Já jsem si hledala agentury, který zprostředkovávají pobyt českých dětí v zahraničí a narazila jsem tady na to. **Řekla jsem si, když se bojím ještě to svoje dítě pustit, tak tohle je taková alternativa. Že si to zkusíme z té druhé stránky.***

T: Co jste od toho očekávala?

R: ***Že to poznám, tu novou věc. A že si opravdu udělám názor na to, jaký to je. Jak asi to bude vypadat, když pošlu děti ven. A dospěla jsem k názoru, že je pošlu. Nebolí to! Jo a taky***

jsem čekala, že když si vezmeme holku, že to bude takovej můj spojenec, další ženské element do rodiny, taková spřízněná duše. Tohle se teda nesplnilo, protože ona je úplně jiná než já, ale o tom jsem nevěděla.

T: Máte pocit, že jste byla dobře informována o průběhu programu?

R: Myslím, že všechno podstatný bylo řečeno, a pak už je to o tom konkrétním člověku, to nelze zobecnit. To může být pokaždý jiný. Důležitý pro mě bylo hlavně setkání s ostatními hostitelskýma rodičema. Byla jsem připravená na dvě věci: hlavně to chce návštěvu školy, a že opravdu jsou děti různé. Ještě nás dobře poinformovali o tom zdravotním pojištění, to jsem ocenila.

T: Jak se studentka začlenila do vaší domácnosti?

R: Člověk má možná na začátku tendence chovat se trochu líp než obvykle, jako že se trochu hlídá, i děti byly takový ostražitý. Já jsem pak řekla, že pojedeme od začátku na férovou hru, tak jak to má bejt. Možná, že jsem udělala chybu, že jsem jí na začátku málo začlenila do domácích prací, přece jen je to holka, a dnes jsem tak daleko, že vychovávám svoje vlastní děti, ale ta studentka mi nepomůže. Protože jsem na začátku měla tendence ...brala jsem to tak „Holka nebudeme tě trápit, užiješ si v životě ještě dost a nejsem tady od toho, abych tě vychovávala v tomhle“ ...a ona je opravdu taková, že ... asi ty Američanky to mají jinak nastavený. Prostě v tý domácnosti nic nedělá, jen tu a tam, když jí požádám, ale sama od sebe tam tu práci nevidí, nevšimne si, co by bylo třeba. Sice mi to nevadí, ale mrzí mě to vůči ní, protože ona už je vlastně dospělá, tak by si mohla toho všimnout sama. Těm svým dětem to říkám neustále. Ted' ve finále mi přijde takový komický, já nevím, proč jí ty její rodiče poslali

do ciziny, ale možná i právě proto, aby viděla něco jiného. V tom jsem jim asi moc nepomohla (smích).

T: Co si myslíte, že je nejdůležitější pro to, aby vztah student-rodina probíhal nekonfliktně?

R: Mluvit, mluvit, mluvit. Vždycky jako jí to říct. Tam na začátku byly nějaký bloky, a já jí povídám „Hele, musíš mi to říct“, protože já tě neznám, ale pak opravdu mi to říkala, to hodně pomohlo. Měli jsme takovej konflikt, že jeden z našich kluků udělal takovou klukovinu, chtěl si jí natočit na mobil ve sprše ... ona mi to pak řekla, tak samozřejmě jsem mu vynadala. Prostě oni nejsou zvyklý mít ženský element kolem sebe, tak vznikaly takový situace. Ale hned jsem jí řekla „Podívej, musíš mi to okamžitě říct, kdybys měla zase takovej problém, že někdo ti něco, nebo tamto“.

T: Stalo se během pobytu něco neočekávaného?

R. Já myslím, že snad ani ne. Když vezmu ji jako člověka a i nás, tak já myslím, že jsme si vybrali dobře. Tam bylo pár takových aspektů, podle kterých já jsem si na začátku vybírala, aby se hodila k nám do rodiny... Jo teď mě napadlo, to je takový úsměvný, možná přece jen to, že ona je poměrně ze zimního kraje, a byla jí zima u nás. To jsme se divili. U nich mají třeba -50 (pozn. Salt Lake City) a jí byla zima tady u nás. Tak nám říkala, že to je jinej druh zimy. Oni mají suchou zimu, a tady u nás, když je tak lezavo, tak jí byla opravdu zima. Prostě jiná zima.

T: Co je podle vás největší rozdíl mezi naší a americkou kulturou?

*R: Jo jsou jiný, v každém případě. Jsou přímější a v takových těch obyčejných situacích, prostě jít a zeptat se, oni se nebojí. Jsou vychovaní v tý diskusi, je tam vidět to, že ty rodiče asi ... u nás se řeší všechno direktivně. Naše děti se třeba stydí, ale to oni ne. Myslím si, že to je dobrý do života. Příklad: jsme byli tady u nás, měnili jsme kola, ještě s náma byla jedna studentka (pozn. také Američanka) a tam šel člověk, a já říkám „To je hokejový hráč karlovarského klubu“. Tomu našemu synovi, on touží po jeho podpisu, a já říkám „Holky, která z vás za ním půjde a řekne mu o podpis, já nemůžu, já se strašně stydim“ ...no a ta naše studentka se zvedla, a šla za ním, lámanou češtinou mu řekla „Pardon, vy jste hokejový hráč?“ A on na ní koukal, že ano, tak ona „A podepsal byste se mi tady?“ ...tak on koukal, a podepsal se jí. Náš kluk byl hrozně rád a já jsem jí říkala „To jsi hvězda, to ti bude náš kluk líbat nohy za to“. **Jsou prostě takový „no problem“, mají pak jednodušší život.***

T: Jak byste řekla, že to ovlivnilo vaši rodinu a co považujete na největší přínos z hoštění?

R: Možná bych byla trochu radši, aby moje děti byly starší a trochu líp si to pamatovaly. Ti dva starší třeba už jo, ale ti malí na to hned zapomenou. Hlavně já jsem to dělala pro celou tu rodinu, abysme zjistili, jaký to je, žít s cizím státním příslušníkem, jestli to zvládneme, jaký budeme mít problémy. Jsem přesvědčená, že spousta rodin to nezvládne, a jsem ráda, neměli jsme žádný konflikt, myslím s manželem, dokonce si myslím, že jsme měli jakoby tendenci chovat se slušněji, tolik se nehádat. I ty děti na začátku říkaly „A proč jí tady budeme mít, nás

je tady málo (ironicky)“ a já jsem jim říkala „Vy se uklidněte, protože vy máte takovej život, že jestli tady bude o jednoho člověka navíc, tak si toho ani nevšimnete“. No, měli asi pocit, že budou o něco ochuzený, že přijdou o to svoje, trochu jakoby žárlili. Že jí jako dáme ten nejlepší kousek masa. Ale pak to skvěle zvládli a pochopili, hlavně ty starší, že tak to není, že její přítomnost neznamená nevýhodu pro ně.

T: Povídají si s ní kluci?

R: Jo, tak ten nejstarší jenom anglicky, on dobře umí, a těžko mu budu vysvětlovat, aby to nedělal, aby na ní mluvil česky. Je v pubertě a má na to vlastní názor. Ale baví se. A s těma mladšíma je to o to hezčí, opravdu s ní mluví takovou tou hezkou, jednoduchou češtinou.

T: Berou jí jako ségru?

R: Možná ten jak si ji chtěl natočit v tý koupelně, tak měl takovou snahu. Ale jinak tam zůstal ten ostych, kdyby u nás žila nějaká holčička, ale oni na to prostě nejsou zvyklí a ten ostych tam zůstal, nejsou na tu ženskou jako takovou zvyklí. Přece jenom, kdybychom nějakou holku už měli, tak by si asi byli bližší.

T: Vás manžel, jak to vnímá?

R: Ten si myslím, že z toho vyšel s úplně čistým štítem. On se s ní nemazlí, rovnou jí řekne, co si myslí, a já mám za to, že nemají žádný problém. ...Jinak s mojí rodinou si myslím, že jsme si to vyzkoušeli dostatečně, že teď si dáme na rok pauzu, a pak to třeba zkusíme znova. Ono to chce, si od toho odpočinout, pořádně to vstřebat, získat odstup. A pak, já mám dojem, že nám to bude chybět. Že jsme si opravdu všichni zvykli, a já mám pocit že i jim to bude chybět, že

*budeme vzpomínat. Okolí na to reagovalo pozitivně, připadali jsme si chvílema jako hrdinové. Ale je to i tou studentkou, ona nám byla poměrně blízká i podle té přihlášky, **my jsme věděli, že potřebujeme člověka, kterej by měl podobný zájmy, taky jsem chtěla, aby byla z větší rodiny, měla nějaký sourozence a aspoň trochu byla zvyklá na kolektiv.** Říkala jsem si, že nějaká Thajka, ta by se asi s námi zbláznila.*

T: Děkuji za rozhovor!

Rozhovor šestý (R6)

tazatel: Milada Korbelová

respondent: paní H.J.

datum rozhovoru: 13.5. 2009

délka: 32 minut

místo: u rodiny na zahradě, rodinná vila (3 patra) v Hrádku u Rokycan (cca 3000 obyv.)

počet členů rodiny (a jejich věk): 4 – otec (55), matka (48), 2 synové (16, 26).

Starší syn s rodinou nežije.

povolání otce: podnikatel

povolání matky: v domácnosti

Mladší syn navštěvuje gymnázium v Plzni.

nejvyšší dosažené vzdělání rodičů: matka: středoškolské s maturitou

otec: vysokoškolské

starší syn: vysokoškolské

čistý měsíční příjem rodiny: 50 000 Kč

hoštěný student: Pedro - M (Brazílie, 18 let), rok hoštění: 2008-9

rodina hostila poprvé

T: Co bylo motivací k hoštění?

R: *Na prvním místě nás motivoval náš syn, on chtěl někoho domů, aby si procvičil cizí řeč.*

*Doslechl se o tom při prezentaci na škole, a přišel domů s tím, že by chtěl někam jet. Tak jsme se koukli na ceny, a řekli jsme mu, že to letos nevyjde. Že třeba za rok. No, ale na Internetu byla taky nabídka na hoštění, **tak jsme využili tuhle možnost a že to je taky zkušenost, jazyková a celkově. Motivace je určitě taky znát někoho z jiný země.***

T: Mají spolu dobrý vztah, váš syn a hoštěný student, rozumí si dobře?

R: Ne, to se nepovedlo. Já si myslím, že tam je hlavní problém v té jiné národnosti, že prostě ten základ je úplně jinej. Ty lidi jsou jiný a pozná se to až za hodně dlouhou dobu. To, že je

v tom základu jiné, nám došlo až tak po 5 měsících. A že to nejde předělat, že to člověk musí vzít, že to tak je. Já jsem víceméně přišla k takovému poznání, že když se třeba česká holka zamiluje do cizince, tak zpočátku nevidí ty rozdílnosti, a přijde na to třeba za 5 nebo 7 let a pak najednou procitne, a nedá se s tím nic dělat.

T: Jak byste definovala tu odlišnost?

R: *My jsme akční hodně proti nim. A oni nic neřeší. Prostě, nějak to dopadne. Jako nemají s ničím problém, protože ho klidně nechají za sebe někoho jiného. A tady to za ně opravdu někdo vyřeší, protože už to nemůže vydržet. Určitě je to zajímavý v tom, že člověk zjistí, že spoustu věcí řeší u svých dětí, a stejně taky nejdou předělat, tak to samý je tady. **Takže se tím člověk stává tolerantnějším, i vůči okolí tady a tak, prostě ho to někam posune.** Ale ono to má určitý hranice, nechceme být zase až tak tolerantní jako oni, protože jinak bysme tady nemohli v týhle společnosti fungovat.*

T: Domníváte se, že jste byli dostatečně informováni o průběhu programu?

R: *Myslím si, že jo, že jsme byli dobře informovaní. A my jsme opravdu do toho vpadli hodně rychle. Jinak já si myslím, že všechny rodiny, co si vzaly nějakého studenta, tak jsou nestandardní. Že to prostě není typickéj českéj vzorek, protože ti to neudělají. Neodeberou si ze svého pohodlí. Na jednu stranu jsme asi pedanti a přísní, na druhou stranu jsme asi víc tolerantní oproti jiným. Takže myslím, že mě nic moc nepřekvapilo.*

T: Jak se student začlenil do vaší domácnosti?

R: *Náš student je hodně poslušnej, to mě hodně překvapilo. To je opravdu příjemný a tím se dobře začlenil. Když mu řeknu, tak mi pomůže v domácnosti, ale sám od sebe ne, což si myslím, že vyplývá z té jeho laxnosti až lhostejnosti. To náš syn v tomhle ohledu na tom byl v 10 letech líp, ale zase není tak poslušnej. On teda nepije [hoštěný student], protože má problémy se zdravím, takže jsem mu od začátku mohla věřit. To jsem se hodně bála, aby se někde neopil, ale jakmile jsem zjistila, jakej je, tak jsem se toho hned přestala obávat.*

T: Jak dobře se naučil jazyk?

R: *No, naučil se, ale nesnaží se. My na něj ale jinak než česky nemluvíme, takže musel. Anglicky a španělsky mluví náš syn, tak s tím se baví v angličtině nebo občas i ve španělštině, ale s námi jediné česky. On se to naučil od nás a ze školy. Sám se neučí a my na tom ani netrváme, možná, že jakmile bych mu to řekla, tak by se učil, ale to já zase nedělám. Mám za to, že když už je mu 18 let, tak se může rozhodnout sám.*

T: Co si myslíte, že je nejdůležitější faktor pro co nejmíň konfliktní soužití studenta a rodiny?

R: *V tomhle konkrétním případě určitě hodně pomáhá to, že poslechne. A obecně si myslím, to nejde ani vynutit, ani poradit. **Ten student by si měl asi uvědomit, že tady je, protože tady chtěl být, a je jedno jestli nechtěl, to není nikoho věc tady, že třeba chtěl být jinde. Aby se***

choval, že to není za trest a být víc ochotnej v tý zemi žít. A od tý rodiny si myslim, že je nutný, aby nechtěla, aby byl jako my, aby byl jako naše děti. Aby si uvědomili, přece jenom je to cizí člověk, že i to jejich dítě zlobí a že ten student může taky zlobit a neposlouchat, že to není nic nenormálního.

T: Nastala během pobytu nějaká neočekávaná situace?

R: Hodně neočekávané bylo, že jemu nejde vysvětlit, že když je ráno minus 15, tak si nemůže mejt hlavu, a jít s mokrou hlavou ven. A že si musí pořádit bundu, když nechce nosit naší. To je prostě nepochopitelný, když on to vidí, jak jsou všichni ráno nabalený, a on si prostě namočí tu hlavu a jde ven. Bez čepice, tu nikdy nenosil. I teď zase, jednou ráno, když bylo tak plus 2, a on si vzal na sebe jenom tričko a měl zase mokrou hlavu. Když se ho manžel ptal, proč se neoblékl, tak řekl, že na to zapomněl...to je pro nás nepochopitelný.

T: Co si myslíte, že je přínos pro vaší rodinu, jak ji to podle vás ovlivnilo?

R: Ty pocity jsou střídavý, na začátku ten motiv, jsem si říkala, že to bude přínos, poznáme někoho z jiný země, jak žijou, jaký jsou, jak jsou moc jiný a tohle, a taky řeč pro dítě, nebo i pro nás, ale pro nás to nemá takovej význam, hlavně pro našeho syna, kterej se učí španělštinu. Když jsem zjistila, jak moc je laxní, flegmatický, a prostě nic, tak jsem si říkala, to pro nás není sebemenší přínos. Opravdu, to odradilo naše dítě od toho, že chtěl někam jet, ten nám řekl, že už nikdy nikam nepojede. Přitom se spolu normálně baví, ale nekamarádí spolu, nemají k tomu důvod. On mu ten hoštěnej student nic nedá, protože nic neřekne, nedělá, a on z toho byl zklamanej. Tak to jsem si říkala, že to pro nás nemá vůbec žádněj

význam, ale teď si zase myslím, že až ten Pedro odjede, tak to je přínos v tom smyslu, že určitě poučný jak je opravdu poslušnej, to mě pořád fascinuje, je mu 19 let a je takovej bezkonfliktní.

No a tak jako určitě to nějakej přínos je, protože ten člověk je dobrej, milej, hodnej, slušnej a jsme rádi, že jsme ho poznali.

T: Myslíte si, že zůstanete v kontaktu?

R: *No, myslim si, že jo, ale vzhledem k tomu, jakej je, tak nevim, on třeba odpoví na mail jednou za 3 měsíce. Jinak jsme měli na víkend na chalupě ty další Chilany, ale to proto, že jsme mu řekli, aby je vzal. Ale sám by s tím nepřišel. O to prostě neumí zorganizovat, a je to pro nás nepochopitelný. To je i to, co našeho syna demotivuje. Že on si myslí, že takový tam budou všichni. A je pravda, že na tom asi něco bude, i jeho vlastní rodiče, mu poslali dárek k Vánocům a ten přišel v březnu. Jenže oni to neřeší. On prostě není naštvanej. Prostě se jim nechce, a až to přijde, tak to bude (úsměv).*

T: Tak mockrát díky za rozhovor!

Rozhovor sedmý (R7)

tazatel: Milada Korbelová

respondent: paní A.B.

datum rozhovoru: 14.5. 2009

délka: 14 minut

místo: u rodiny doma, rodinný dům ve Všeradicích u Berouna (cca 400 obyv.)

počet členů rodiny (a jejich věk): 6 – otec (56), matka (51), dcera (18), 3 synové (13, 25, 27).
Dva starší synové s rodinou nežijí.

povolání otce: podnikatel

povolání matky: právnička

Dcera i nejmladší syn navštěvují gymnázium v Hořovicích. Dcera je v maturitním ročníku.

nejvyšší dosažené vzdělání rodičů: matka: vysokoškolské

otec: vysokoškolské

starší synové: středoškolské s maturitou

čistý měsíční příjem rodiny: 80 000 Kč

hoštění studenti: Yuki – Ž (Hongkong, 17 let) rok hoštění: 2003-4

Caio – M (Brazílie, 17 let) r. 2004-5

Sarah – Ž (Rakousko, 18 let) r. 2006-7

T: Co vás původně motivovalo k hoštění?

R: ***Přišla s tím naše dcera A. ze školy z Hořovic.** Tam to vlastně bylo už poměrně rozběhlý, v té době tam chodila na školu Thajka, kterou hostila jedna rodina z Hořovic, a ta byla na škole dost oblíbená. **Tak naše dcera přišla s tím, jestli to nezkusíme taky.** My jsme si pak vzali tu holku z Hongkongu.*

T: Co jste od toho očekávali?

R: *To nevím, **řekli jsme si, že to prostě zkusíme.***

T: Míváte nějaké požadavky na studenty?

R: *Ani ne, spíš co bylo o těch studentech dostupný informace, tak tím jsem se řídili. Jenom nám řekli, že Američany nedoporučují na první zkušenost, že jsou takový víc free. Chtěli jsme teda holku, protože bylo jasné, že bude muset být u naší dcery v pokoji.*

T: Myslíte si, že jste byli dostatečně informováni o programu?

R: *My jsme chodili na ty školení od AFS, takže jo. Věděli jsem i jak to vypadá od těch lidí z té školy, co hostili tu Thajku. Takže jsme měli dobrou představu.*

T: Co má podle vás největší vliv na začlenění studenta do rodiny?

R: *Asi aby se na něj nekoukalo jako na exota, a taky to jestli se hodí nebo nehodí do té rodiny podle toho, co o sobě píše. A asi aby byl z obdobného rodinného prostředí, to taky hraje roli. Já si myslím, že se to opravdu dá poznat jak z těch fotek, tak z těch dopisů co o sobě ti studenti píšou. Jenže je otázka, jestli si to píšou sami (smích).*

T: Stala se nějaká neočekávaná situace?

R: *No, jednou, ta slečna z Hongkongu odstřelila počítač, a strašně moc se smála. To jsme ale byli ale poučený, že oni takhle reagují na stres, že se hodně smějou. A taky, že neumí říkat ne. Že prostě když něco nechtějí, tak řeknou „nevím“ nebo „později“, to jsme se jí jednou ptali, jestli s námi půjde na procházku se psem. A ona evidentně nechtěla, ale*

neřekla že ne, řekla „later“. Tohle oni ale mají zažitý a to se nezměnilo. Prostě neumí říkat ne. A taky jednou ta slečna z Rakouska si způsobila úplně zbytečnou nepříjemnost tím, že nám lhala. Jela do Prahy na Silvestra s kamarádkou, ale řekla nám, že bude spát u kamarádky v Hořovicích. To hned prasklo. My jsme jí to pak říkali, že nám to měla říct a že to bylo zbytečný. Ona se omlouvala. Bála se nám to říct, myslela si totiž, že bysme jí to nedovolili, protože její vlastní rodiče by jí to nedovolili. Ale my bysme jí to bejvali dovolili.

T: Jak hoštění ovlivňuje vaši rodinu?

R: Asi tím, že jsme se snažili pořádat trochu ty víkendové programy, výlety, kino ... kdyby tu ti studenti nebyli, tak bysme byli víc doma.

T: Co považujete za největší přínos pro vaši rodinu?

R: Že jsme poznali ty nové děti, i ty rodiny. A pro naše děti, že poznají něco jinýho. Když jsme tady měli kluka z Brazílie, tak to hodně inspirovalo našeho syna a byli docela velký kamarádi, i když mezi nima byl 6 let rozdíl (synovi bylo 11 a tomu Brazilci 17).

T: Co je z vašeho pohledu důležité pro nekonfliktní soužití studenta a rodiny?

R: Asi že by se mělo všechno říkat, aby to nepřerostlo do nějakých obřích rozměrů. Hned všechno říct. A myslím, že jsme měli takový normální děti, že jsme na to měli opravdu štěstí.

T: Děkuji za rozhovor.

Rozhovor osmý (R8)

tazatel: Milada Korbelová

respondent: paní I.K.

datum rozhovoru: 14.5. 2009

délka: 19 minut

místo: u rodiny doma, rodinný dům v Lochovicích u Hořovic (cca 1000 obyv.)
počet členů rodiny (a jejich věk): 4 – otec (49), matka (47), dcera (17), syn (22).
Syn s rodinou nežije.

povolání otce: výpravčí

povolání matky: vedoucí výroby

Dcera navštěvuje gymnázium v Hořovicích.

nejvyšší dosažené vzdělání rodičů: matka: středoškolské s maturitou

otec: středoškolské odborné s maturitou

syn: středoškolské s maturitou

čistý měsíční příjem rodiny: 45 000 Kč

hoštěný student: Evelyn – Ž (SRN, 18 let), rok hoštění: 2008-9

rodina hostila poprvé

T: Jaká byla vaše motivace k hoštění? Co vás k tomu vůbec přivedlo?

R: *Naše dcera chtěla původně vycestovat, ale to už jsme nestihli, tak chtěla nějakou kamarádku k sobě...Tak máme holku z Německa. Naše dcera pojede příští rok do Španělska na 3 měsíce, učí se už 2 roky španělštinu. Moc se tam těší. Ale teda bojíme se o ní hodně.*

T: Naučila se studentka dobře česky?

R: *Jo, ona se naučila bezvadně česky. Má vlastně rodiče Poláky, ale přestěhovali se do Německa a ona už se jim narodila v Německu. Je vidět, že ty základy slovanskýho jazyka měla v sobě, a naučila se teda perfektně česky.*

T: Jak si rozumí si s vaší dcerou?

R: *Jo, klaply si jako sestry. Chodí spolu po zábavách. Podle mě si dobře k sobě sedly. Je to úplně bezproblémový.*

T: Co jste od celé zkušenosti očekávali?

R: *Báli jsme se, aby se jí třeba něco nestalo. Báli jsme se, abychom nebyli za něco zodpovědný. Protože je to něco jinýho, než když pustíte svoje dítě. Nakonec ve smlouvě bylo všechno vyjasněno. Ona je navíc klidná a bezproblémová, tak to z nás všechno spadlo. Tím, že ona je ze střední Evropy, tak je to jinej typ lidí než třeba Italové, Španělé ... Momentálně ona je v Polsku u své babičky, v rámci té cesty co můžou těch 9 dní cestovat.*

T: Co si myslíte, že je nejdůležitější faktor pro to, aby studentka zapadlo do vaší rodiny?

R: *Vzhledem k tomu, že každá rodina je jiná, ale my jsme takový, že prostě když vezmu, že jsme ji měli jako Němku, tak **pro nás, nebo pro mě aspoň určitě, že už uměla česky. Pro mě by byla velká bariéra v jazyku.** Umím trošku se vyjadřovat anglicky, ale to by nestačilo. Někde, kde třeba jsou mladší rodiče, by to třeba problém nebyl, ale u nás ano. Pak **taky záleží na povaze toho dítěte, aby to trochu korespondovalo s námi.** My jsme tu výhodu určitě měli, že jo, její rodiče jsou Poláci, **ten střed Evropy ona v sobě určitě má. Není to jiná kultura nebo mentalita z tohoto pohledu.** Myslím si, že kdyby k nám přijel nějaký Chilán nebo někdo z Asie, tak že by to bylo o něčem jiným, protože ta kultura je úplně jiná, ten styl života je jinej.*

*A je pravda, že on [ten student] by se musel podřídít. **Určitě je taky dobře, když ta rodina má svoje dítě přibližně stejného věku. Sami se spolu zabaví.***

T: Jak se začlenila do vaší do domácnosti?

*R: **Strašně dobře, hrozně fajn holka.** Na rozdíl od naší dcery se hned zeptá, jestli nepotřebuju něco pomoci (smích). Doufám, že naše dcera se taky v tý cizí domácnosti hned bude ptát. Myslím si, že třeba doma by se třeba taky tolik neangažovala ...teda nevim, ale myslim si to tak. ...Já třeba peču, ona hned přiskočí. Nebo našla nějakej recept německej, tak jsme ozkoušeli něco z tý jejich kuchyně. Má naše dcera štěstí, že si přivedla takovou fajn holku.*

T: Mělo hoštění nějaký vliv na váš rodinný život?

*R: **Hodně jezdíme o víkendech na výlety, to bychom asi bez ní nedělali tolik.** Za synem na návštěvu, na nákupy do Prahy, po hradech, všude tady v okolí jsme s ní už byli. Někdy teda jezdí holky samy (dcera a studentka). Chystáme se s ní ještě na Jižní Moravu a na Slovensko. Byli jsme na Karlštejně, Koněpruskejch jeskyních. Měla tady i návštěvu z Německa, nějaký svoje kamarádky... a s těma cestovala. Ona má zájem o náboženství, vydala se na Svatou horu ...*

T: Stala se nějaká neočekávaná situace?

*R: **Ne, nic takového se nestalo. Nevzpomenu si teď' ...***

T: Co považujete za největší kulturní rozdíl?

R: *Tím, že je odsud z Evropy, tak my žádnéj velkej rozdíl nepozorujeme. Prostě si myslím, že je nám hodně blízka. Zajímavý je, že když si telefonují, tak s maminkou mluví polsky a s maminkou německy. I když oba ti její rodiče jsou Poláci.*

T: Co vám hoštění přineslo?

R: *Nás to určitě moc neovlivnilo. Myslela jsem, že to třeba ovlivní dceru, že si třeba bude víc uklízet (smích)... Ale tím, že je to pohodová holka, tak jsem nic nezaznamenala. Člověk se přece jenom trochu bojí, má už věk, chce mít klid, a tohle je úplně cizí člověk do baráku. Ale ona zapadla naprosto bez problémů. Nemáme s ní žádný starosti. **Já ji beru jako druhý dítě, bydlí vlastně v pokoji po synovi, kterej se odstěhoval ... prostě další kamarádka.** Určitě naše dcera se za ní v budoucnu pojede podívat.*

T: Tak mockrát díky za rozhovor, to už bude všechno!

Vývoj a struktura programů AFS v České republice v letech 1990 - 2008

KMENOVÉ (roční a semestrální)

Hostitelské programy

Země	90/91	91/92	92/93	93/94	94/95	95/96	96/97	97/98	98/99	99/00	00/01	01/02	02/03	03/04	04/05	05/06	06/07	07/08	08/09	Celkem
Austrálie	0	0	2	3	6	5	7	3	5	3	2	2	2	0	1	2	1	0	0	44
Bolívie	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
Brazílie	0	0	0	0	4	6	4	4	2	4	4	2	4	5	4	5	9	8	6	71
Čína	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1
Dom.republika	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	1	0	1	4
Ekvádor	0	0	0	0	0	4	5	0	4	5	0	1	2	2	2	0	1	0	0	26
Finsko	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	2
Francie	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	2
Guatemala	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	2
Hongkong	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	2	2	3	3	5	5	22
Chile	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2	1	2	3	1	6	4	21
Island	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	3	1	1	0	1	0	0	7
Japonsko	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5	5	6	5	3	3	4	3	34
Kanada	0	4	2	0	1	1	0	3	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	12
Kostarika	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
Lotyšsko	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	2
Mexiko	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	2
Německo	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	7	8	7	8	5	4	42
Nizozemí	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
Norsko	1	1	3	1	2	0	2	2	0	3	1	0	0	0	1	0	0	0	0	17
Nový Zéland	2	6	5	6	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	25
Paraguay	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	1	4
Portoriko	0	0	0	0	0	0	0	2	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3
Portugalsko	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	0	3
Rakousko	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2
Rusko	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	2
Španělsko	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	0	3
Švédsko	0	0	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3
Švýcarsko	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Thajsko	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	4	7	0	7	9	9	10	12	15	75
Turecko	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	5
USA	4	4	7	7	10	6	8	6	11	13	11	10	13	11	10	7	4	9	14	165
Velká Británie	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Venezuela	0	0	0	0	1	0	0	2	3	4	4	2	3	0	0	2	0	1	3	25
Celkem	7	15	23	20	28	23	27	22	28	34	29	33	38	43	46	44	51	58	62	631

Programy do zahraničí

Země	-	91/92	92/93	93/94	94/95	95/96	96/97	97/98	98/99	99/00	00/01	01/02	02/03	03/04	04/05	05/06	06/07	07/08	08/09	Celkem
Argentina	-	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	2	2	1	2	8
Austrálie	-	0	0	0	0	1	1	1	1	1	2	1	0	0	0	2	3	3	1	17
Belgie	-	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	1	2	7
Bolívie	-	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	1	3
Brazílie	-	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	2
Dánsko	-	0	0	2	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4
Dominikánská rep.	-	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	2
Finsko	-	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	1	3
Francie	-	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	1	2	2	1	2	10
Hongkong	-	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	1	0	3
Chile	-	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	2
Itálie	-	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	3
Japonsko	-	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	2	0	0	1	5
Jihoafrická rep.	-	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	2	4
Kanada	-	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0	4
Mexiko	-	0	0	0	2	1	1	0	0	0	0	1	0	1	0	2	2	1	1	11
Německo	-	0	3	3	4	2	3	5	9	3	5	4	17	16	24	15	12	12	10	147
Norsko	-	0	0	0	3	0	2	2	1	0	0	1	2	0	2	2	1	1	1	18
Nový Zéland	-	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	3	2	4	2	1	2	15
Portoriko	-	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Španělsko	-	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	1	2	0	7
Švédsko	-	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	4
Švýcarsko	-	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	1	3	6
USA	-	6	8	15	18	17	13	12	11	13	17	15	9	9	10	8	9	7	14	211
Velká Británie	-	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	2	2	0	0	6
Venezuela	-	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
Celkem	-	6	15	22	29	23	21	21	23	17	25	22	33	40	39	43	41	38	46	504

Vývoj a struktura programů AFS v České republice v letech 1990 - 2008

OSTATNÍ (krátké a jednorázové)

Hostitelské programy

Země	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	Celkem
Belgie	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	2
Brazílie	0	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5
Francie	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1
Itálie	0	0	0	0	0	0	0	1	2	2	2	0	0	0	0	0	0	0	7
Německo	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	3
Nizozemí	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Norsko	0	0	0	0	0	0	0	2	2	0	1	0	0	0	0	0	0	0	5
Portugalsko	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	2
Rakousko	0	8	1	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	14
Španělsko	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	2
Švýcarsko	0	0	2	1	0	0	0	1	0	1	1	2	0	0	0	0	0	0	8
Thajsko	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	4	0	8
USA	14	24	7	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	45
Celkem	14	37	10	5	0	0	0	6	4	4	5	5	0	1	2	4	5	1	103

Programy do zahraničí

Země	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	Celkem
Belgie	0	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	4	1	11
Finsko	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1
Francie	0	4	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	1	2	10
Itálie	0	0	0	0	0	0	0	1	2	2	1	0	0	0	0	0	0	1	7
Německo	0	0	0	0	0	0	0	16	1	0	0	0	0	0	0	0	5	0	22
Nizozemí	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Norsko	0	0	0	0	0	0	0	2	3	0	1	0	0	0	0	0	0	0	6
Portugalsko	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	2	0	0	0	1	1	0	6
Rakousko	0	10	4	6	6	4	5	6	6	4	4	4	3	0	2	1	0	2	67
Španělsko	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Švédsko	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1
Švýcarsko	0	0	2	1	0	0	0	1	1	3	1	1	0	1	0	1	0	3	15
Thajsko	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	4	0	8
USA	8	10	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	18
Venezuela	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Celkem	8	29	7	8	6	4	5	26	13	12	8	8	3	2	3	8	15	10	175

Katalogy:

Bibliografická rešerše č. 41/2009

Počet záznamů: 17

Databáze (české):

Česká národní bibliografie - články a studie [CR-PDF] Praha: NL-ČZ
Záznamy článků z let: 1991 - duben 2008.

Česká národní bibliografie - knižní knihy [CR-PDF] Praha: NL-ČZ
Záznamy z let 1991 - duben 2008.

ANOPRESS [online] Česko: Anopress, 1996-2008.

Databáze Národního pohledu na knihovny veřejného

Záznamy v rešerši vycházejí z normy ISO 800 : Bibliografická práce: obsah, forma a struktura.

Rešerše je rozdělena na oddíly: knižní knihy, články a studie, elektronická a webová literatura. V jednotlivých oddílech jsou záznamy uspořádány abecedně podle autora a je k nim přiložen signatura SVK PK nebo jiné knihovny. V jejíž fondu je dokument. Pokud není uveden na plný text.

Jazyk rešerše: český

Jazyk dokumentů: český

Časové vymezení: 2000-2009

Druhy dokumentů: knihy, články, stati

Zkratky:

SVK - Studijní a vědecká knihovna Plzeňského kraje

Ng - signatura

SVK PK - Studijní a vědecká knihovna Plzeňského kraje

Vypracovala: A. Sedláčková a L. Hajžmanová
duben 2009

Články, stati k tématu
(řazeno abecedně)

Úvod

Tematická bibliografická rešerše *Hostitelské rodiny* byla zpracována s použitím následujících zdrojů:

Katalogy:

Katalogy Studijní a vědecké knihovny Plzeňského kraje
CASLIN souborný katalog ČR; JIB – Jednotná informační brána

Databáze (české):

Česká národní bibliografie: články a stati [CR-ROM]. Praha : NK ČR.
Záznamy článků z let 1991 – září 2008.

Česká národní bibliografie: české knihy [CR-ROM]. Praha : NK ČR.
Záznamy z let 1900 – září 2008.

ANOPRESS [online]. Praha : Anopress. Články z let 1996-2009.

Databáze Národní pedagogické knihovny Komenského

Záznamy v rešerši vycházejí z normy ISO 690 : Bibliografické citace: obsah, forma a struktura.

Rešerše je rozdělena na články (popř. stati), rozhlasové relace, periodika a webovská sídla. V jednotlivých oddílech jsou záznamy řazeny abecedně (sestupně) a je k nim připojena signatura SVK PK nebo jiné knihovny, v jejíž fondu se dokument nachází (příp. odkaz na plný text).

Jazyk rešerše: český

Jazyk dokumentů: český

Časové vymezení: 2000-2009

Druhy dokumentů: knihy, články, stati

Zkratky:

MVS = Meziknihovní výpůjční služby

Sig. = signatura

SVK PK = Studijní a vědecká knihovna Plzeňského kraje

Články, stati k tématu

(řazeno abecedně)

1. BOČANOVÁ, Stanislava. Thajského studenta u nás uchvátily zimní sporty. *Plzeňský deník*. 2002, roč. 11, č. 65, s. 19. (18.3.2002)
Plný text dostupný v SVK PK z db Anopress
2. ČERNÁ, Michaela. Česká mládež má z cizích studentů strach : není zvyklá? : na litoměřicko gymnáziu se od září potýká s tímto problémem sedmnáctiletý Brazilec Cuve Krüger. *Deník Litoměřicka*. 2000, s. 9. (20.10.2000)
Plný text dostupný v SVK PK z db Anopress
3. (fa). I vaše rodina může celý školní rok hostit zahraničního studenta. *ZN Zemské noviny*. 2001, roč. 11, č. 152, s. 22. (30.6.2001) [Rubrika: Rádce – Škola]
Plný text dostupný v SVK PK z db Anopress
4. KUNEŠOVÁ, Michaela. Brazilec se chtěl naučit česky, tak si ho vzali k sobě domů : hostitelskou rodinou může být každý, kdo má volnou postel a otevřené srdce. *Plzeňský deník*. 2008, roč. 17, č. 115, s. 2. (17.5.2008)
Plný text dostupný v SVK PK z db Anopress nebo na vyžádání v čítárně SVK PK
5. (kva, čtk). Cizinec přináší nový pohled. *Lidové noviny*. 1996, roč. s. 03. (23.7.1996)
Plný text dostupný v SVK PK z db Anopress
6. (Metro). Rodiny mohou hostit zahraniční studenty. *Metro*. 2004, s. 12. (13.5.2004)
Plný text dostupný v SVK PK z db Anopress
7. Na celý rok zajistí další dítě do rodiny v podobě mladého zahraničního studenta agentura TURBO. *Krkonošské noviny*. 1997, s. 7. (6.9.1997)
Plný text dostupný v SVK PK z db Anopress
8. POZDĚNOVÁ, Jitka. Hostitelský program přináší svět k vám domů v podobě mladých lidí ze zahraničí. *Bruntálský a Krnovský deník*. 2008, roč. 8, č. 98, s. 8. (25.4.2008)
Plný text dostupný v SVK PK z db Anopress
9. SOLAŘÍKOVÁ, Ivana. Rozdíly v kultuře se poznají u stolu : Hostit na rok studenta z Thajska nebo Brazílie si už vyzkoušelo i několik rodin na Břeclavsku. Potvrzují, že soužití s cizincem nemusí být vždy jednoduché. *Břeclavský deník*. 2007, roč. 17, č. 106, s. 3. (7.5.2007)
Plný text dostupný v SVK PK z db Anopress
10. SOUČEK, Karel. V Hořovicích studují cizinci : studenti z exotických zemí tráví ve středočeském gymnáziu celý školní rok. *Mladá fronta Dnes*. 2003, roč. 14, č. 284, s. 4. (5.12.2003) [Mutace Střední Čechy]
Plný text dostupný v SVK PK z db Anopress

Elektronické články

11. BOČAROVÁ, Zdena. Online rozhovor : staňte se hostitelskou rodinou! [online]. *Kariera.iHNed.cz*. 2004, 14.6.2004 17:50 hod (akt. 16.6.2004, 20:28 hod). [Praha] : EKONOMIA, a. s., c1996-2009 [cit. 2009-04-27]. Dostupný z WWW: <<http://kariera.ihned.cz/c1-14510610-online-rozhovor-stante-se-hostitelskou-rodinou>>.

Rozhlasové relace

12. KOCIÁNOVÁ, Pavla; FERENČÍKOVÁ, Petra a DLUHOSCHOVÁ, Pavla. Hostitelské rodiny zahraničních studentů. *Radiožurnál*. Relace Zápisník domácích zpravodajů. 2005. (5.6.2005). Čas vysílání: 13:11 – 13:21 hod.
Plný text dostupný v SVK PK z db Anopress

Periodika

(řazeno abecedně)

13. *Mezisvěty : pro dobrovolníky, hostitelské rodiny, studenty a spolupracovníky AFS Mezikulturní programy*. Praha : AFS Mezikulturní programy, 2006-2009.
Dostupné prostřednictvím MVS - sig. MZK Brno: 05783-1205.320
14. *Zpravodaj : pro dobrovolníky, hostitelské rodiny, studenty a spolupracovníky AFS Mezikulturní programy*. 2004-2006.
Dostupné prostřednictvím MVS - sig. SVK Kladno: V/4112
- Zpravodaj pro dobrovolníky, hostitelské rodiny, studenty a spolupracovníky AFS Mezikulturní programy*. 2006, roč. 11, č. 2. (červenec). Praha : AFS Mezikulturní programy, 2006. 4x ročně. Vychází také v elektronické formě. Dostupný na WWW: <<http://www.afs.cz/downloads/files/CZE/Cervenec06.pdf>>.

Webovská sídla

15. *AFS - Mezikulturní programy, o.s.* [online]. Praha : AFS Mezikulturní programy, o. s., [b. r.] [cit. 2009-04-27]. Dostupné z WWW: <http://www.afs.cz/cze_cz/home>.
[Výroční zprávy AFS Mezikulturní programy 2002-2007 dostupné na: <http://www.afs.cz/cze_cz/view/1991>].
16. *Vlastní výpovědi hostitelských rodin* [online]. Praha : AFS Mezikulturní programy, o. s., [b. r.] [cit. 2009-04-27]. Dostupné z WWW: <http://www.afs.cz/cze_cz/focus_on/stories/hosting>.
17. *ASSE – studijní pobyty v zahraničí* [online]. [Praha] : [Academic Student Services, s. r. r.], [b. r.] [cit. 2009-04-27]. Dostupné na WWW: <<http://www.asse.cz/>>.

DOTAZNÍK PRO HOSTITELSKÉ RODINY AFS 2005/06

1. Očekáváníí

1.1 Když jste se rozhodli účastnit se AFS programu jako hostitelská rodina, jaká byla Vaše očekáváníí ohledně přínosu z této zkušenosti?

Před 2 lety, kdy na gymnáziu byly studentky z USA, očekáváníí snad ani ne, ale nikdy přece, neboť konfrontace s tímto světem v USA je nadečtené

Do jaké míry se tato očekáváníí naplnila? Pro nás ano, určitě, ☺□□□□□☹

zda pro marea,

Prosím vysvětlete:

Vzhledem k tomu, že v naší rodině mluvíme skoro všichni anglicky, tak bylo pro obě strany pohodlnější navštívit Aj, tudíž marea nebyl uspokojen tímto ústupem

1.2 Jakou podporu a pomoc jste očekávali od AFS?

ani podporu ani pomoc, ale cítil se jako u nás v Aj. Bohužel až poslední měsíc.
 přijde mi, že byste měli
 možnost (i časově finanční)
 dohlédnout na typy tebioposty, konkrétně spod.

Do jaké míry byla tato očekáváníí naplněna? ☺□□□□□☹

Tím, že je na hostitelských rodinách, aby toto správně dělaly, ale individuálně, nikoli občas v partě studentů se zahraničí.

Prosím vysvětlete:

rely, ale individuálně, nikoli občas v partě studentů se zahraničí.

2. Příprava na hostitelskou zkušenost

2.1 Jak jste se o organizaci AFS dozvěděli (i více odpovědí):

- Do programu jsme se zapojili jako hostitelská rodina již v minulosti
- Člen naší rodiny se účastnil programu jako student v zahraničí
- O AFS jsme slyšeli od přátel/známých
- Kontakt jsme získali ve škole
- O AFS jsme se doslechli v zaměstnání
- O AFS jsme se dozvěděli z tisku, rádia, TV
- Četli jsme o AFS na Internetových stránkách

Jiná odpověď, prosím upřesněte:

2.2 Slyšeli jste (uvažovali jste) o jiné organizaci, která se zabývá obdobnou činností? ano ne

Pokud ano, která organizace to byla:

Proč jste se rozhodli pro AFS?

ze zkušenosti

2.3 Při přípravě na Vaši hostitelskou zkušenost:

- Zúčastnili jste se informační schůzky před příletem studenta? ano ne
- Pokud ano, jak byste hodnotili úroveň této schůzky? ☺□□□□□☹
- Jak dalece byly pro Vás užitečné materiály, které Vám AFS zaslalo? *našim* ☺□□□□□☹

Celkově, jak dobře si myslíte, že jsme Vás připravili na zkušenost být hostitelskou rodinou?

☺□□□□□☹

Prosím vysvětlete:

*našim zkušenosti s poskytnutím
cítili u nás, proto
se ukeřlo naší přípravou*

Aktivita/informace která se ukázala jako nejvíc užitečná během AFS programu:

*setkání studentů
v poloně poskytnutí*

3. Podpora

3.1 Bylo složité se během programu kontaktovat s AFS:

- ve Vaší oblasti?
- v kanceláři v Praze?

ano ne
 ano ne

Jméno osoby, která Vám v průběhu programu byla nápomocná:

Kontaktoval/a Vás tato osoba alespoň jednou měsíčně?

ano ne

Pokud ne, jak často jste s někým z AFS hovořili?

přibližně *1x*

Jak jste byli spokojeni s našimi službami všeobecně?

Prosím vysvětlete:

Co by bylo podle Vašeho názoru potřeba vylepšit?

nic už

3.2 Setkání, orientace, cesty, atp. organizované AFS; jak spokojeni jste byli s:

- obdrženými informacemi?
- naší organizací?

Prosím vysvětlete:

časově

nic předem' služba

4. Váš AFS student a vy

Jak dobře byl na program připraven Váš zahraniční student?

☺□□□□□☹

dobře

4.1 Vaše návrhy na zlepšení orientace ve vysílací zemi:

4.2 Jak dobré bylo spojení Vaší rodiny a studenta?

☺□□□□□☹

Jak dobře se zapojil student do chodu vaší domácnosti?

☺□□□□□☹

Problémy – velké a malé – které jste musely během hostění řešit?

Alkohol dobře, alkoholů navíc nikdy zrovna hojný
 by. Právě si rozuměl s mým synem (16), ale
 naši (dospělí) společnou nebyli.

Co se týče pomoci v domácnosti, nikdy zrovna
 a těch, co by rádi "pracovali", ale to nikomu jako

4.3 Jak byste hodnotili studentův postoj k:

- docházce a zapojení se ve škole? - ^{negativum} minimální množství školy; ☺□□□□□☹
- mimoškolním kulturním a jiným aktivitám? - ^{negativum} žádné aktivity; ☺□□□□□☹

Prosím vysvětlete:

dobře, ale negativní studie spíše
 minimální, aktivita: usbou
 psal se us kytaru a
 vystupoval s kapelou
 v tomto ohledu usbou
 ale i naši studenti spíše
 samostatně, ale jiná uspro-
 blomou by
 Snaž se to něco dělat.

5. Celková spokojenost

5.1 Jak jste celkově spokojeni s Vaší hostitelskou zkušeností?

☺□□□□□☹

Prosím jmenujte tři nejdůležitější faktory, které ovlivnily Vaše hodnocení:

ok

stabilita a vstřícnost
 pracovního prostředí
 schopnost řešení

5.2 Jak byste hodnotili přínos hoštění, když si uvědomíte,

jak velké jste měli se studentem jako rodina výdaje ?

☺□□□□□☹

Prosím vysvětlete:

finanční náklady nebyly příliš velké.

5.3 Myslíte si, že na základě Vaší zkušenosti doporučíte AFS jiným rodinám, které by podle vás mohly mít zájem o podobnou zkušenost ?

☺□□□□□☹

Prosím vysvětlete:

měli, hlavně tím, kde
 není dobrá AFS

5.4 AFS ke svému fungování potřebuje dobrovolníky, jakými jste byli vy, když jste byli ochotni přijmout do Vaší rodiny studenta, za což Vám velmi děkujeme.

Pokud byste měli zájem pokračovat v dobrovolné činnosti pro AFS, jsou i jiné možnosti.

Byli jste již dříve zapojeni do některých dobrovolnických aktivit?

ano ne

Měli byste zájem podporovat a pomáhat AFS :

stále i během

podporováním hostitelských rodin a hoštěných účastníků

náborem účastníků na programy do zahraničí

jako hostitelská rodina dalších účastníků

jako přechodná rodina v naléhavých případech nebo během výměny rodiny

organizováním schůzek a orientací

pomoc při hledání sponzorů

jinak (prosím uveďte jak):

Pro Vaše případné komentáře použijte další list papíru. Děkujeme srdečně za vaši podporu a čas!